

# ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ



ΕΤΟΣ ΙΕ΄.

ΤΕΥΧΟΣ 174

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1915



ΑΘΗΝΑΙ

Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22<sup>α</sup>



## “ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ”

### ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ἔτησίαι δραχμαὶ 12.  
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ δραχμὴ μία.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Χαριλάου Τρικοῦπη 22<sup>α</sup>

ΤΕΥΧΟΣ 174.—Αὐγουστος 1915.

#### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ «Συνδέσμου τῶν καλλιτεχνῶν», ὑπὸ Φιλοτέχνου.

Ἐστιάδες, ὑπὸ *Γω. Πολέμη.*

Σκέψεις περὶ τέχνης τοῦ *Ἰω. Δυτρέ,* ὑπὸ *Λω. Νε-Βιάζη* (Συνέχεια).

Ἡ καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσις, ὑπὸ *Θεοφ. Δημητρίου.*

Νέα εἰκὼν Θεοτοκοπούλου.

Θεατρικὴ Ζωή, ὑπὸ *Κ.*

Γράμματα καὶ Τέχνη.

#### ΕΙΚΟΝΕΣ

Σκέψεις, γλυπτικὸν ἔργον *A. Rodin.*

Ἡ μονὴ τῆς *Αἰγίνης.*

Συνοίτιον καλογέρων. (Φωτογραφία *Κ. Παρθένη.*)

*Christian Dix.*

### ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ

ΕΥΘ. Γ. ΚΑΛΛΙΔΕΦΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΑΒΕΡΩΦ ΑΡΙΘ. 5

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: 1) Νηπιαγωγεῖον Φροβελιανόν. 2) Πλήρες Δημοτικὸν Σχολεῖον. 3) Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. 4) Γυμνάσιον. 5) Ἴδιον τμήμα ἀρτιωτικῆς διδασκαλίας πάντων τῶν διὰ τὰς Στριτωτικὰς Σχολὰς καὶ τὸ Πολυτεχνεῖον προπαρασκευαστικῶν μαθημάτων, κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐν Ἑδρώπῃ προπαρασκευαστικῶν σχολῶν. 6) Τμήμα τελείας ἐκμάθησιν τῶν ξένων γλωσσῶν κατὰ πρακτικὸν σύστημα τὸ πρῶτον ἐφαρμοζόμενον.

Γίνονται δεκταὶ καὶ μαθηταὶ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ ἐν ἰδιαιτέρῳ οἰκῆματι.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΛΥΚΕΙΟΥ: 69 Πανεπιστημίου 69 (παρὰ τὸ Ἀρσάκειον).

ΩΡΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ 9—11 π. μ. καὶ 4—7 μ. μ. καθ' ἑκάστην.

Κανονισμὸς ἀποστέλλεται δωρεάν παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

### Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Δικηρύττει ὅτι

ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ τριετής ἐργολαβία τῆς συντηρήσεως τῶν κήπων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τμηματικῶς, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου καταρτισθεῖσαν συγγραφὴν ὑποχρεώσεων, ἧς οἱ βουλομένοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν προσερχόμενοι εἰς τὸ Δημαρχεῖον (Τμήμα Καλλωπισμοῦ).

Ἄρθρον 1ον). Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν 26ην Αὐγούστου, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 11-12 π. μ. δι' ἐγγράφων καὶ ἐσφραγισμένων προσφορῶν ἐνώπιον τῆς Δημαρχικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 2ον). Πᾶς ἐργολάβος δύνανται νὰ δώσῃ προσφορὰν δι' ἕκαστον τῶν τριῶν τμημάτων, εἰς ἃ ὅλη ἔργασία ὑποδιηρέθη, δὲν δύνανται ὅμως ν' ἀναλάβῃ πλεῖονα τοῦ ἐνός.

Ἄρθρον 3ον). Πᾶς ἐργολάβος, προτιθέμενος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν δημοπρασίαν, ὀφείλει νὰ καταθέσῃ προηγουμένως εἰς τὸ Δημοτικὸν Ταμεῖον δι' ἕκαστον τμήμα δραχμὰς 1750 διὰ τὸ 1ον Τμήμα, 1250 διὰ τὸ δεύτερον τμήμα καὶ 1500 διὰ τὸ τρίτον τμήμα, εἰς χεῖμα ἢ χροῶγραφα, ὡς λεπτομερῶς ὀρίζεται ἐν ἀρθρῷ 12 τῆς οἰκείας συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεων.

Ἄρθρον 4ον). Ἡ ἐγκρίσις ἢ ἡ ἀκύρωσις τῆς δημοπρασίας ἐναπόκειται εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, χωρὶς ἐντεῦθεν νὰ γεννᾶται ἰσὺς τοῦ ἐργολάβου τοῦ ἔχοντος τὴν μικροτέραν προσφορὰν δικαίωμα τι κατὰ τοῦ Δήμου δυναμένου τούτου, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, γ' ἀπορρίψῃ ὅλας τὰς προσφορὰς ἢ καὶ μέρος αὐτῶν, ἢ νὰ ἐγκρίνῃ οἰανδήποτε κρινομένην ὡς συμφέρουσαν εἰς τὸν Δήμον.

Ἐάν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς διεξαγωγῆς τῆς δημοπρασίας τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον δὲν ἀποφάγῃ ἐπὶ τῆς ἐγκρίσεως τῶν πρακτικῶν, δικαιούνται πάντες οἱ παρουσασθέντες νὰ ἀποχωρήσωσι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἔργασίας ἐπὶ τῇ αἰτήσει των, ἐπιστρεφομένης αὐτοῖς τῆς παρ' αὐτῶν κατατεθείσης ἐγγυήσεως.

Ὁ Δήμαρχος  
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

#### ΠΡΟΤΥΠΟΝ

### ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

#### Δ' ΔΩΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ

ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ.  
τῆς Βασιλείσεως Ὀλγας

Ὁδὸς Πανεπιστημίου 26 καὶ 26α

Εἰς τὸ αὐτὸ πάντοτε ἐδρῶμα καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐπομὴν ὑγεινὸν οἰκοδόμημα δέχεται μαθητριάς ἐσωτερικὰς, ἡμιτροφίμους καὶ ἐξωτερικὰς. Περιλαμβάνει Νηπιαγωγεῖον, ἕξ τάξεις προτύπου, Σχολαρχεῖον καὶ Γυμνασιακὰς τάξεις. Ἐξ εἶναι Γλώσσαί: Γαλλικὴ, Ἀγγλικὴ, Γερμανικὴ, Γυμναστικὴ (Συνδίκι) Ζωγραφικὴ, Πυρογραφία, Μουσικὴ, Χορὸς ὑπὸ τῶν ἀρίστων ἐν Ἀθήναις Καθηγητῶν. Μαθήματα οἰκοκυρικῆς οἰκονομικῆς, κοπτικῆς κλπ., ἀπὸ τῶν μικροτέρων τάξεων. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν ἐσωτερικῶν μαθητῶν ἤρχισαν ἤδη. Αἱ τῶν ἐξωτερικῶν ἄρχονται τῇ 2 Σεπτεμβρίου. Μαθήματα τακτικὰ τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου.

Ὁραὶ γραφείου 9—12 π. μ.

(Ἐκ τοῦ γραφείου)

Οἱ μετοικοῦντες ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομητῶν μας παρακαλοῦνται ὅπως εἰδοποιήσωσι τὸ γραφεῖόν μας περὶ τῆς νέας κατοικίας των.



A. Rodin.

Σκέψεις





## Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ»



Β'. καλλιτεχνική έκθεσις τοῦ «Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν»—**συνδέσμου** κατ' εὐφημισμὸν—παρουσιάζει τρία κυρίως χαρακτηριστικά. 1) Μονομερῆ σύμπραξιν καλλιτεχνῶν, διότι οἱ μᾶλλον γνωστοὶ ἢ ἀπέσχον ἢ προσεχώρουν

διὰ γνωστῶν ἔργων ἀντεπροσωπεύθησαν. 2) Ἐμφανίζεται μία νέα τάσις τεχνολογίας ὑπὸ τῶν νεωτέρων καλλιτεχνῶν, οἵτινες καὶ πλειοψηφοῦν. 3) Ἐπικρατεῖ ἡ ξενικὴ μίμησις, καὶ οὐχὶ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή.

Ὁ εἰσερχόμενος δι' ἐνὸς γενικοῦ βλέμματος βλέπει πολὺν Μόναχον καὶ ὀλίγην φύσιν μὲ τὸ γνήσιον φῶς τῆς πατρίδος μας.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποχὴν ἐπιλέκτων καλλιτεχνῶν, αὕτη ἀποδοτέα εἰς τὰ πατροπαράδοτα καλλιτεχνικὰ ἤθη ἢ διαιρέσεις καὶ ἡ μικροφυλοτιμία ἀποτελοῦν πλέον παράδοσιν παρ' ἡμῖν. Ἄλλ' ἐκ τῆς ἀντιθέσεως ἡμεῖς μᾶλλον ὠφέλειαν προσδοκῶμεν διότι θὰ ἐνισχυθῇ ἡ εὐγενὴς ἀμιλλα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶλλον ἀνησυχεῖ τὸν θεατὴν εἶνε ὁ ξενισμὸς. Ὅσοι ἐπῆγαν εἰς Γερμανίαν, ἤλθον μᾶλλον Γερμανοὶ, ἐνῶ ἔχουν ἐν θανάσιον παράδειγμα, τοῦ Γύζη, ὅστις ἔμεινεν Ἑλληὴν. Οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνη εἶχοντες μίαν φύσιν ἀπαράμιλλον, ἀδικοῦν ἑαυτοὺς ὅταν δὲν τὴν ἀντιγράφουν ἢ δὲν ἐμπνέονται ἐξ αὐτῆς. Ἄλλὰ μήπως καὶ ἡ ζωὴ ἢ Ἑλληνικὴ, καὶ ἡ ἱστορία ἢ Ἑλληνικὴ καὶ αἱ φυσιογνωμίαι αἱ Ἑλληνικαὶ δὲν εἶνε θαυμάσιαι πηγαὶ καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς;

ὑπὸ ποσοτικὴν ἔποινιν εἶνε ὅπωςδήποτε ἱκανοποιητικὴ ἢ ἐκθέσις 265 ἔργα 43 καλλιτεχνῶν κατορθώθη νὰ χωρέσων εἰς μίαν αἴθουσαν. Καὶ τοῦτο διότι τὰ πλείστα εἶνε μικρῶν διαστάσεων πίνακες καὶ προτομαί. Ἔργα μεγάλῃς ἐπιβολῆς, λείπουν.

Ἐλέχθη ὅτι ὁ πρίγκιψ Νικόλαος, ὁ ὑψηλὸς προστάτης τῆς τέχνης ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ἔπρεπε περισσότερα ἔργα νὰ ἐστέλλοντο.

Καὶ ὅμως ἔργα ἀνεγνωρισμένων καλλιτεχνῶν παρεγνωρίσθησαν καὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὴν ἀποθήκην ἐλλείπει δὴθεν χώρον διὰ νὰ φιγουράρουν μερικὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀποροριπτεῖα. Καὶ τὰ δίκαια παράπονα στρέφονται κατὰ τινῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς μεροληπτῶν.

Κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς ἐκθέσεως, θὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο τάξεις τοὺς καλλιτέχνας. Τοὺς

παλαιούς καὶ τοὺς νέους. Θὰ εἶνε ἡ σκοπιμότερα μέθοδος κριτικῆς.

Ὁ Μποκατσιάμπης καὶ ὁ Γιαλλινᾶς μετὰ τὰς τόσας ἐπιτυχεῖς ἐργασίας τῶν, ἐκθέτουν μόνον διὰ νὰ γραφῇ τὸ ὄνομα τῶν. Ὁ κ. Γερασιώτης παρουσιάζεται ὡς προσωπογράφος· ἀλλὰ τίποτε ἐξαιρετικὸν δὲν τὸν διακρίνει μετὰ τόσα ἔτη ἀφ' ὅτου ἐνεφανίσθη, οὐδὲν προσθέτει εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς δράσεως του, ἥτις περιωρίσθη εἰς τὴν εὐμάρειαν τῆς καθηγεσίας. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ νὰ παρουσιάσῃ βλάβης, ἀτυχῆς. Τὰ δύο μεγάλα ἔργα του «Στὴ βρύσι» καὶ ἡ «Βλάχα με τὴ ρόκα» εἶνε κυρία ἀριστοκράτιδες περιβληθεῖσαι ἐν στιγμῇ εὐδιαθεσίας τὸ ἔθνη ἐνδύμα. Εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, εἰς τὴν στάσιν οὐδὲν τὸ ζωοικόν. Λείπουν οἱ τύποι οἱ ὁποῖοι δίδουν τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα. Ἡ Μεγαριτοπούλα ψυχρά, ἐπιτετηδευμένη. Ποῖαν διαφορὰν ἔχει μίαν γνησίαν Μεγαρίτισσα τοῦ κ. Λουκίδου! Αἱ δὴθεν χωρικαὶ τοῦ κ. Γερασιώτου εἶνε χωρὶς χάριν καὶ ψυχῆν. Φαίνονται σὰν νὰ ποζάρουν ἐνώπιον φωτογραφικῆς μηχανῆς. Ἡ προσωπογραφία τῆς κ. Ρ. δὲν ἔχει καμμίαν λεπτότητα.

Ὁ κ. Μαθιόπουλος μετὰ τὴν ἐκθεσιν τὴν ὁποῖαν διωργάνωσε ἔστειλε τέσσαρα δείγματα τῆς παστελικῆς τέχνης του, ἐν οἷς καὶ τὸν Τρικούπην, παραθέσας τὴν ἀσθηρότητα ἢν προσεπάθησε νὰ δώσῃ εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὑπερόχου πολιτευτοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς αἰθερίας καὶ ἐξιδανικευμένας Ἀθίδας του.

Οἱ κ. κ. Οἰκονόμου καὶ Κοντιᾶδης ἐκθέτουν ἀνὰ δύο σπουδὰς τοπείων Ἀττικῆς ἀνευ ἀξιώσεως. Ὁ κ. Βικᾶτος παρουσιάζεται μετὰ τὰς ἐκ Μονάχου σπουδὰς του, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγάλην ἀληθῶς ἀξίαν. Καταφαίνεται ἡ ἀκριβεία τοῦ σχεδίου, ἡ ἀρμονία τοῦ χρωματισμοῦ, ἡ θετικότης, ἥτις τοῦ δίδουν ξεχωριστὴν θέσιν ἐν τῇ ἐκθέσει. Τὸ Τυρολέζικο παιδί εἶνε τὸ ἐκφραστικότερον ἔργον τῆς ἐκθέσεως. Γεμάτο ζωὴ καὶ χάριν καὶ ἐξυπνάδα. Τίποτα τὸ ἐξεζητημένον ἢ τὸ ἀψυχολόγητον. Τὰ κοκόρια του ζωντανά, ἐν διασπίτσο παιδικῶν προγεύματος, λίαν ἐνδιαφέρον.

Ὁ κ. Παπαναγιώτου ἐκθέτει γνωστὰ ἔργα, περὶ ὧν ἐγράψαμεν ἄλλοτε, ὡς καὶ οἱ κ. κ. Κογεβίνας καὶ Στρατηγός· καὶ οἱ τρεῖς ἔχουν εἰς τὰ ἔργα τῶν πολὺ τὸ ξενικόν. Ἡ ἐν Γερμανίαν σπουδὴ ἐπέδρασε πολὺ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ προσανατολισθοῦν εἰς τὴν λάτριον ἔμπνευσιν.

Ὁ κ. Ἐπ. Θωμόπουλος ἔστειλε προχεῖρος ὅτι εἶχε κατὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν διέλευσιν του, τέσσαρας μικροὺς πίνακας· ἀπ' ἐναντίας ὁ κ. Ὁθωναῖος κατῆλθε ἀνάπολος, 22 ἐκθέτει τοπειογραφίας εἰς ἃς διαφαίνεται προσπάθεια ὅπως ἢ τὴν τέχνην τοῦ προσεγγίσῃ τὴν φύσιν· ἀλλ' ὑπάρχει

κάποια ἀστάθεια ἀκόμη εἰς τὴν ἀπόδοσιν καὶ τὸ χροῖμα δὲν ἔχει τὴν ζωὴν, τὴν ἐξωτερικεύουσαν τὸ αἶσθημα. Ἐνῶ ὁ Θωμόπουλος εἶνε ἀνήσυχος, ὀρηκτικότερος, αἰθαντικότερος, βαθύτερος, με ἀτομισμὸν, ὁ Ὁθωναῖος εἶνε ἥρεμος, λεπτός, χαριεῖς. Ἡ τέχνη εἰννοεῖ περισσότερον τὸν πρῶτον, ὅστις ἐμελέτησε προσεκτικότερα τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν, καὶ ἐνεπνεύσθη ἀδρότερον. Ἡ φύσις ἀνεπιτήδευτος καὶ ἀφιμυθιώτος ἀποδίδεται, ἐνῶ παρὰ τῷ δευτέρῳ ἡ τεχνολογία προσθέτει περιττοὺς στολισμούς. Ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων ἔργων τοῦ Ὁθωναῖου καλλίτερα εἶνε ἡ «Ἐπιτρασφή», τὸ «Σκαρίφημα», ὁ «Σταγυρῆτος» καὶ ἡ «Μονὴ τῶν Ἰωαννίνων».

Ὁ κ. Λουκάς Γερασιῆς ἀβρὸς πάντοτε ἐκθέτει μᾶλλον ἀνθογραφίας. Τὰ Κρίνα πολὺ ἐξιδανικευμένα. Καλλίτερον ἐκ τῶν ἔργων του εἶνε ὁ Ἰλισσός.

✽

Ἐρχόμεθα εἰς τοὺς νέους. Πυκνὴ ἢ φάλαγξ τῶν. Δέκα καὶ πλέον. Ὁ κ. Γουναρόπουλος προσδεύει σημαντικά. Ἡ Γοῦτὰ μετὰ τὴν κάλσα παρὰ τὴν δυσανάλογον ἀσθηρότητα τοῦ προσώπου, εἶνε μία καλὴ προσωπογραφία. Μία σπουδὴ κόρης γεμάτης παράπονον εἶνε ἐκφραστικὴ, ὡς καὶ τὰ «Πρωῖνά ὄνειρά» του. Ὁ κ. Στεφανόπουλος καλλίστος τοπειογράφος. Χειριστὴς δεξιὸς τοῦ χροῖματος, τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται εἰς ποικιλοτάτους συνδυασμούς. Ὁ «Υμηττός» του καὶ ἡ «Βούλα» εἶνε τεχνικώτατα.

Ὁ κ. Μαλέας εἶνε ριζοσπάστης. Ἀρχιμηχανικός εἰς τὴν Θεσσαλονικίαν, καὶ ἀρχιτέκτων. Αἱ ἰδιότητες αὐταὶ τὸν καθιστοῦν ὀλιγώτερον ζωγράφον. Τὰ ἰδιοτροπώτερα εἰς χροῖμα καὶ εἰς σχέδιον ἔργα τῆς ἐκθέσεως. Σεχωρίζουν ἀπὸ μακρὰ δὲν ὑπάρχονται εἰς σχολὴν· δὲν ἠμποροῦν νὰ κριθοῦν μετὰ τὸ αὐτὸ μέτρον ἢ ἐπεξεργασία πρωτότυπος, τὰ θέματα τῶν ξενότροπα, ἀπεικονίσεις μὴ ἐναρμονιζόμενα πρὸς τοὺς συνειδημένους εἰς τὸ Ἀττικὸν φῶς ὀφθαλμοῦς. Τὰ καλλίτερα ἔργα του εἶνε ἡ «Βραδυνὴς λαμπράδες», ἡ «Ἀνταύγια στὸν Νεῖλον» καὶ ἐν τοπείον τοῦ Λιβαίνου. Περιοργώτατα τὸ «Ἠλιογράφος τοῦ Καίρου» καὶ ἡ αὐτὴ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου Θεσσαλονικίης. Μολοντί ἐπιζητεῖ τὴν ψυχικὴν σύνθεσιν, μᾶς ἀφίνει ψυχροὺς μᾶλλον θεατὰς.

Δύο στρατιωτικῶν θεμάτων ζωγράφοι—οἱ μόνον—ὁ Καντζίκης καὶ ὁ Μπισκίνης. Μετὰ τὰς εἰδικὰς πολεμικὰς ἐκθέσεις τὰς ἕως τὴν διοργανωθεῖσας, οἱ πίνακες τῶν δὲν κἀμινον ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν. Τοῦ Καντζίκη ἢ Προέλασι· εἰς Λιβούνοβον—τὸ ἔξον μεγαλειτέρας ἀξιώσεως—ἔχει οὐρανὸν ἐλαττωματικόν, μονότονον, εἰς δὲ εὐζωνοῦ του ὑπεράγαν μαζοπροσσωπος. Ὁ Μπισκίνης φαίνεται καλλίτερος. Ὁ μεγάλων διαστάσεων πίναξ του «Ἐμπρός, πάντα ἔμπρός!» ἔχει κινήσιν καὶ ζωὴν ἱκανήν. Ἡ μετὰ τῆς τοῦ τραυματίου, ἀληθινὸν ποίημα.

Δύο θαλασσογράφοι συναγωνίζονται. Ὁ Βασ. Μαγιάσης καὶ ὁ Στυλ. Μηλιάδης. Τὸ «Σεληνόφως» τὸ κ. Μαγιάσης μετὰ τὴν νεκρὴν ἡρεμίαν του, εἶνε ἀνώτερον τῆς «Σορακάδας» του. Ἐκ τῶν πινάκων τοῦ κ. Μηλιάδου καλλίστα εἶνε τὰ

«Πεῦκα στ' ἀερογάλι» καὶ ἡ «Χειμωνιάτικη δύσις». Ὁ δεύτερος ἔχει κάμη καλλιτέρας σπουδᾶς.

Ὁ κ. Νικ. Λύτρας, υἱὸς τοῦ διδασκάλου τῶν πλείστων ἐκθετῶν, μετὰ πενταετεῖς ἐν Μονάχῳ σπουδᾶς, εἰσάγει καινὰ δαιμόνια εἰς τὴν εὐγενικὴν Ἑλληνικὴν τέχνην μετὰ τεχνολογίας ἐξεζητημένας καὶ ἐκβιαστικῆς. Αἱ προσωπογραφίαι του εἶνε ἀντιπαθητικαί. Ἐνα ἀγόρι ὀλοσώμον σὰς τρέπει εἰς γῆν μετὰ τὴν φανταστέρην ἀσχημίαν του. Δὲν πρόκειται ἀπλῶς περὶ τεχνολογίας. Διότι δίπλα ἐκθέτει μία μαθήτρια του, ἡ δεσποινὶς Χόρς, ἕνα κοριτσάκι τῶν αὐτῶν διαστάσεων καὶ τῆς αὐτῆς νεωτεριστικῆς ἀντιλήψεως. Καὶ ὅμως ὑπάρχει διαφορὰ. Αὐτὸ τὸ προσέχετε περισσότερον· ἡ αἰσθητικὴ του εἶνε ὑπερέτερα ἢ πινελῶ μ' ὄλην τὴν ἐλευθερίαν τῆς δὲν φυγαδεύει τὸ ὄραϊον.

Ὁ κ. Λήμας εἶνε ὁ μόνος ὅστις μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μᾶς δεικνύει ὅτι ἡ Βυζαντινὴ ἀγιογραφία πρέπει νὰ ἔχη τοὺς συνεχιστὰς τῆς. Μία μελέτη ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς καλῆς, ὡς καὶ μία σπουδὴ κερφαλῆς.

Ἐπερτέρως ὄλων, ἀληθινὸς καλλιτέχνης ἀναδεικνύεται ὁ κ. Λουκίδης. Ἠρξισε τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ ἰδιῷ μας Πολυτεχνεῖῳ καὶ εὐτυχῶς τὰς ἀπεπεράτωσεν εἰς τὸ Παρίσι ὅπου καὶ εἶνε ἐγκατεστημένος. Ἐκεῖ ἐξέθεσε πολλάκις, ἐπαινεθεῖς. Ἡ «Μάνα» του εἶνε ἀναμφισβητήτως τὸ ὄραϊότερον καὶ τεχνικώτερον ἔργον τῆς ὅλης ἐκθέσεως. Ἐδυσνεῖδης χειριστὴς τοῦ πινέλου, βαθὺς παρατηρητὴς, ἥρεμος εἰς τὸ αἶσθημα, δεξιὸς εἰς τὸ χροῖμα, ἀμεμπτος εἰς τὸ σχέδιον. Ἡ τέχνη του δεικνύεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀντίθεσιν τῶν δύο φυσιογνωμιῶν, μητρὸς καὶ βρέφους. Καὶ ὅμως καμμία δυσαρμονία. Ἐκαστὸν πρόσωπον ἔχει τὴν ἰδιάζουσαν φυσιογνωμίαν. Ἡ μήτηρ ἔχει τὴν ἐκφρασιν τῆς στοργῆς καὶ τῆς προσοχῆς. Τὸ παιδί εἶνε γεμάτο ἔντασιν καὶ περιέργειαν πρὸς τὸ προτεινόμενον παιγνιδάκι. Μία χαριτωμένη σκηνή, ἡ ὁποία ἂν δὲν ἔχει πρωτοτυπίαν διότι εἶνε συνήθης ἐκδήλωσις μητρικῆς φιλοστοργίας ἔχει ὅμως ἀποδοθῆ φυσικώτατα, χωρὶς ὁ ζωγράφος νὰ καταστήσῃ ξηρὰν τὴν σύνθεσιν του. Εἰς τὴν ἐκφρασιν τῆς μητρὸς ἐνυπάρχει καὶ κάποιον μυστικόν, θὰ ἔλεγε τις, αἰσθημα λύπης. Τοῦ ἰδίου καλλιτέχνου ἡ Χωριατοπούλα μετὰ τὸ πονηρὸ μειδίαμα καὶ ἡ Μεγαρίτισσα δεικνύουν ὅτι δὲν ἐληρημόνησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ ζῆ. Πόσον θὰ ἠθέλα νὰ ἔλειπε τοῦ ἰδίου μία ξενικὴ τοῦ Παλαιῦ Φαλήρου ἀπόδοσις.

✽

Καὶ ἔχονται οἱ ὀλιγώτερον γνωστοί. Οἰοῦραγοί. Ὁ κ. Α. Γερασιῆς ἀδελφὸς τοῦ γνωστοῦ ζωγράφου ἐκθέτει ἕνα Βασιβουζούκον. Ὁ Ε. Εὐστρατιάδης τὸ Νυκτερί, ἀρετὰ καλόν. Ὁ κ. Λαζαρίης, μαθητὴς ἀκόμη, τὸ Μερὰν τῆς γρηῆς καλλίτερον ἀσχηρότως τῆς «Ταράσας» του. Ὁ Κερκαραῖος κ. Μ. Ζαβιτζιάνος τὴν Ἀρετοῦσαν—ἐκεῖνον τὸν κάμπον μετὰ τὰ σύννεφα τὰ ὁποῖα ἔχουν μεταποιηθῆ εἰς στερεὰ σώματα διατὶ δὲν τὸ ἀπέκρυψε;—Ὁ κ. Μπραέσσας ὅστις μᾶς παρουσιάζει τὴν τέχνην του διὰ τῆς μικρᾶς ἀλλὰ



καλής αυτοπροσωπογραφίας του. Ο κ. Χρηστοφής καλλίτερος των εν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἀλιγότερων γνωστῶν ζωγράφων. ὁ «Γυναικοκαυγάς» του εἶνε ζωντανή καὶ χαρακτηριστικὴ σκηνή, πλήρης κινήσεως καὶ ἐκφράσεως. Ἐὰν ἀσχοληθῇ εἰς τὰ ρεαλιστικὰ αὐτὰ θέματα θὰ ἀναδειχθῇ τάχιστα μία σπουδὴ τῶν γυναικῶς με ἀνυψωμένα τὰ μάτια πολὺ καλῆ.

Καὶ εἰς ἐρασιτέχνης ζωγράφος. Ὁ κ. Ἀξελός. Τὰ παστέλ του εἰκονίζουσι παιδάκια παίζοντα εἰς τὸ ἀρογιάλι· ἔχει προτερήματα, ἰδίως χρωματισμοῦ, ἀτινα ἐπίσης ἐκδηλοῦνται εἰς διαφόρους ἐγγχώμους ἐντυπώσεις διὰ crayon.

Τέλος, ἡ προσεκτικωτέρα εἰς χαλκομανοειδεῖς λεπτομερείας εἰκὼν εἶνε ἡ τοῦ Βαρκάρη, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Πειραιώτου κοφαλάου ζωγράφου κ. Βαρθέρι.

✧

Καὶ ἤδη εἰς τὸ ὄραϊον φύλον, τὸ ὁποῖον δὲν διαφρεῖ εὐτυχῶς τὴν περὶ φυσικῆς ὀραϊότητος φήμην του καὶ ἐν τῇ τέχνῃ. Αἱ γυναῖκες κατακοῦν ἔδαφος ἐν τῇ τέχνῃ. Ὅχι μόνον ἀριθμητικῶς, ἀλλὰ καὶ ποιοτικῶς. Βεβαίως ὁ συναγωνισμὸς τῶν πρὸς τοὺς ἀνδρας εἶνε δι' αὐτὰς μειονεκτικὸς, ἀλλ' ὅπωςδῆποτε ἄξιος προσοχῆς. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἐλπίς νὰ συμφωνήσω με μίαν κυρίαν γράφουσαν κριτικὰ δοκίμια, ἥτις ἐν λυρικῇ καὶ φιλοσοφικῇ καὶ μεταφυσικῇ περιγραφῇ τῆς ἐκθέσεως ἐξήντησε τὸν λιβανωτὸν τῆς περὶ τῆς γυναικείας τέχνης, φανταζομένη καὶ ἀναφωνοῦσα ὅτι «ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ὅταν αἰσθανθῶμε κάτι, τί ἐκφράζομεν *τέλεια*». Καὶ ἐρωτᾷ ἀσφαλέστατα. «Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἔχη ἀντίρρησην;» Ἀλλοίμονον καὶ λαταταί!

Θὰ ἠθέλαμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὴν μνείαν τῶν ἔργων τῶν κυριῶν, κατὰ προσβεῖα ἡλικίας. Ἀλλὰ τὸ ἐγγχείρημα εἶνε ἐπικίνδυνον καὶ σκληρόν. Διὸ ἀναγκαζόμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν ἀφαριθμητικὴν λέξιν.

Ἡ κ. Εὐφρ. Ἀντωνιάδου ἐκθέτει μίαν ἐκφραστικὴν σπουδὴν καὶ μίαν καλὴν κεφαλὴν γέροντος. Ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ μᾶς δείξῃ καὶ τοπογραφικὰς γνώσεως καὶ μᾶς ἀπελάττει με τὰ οἰκνεῖ βουνὰ Κυψέλης. Ὁρκίζομαι ὅτι καὶ ὁ θυρωρὸς τῆς ἐκθέσεως θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ κάμῃ τὸ ἔργον αὐτό, ἀπλῶστα διότι δὲν λέγει τίποτε. Ἡ κ. Ε. Γεωργαντῆ γνωστὴ ὡς γλύπτρια πρῶτην φορὰν ἐμφανίζεται καὶ ὡς ζωγράφος. Τέσσαρα μικροσκοπικὰ τοπεῖα τῆς Βουλιαγμένης εἶνε πολὺ ἐνθαρρυντικὰ, ὡς σπουδαῖα φωτός. Ἡ κ. Δήμα (τὸ γένος Τσίλλερ) εἶνε δυνατὴ εἰς τὸ χρῶμα, ὡς δεικνύει τὸ δρομίον τῆς Πλάκας. Ἡ σιὰ εἰς τὸν «ἀδελφόν» τῆς ὄχι ἐπιτυχῆς. Μία μικρὰ σπουδὴ εἶνε τὸ καλλίτερον ἔργον τῆς· ἡ αυτοπροσωπογραφία τῆς τὴν ἀδικεῖ. Ἡ κ. Ζαδὲ δὲν προσθέτει τίποτε ἐξαιρετικόν.

Ἡ δεσποινὶς Λασκαρίδου ἐπιφυλάσσει νὰ μᾶς δείξῃ τὰς μεγάλας ἀληθῶς προόδους τῆς ἐν εἰδικῇ ἐκθέσει. Τὰ δύο ἔργα ποῦ ἐκθέτει, μιὰς Ἰσπανίδος ἀναμενούσης καὶ τὸ ἄλλο δύο Γεγονισσῶν εἶνε ξενικαὶ ἐντυπώσεις, ἀλλὰ φαίνεται πάντοτε ἡ τέχνη τῆς φημισμένης ἤδη ζωγράφου. Ἡ κ. Πανᾶ (τὸ γένος Γιαννοπούλου) πολὺ φει-

δολῆ. Τὰ «Κυπαρίσσια» ἀρκετὰ μελαγχολικὰ εἰς τὸ ἀμφίβολον φῶς τῆς δύσεως.

Ἡ ἐμφάνισις παρ' ἡμῖν διὰ πρῶτην φορὰν τῆς δεσποινίδος Φλωρεντίνης Σκουλοῦδη προκαλεῖ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν. Ἡ δεσποινὶς Σκουλοῦδη—Κρήσσα—διέμεινε ἐπὶ ἕξ ἔτη ἐν Λονδίῳ ὅπου καὶ ἐξέθεσε προσωπογραφίας. Ἀκολουθεῖ τὴν Ἀγγλικὴν σχολὴν, δηλαδὴ εἶνε θετικὴ εἰς τὴν γραμμὴν. Ἐκ τῶν τεσσάρων ἔργων τῆς—τὰ ὁποῖα παρεπιδημοῦσα εἰς Ἀθήνας ἔγχε νὰ ἔχη—ἀνώτερον εἶνε αἱ «Ἀναμνήσεις». Μία παρῆλιξ βυθίζει τὸ βλέμμα εἰς τὸ παρελθόν. Ὁλόκληρος κόσμος ἐμφανίζεται ἀναμνήσεων καὶ ἡ μελαγχολία τῶν περασμένων χαρακτηρίζει τὴν συμπαθεῖ φυσιογνωμίαν τῆς. Ἐχει τὸ ἔργον τεχνικὰς ἀρετὰς καὶ αἰσθημα ἐν τῇ ἐκφράσει ἀνεπιτήδευτον. Ἐνας Κρής τουρκόπαις διακρίνεται διὰ τὸν χρωματισμὸν καὶ διὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἐκφρασιν, ἐπιτυχῶς ἀποδοθεῖσαν. Ἐνας ναυτόπαις—σπουδὴ ὑπαίθρου ἡλιοβροιθοῦς—καὶ μία ὕδατογραφία μιᾶς στενωποῦ τῶν Χανίων δίδουν ὄχι βεβαίως πλήρη, ἀλλ' ἱκανοποιητικὴν ἰδέαν τοῦ ἐκλεκτοῦ ταλάντου τῆς. Ἡ κ. Ε. Σταύραζα ἐκθέτει ἓνα καλὸν κείμενον με παταροῦνες καὶ ἓνα κακὸν ἐσωτερικὸν μαγειρείου.

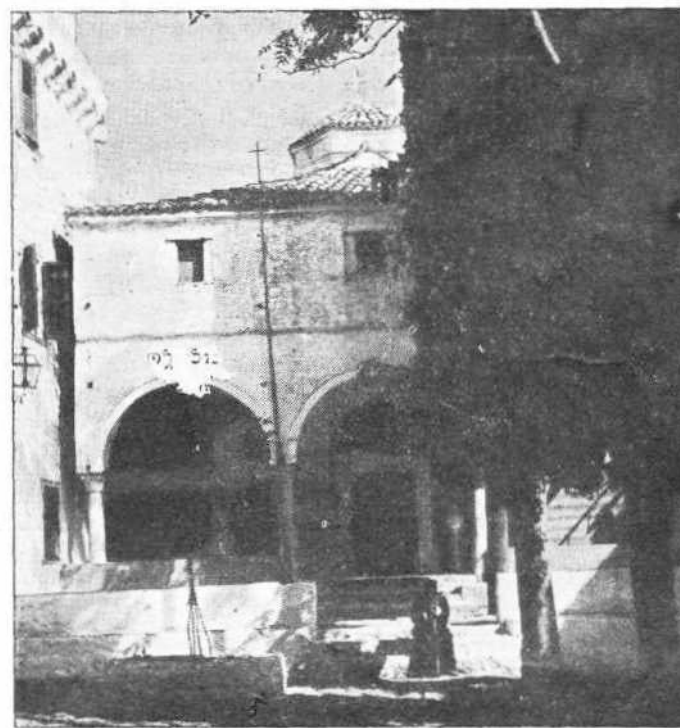
Ἡ κ. Φλωρᾶ ἡ σκηπτουχὸς τῶν Ἑλληνίδων ζωγράφων ἀντιπροσωπεύεται με τὰ περισσότερα ἔργα ἐκ τῶν ὁμοφύλων συναδέλφων τῆς. Κυριαρχεῖ λόγῳ ὄχι μόνον διαστάσεων ἀλλὰ καὶ θέματος ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἰωαννίνων, κατὰ τὴν εἴσοδον του εἰς τὴν θρυλικὴν πύλιν. Ὁ πίναξ εἶνε ἡμιτελής. Ὁ Βασιλεὺς ἴσταται ὄρθιος καὶ ὑψηλὰ, ἐνῶ γύρω του οἱ ἀπελευθερούμενοι τὸν ἀτενίζουν.

Παρατηρεῖ τις εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ πλήθους μᾶλλον τὴν περιέργειαν παρὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν· καὶ τοῦτο ἴσως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐλαττωματικόν· διότι ὁ πίναξ εἶνε μᾶλλον ἱστορικὸς ἢ καλλιτεχνικὸς. Ἀπαθανατίζει μίαν ἱστορικὴν στιγμὴν καὶ ὁ ζωγράφος γίνεται εἰκονογράφος περιορισμένων ὁρίων· ἴσως διὰ τὸν λόγον αὐτόν, τὴν τέχνην τὴν ἀναμφισβήτητον τῆς κ. Φλωρᾶ πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὰ ἄλλα ἔργα τῆς. Ὁ «Κατανλισμὸς» με τὸ *contrast* φωτιᾶς καὶ χιόνος, εἶνε ἀρίστη ἐντύπωσις στρατιωτικῆ, ὡς καὶ ἡ σκηνὴ τῶν τραυματιῶν. Μία θαλασσογραφία παριστώσα δύο ἐν Κωνσταντινουπόλει, βάρκες με ἀνοικτὰ πανιά εἰς ἓνα καταλόρυφρον ὀρίζοντα μᾶς δίδει δείγματα εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τέχνης, ὅπως διὰ τὴν τοπιογραφίαν μᾶς παρέχει τὴν σκίαν τῶν πένκων. Ἡ Μακεδονίς εἶνε κρητιδογραφία ἢ ὁποῖα καλῶς ἀναπαριστᾷ τὸ θαυμάσιον Μακεδονικὸν ἔνδυμα.

Ἡ δεσποινὶς Χαλκιοπούλου δὲν δεικνύει ἐπαρκῶς τὴν ἐργασίαν τῆς· ἡ δεσποινὶς Χόρς ἐκτὸς τοῦ προαναφερομένου ἔργου εἰκονίζοντος τὴν μικρὰν ἀδελφὴν τῆς με τὴν Λυτρίζουσαν τεχντροπλίαν ἐκθέτει τριαντάφυλλα ἀπὸ τὰ ὁποῖα λείπει τὸ ἄρωμα.

✧

Ἡ γλυπτικὴ πενιχρότητα ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ ἐκθέσει. Σχεδὸν ποτὲ δὲν τῆς ἐδόθη ἡ προσήκουσα θέσις· ἐθεωρήθησαν τὰ γλυπτικὰ



Ἡ Μονὴ τῆς Αγίνης.



Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς ἐν Πόρῳ. Συσσίτιον Καλογήρων.

(Φωτογραφία Κ. Παρθένου).



ἔργα καὶ ἐτοποιητήθησαν ὡς διακοσμητικὰ τῶν ζωγραφικῶν. Αὐτὸ συνέβη καὶ τότε. Κυριαρχεῖ ὁ κ. Τόμπρος, νέος ἀλλὰ μὲ εὐγενῆ ἰδανικὰ χωρὶς νὰ παρασύρεται εἰς τὰς νεωτεριστικὰς ἰδέας. Ὁ «Ἀθλητὴς» εἶνε κλασικὸς τύπος ἀληθινοῦ ἀθλητοῦ ἔχει κἀπὶ ἀπὸ τὸν Πραξιτέλειον Ἑρμῆν. Τὸ ἐκφραστικώτερον τῶν ἔργων τοῦ εἶνε ἡ προτομὴ τοῦ ποιητοῦ Παλαμᾶ δι' αὐτῆς ἠθέλησε οὐχὶ πανομοιότητος νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ νὰ συμβολίσῃ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ δι' αὐτὸ τὸ βαθυστόχαστον ἀποδίδεται καλῶς, μὲ τὴν αὐστηρότητα τῆς γραμμῆς καὶ τὴν ἀνατομικὴν. Τολμηρὸν ἴσως θεωρηθῆ ὅτι εἰκονίζεται γυμνός, ὅπως εἰς τὴν ἀρχαϊότητα θεωρητικῶς, δὲν ἔχει τὸ μεμπτόν. Μήπως ἡ γραμμὴ τοῦ σώματος δὲν εἶνε εὐγλωττος ὅσον ἐπίστε καὶ ἡ τοῦ προσώπου; Ἡ προτομὴ τῆς δεσποινίδος Π. Μάνου εὐγενῆς, πλαστικῆ, χαριτωμένη. Ἐν ἀνάγλυφον εἰς τοὺς «Ἀγνώστους νεκροὺς» καὶ ἐν σκίτσο ἀγαλματίου παριστάνοντος διανοούμενον τεχνίτην ἐκλύουν τὴν προσοχήν. Τὰ ἄλλα ἔργα του καὶ ἰδίως ἡ «Μόδα» ἔπρεπε νὰ λείπουν. Ὁ κ. Ε. Βούλγαρης, ὁ ἐν Παρισίοις διαμένων, ἐκθέτει γυψίνους προτομὰς ἐνὸς Γάλλου ποιητοῦ, τῆς Γαλλίδος ποιητρίδας Λενοῦαῖρ καὶ ἐν ἀνάγλυφον τοῦ Ἰψεν. Μᾶλλον καλὰ.

Ἡ κ. Γεωργαντῆ εἰς δύο γύψινα προπλάσματα δεῖκνύει τὴν λεπτὴν καλλιτεχνικὴν τῆς ἀντίληψιν ἢ γνωρίζει νὰ παρουσιάσῃ εἰς ἔκφρασιν βαθυτέρας τινος ἐννοίας. Μία ἀπλουσταῖα βρύσις λαμβάνει μορφήν ἀναμνηστικὴν τῆς Μακεδονικῆς ἐκστρατείας. Ἐὰν ὑπῆρχε ἐκ μέρους τῶν Δημοσίων ἀρχῶν ἐνδιαφέρον, ἔπρεπε καθε Μακεδονικὴ πόλις καὶ κόμη νὰ στολισθοῦν μὲ τὰς ὡραίας αὐτὰς κρήνας, αἱ ὁποῖαι συνδυάζουν τὴν πρακτικότητά με τὴν τέχνην καὶ μὲ τὴν ἱστορίαν. Τὸ ἄλλο σκίτσο, εἶνε μία ἐπίκλησις πρὸς τὴν Παναγίαν διὰ τὸν νοσοῦντα Βασιλέα. Αἱ προτομαὶ αἱ ὑπὸ τῶν κ. κ. Δούκα, Φωσκόλου καὶ Α. Σώχου ἐκτεθειμέναι ἔπρεπε νὰ λείπουν. Ἐν ἀνάγλυφον τοῦ Βασιλέως ὑπὸ τοῦ κ. Μαροῦδῆ ἀπλῶς ὁμοιάζει.

Τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης κατέχει ἐν σκίτσο Ἡρώων τῶν πεσόντων ἀξιοματικῶν κατὰ τοὺς δύο πολέμους, ἔργον τοῦ κ. Ζευγώλη. Ὑψηλὰ δύο λέοντες συμβολίζουν τοὺς δύο πολέμους, κάτωθεν δὲ ἀνάγλυφα ἀναμνηστικὰ μαχῶν καὶ ἠρώων. Ἄλλο ἠρώων τῶν ἐκ τοῦ δήμου Κερατέας πεσόντων μὲ μίαν δαφνηφόρον Νίκην εἶνε καλλίτερον. Τεχνικῶς ἡ προτομὴ τῆς μητρὸς τοῦ ὑπερέχει. Ἄλλ' ὁ κ. Ζευγώλης μὴ ἀρκοῦμενος εἰς τὴν σοβαρὰν τέχνην, εἰσάγει πρῶτος καὶ νεωτερισμοὺς κᾶπως ἐπικινδύνους διὰ τὴν καλαισθησίαν τοῦ κοινοῦ. Ἐκθέτει εἰς βαλοφράκτους θήκας ἀγαλμάτια ἔγχρωμα ἐκ παστέλινης, σκίτσα εἰλημμένα ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Μολονότι 4-5 ἐκ τῶν εἰκοσι ἔχουν δεξιότητα—ὡς λ.χ. οἱ πιερότοι, τὰ σκυλιὰ, τὰ κοκκόρια—γενικῶς δὲν εἶχον θέσιν καὶ διή περιβλεπτοῦν ἐν σοβαρᾷ ἐκθέσει. Πρόκειται περὶ παιγνιώδους ἐργασίας, ἡ ὁποία βιοτεχνικῶς θὰ ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ κέρδη καὶ φήμην εἰς τὸν καλλιτέχνην, ἀλλὰ πέραν τούτου δὲν ἀξίζει νὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς φιλοτέχνους.

Ἐκ τῆς ταχείας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινοῦς διαδρομῆς ἐννοεῖ τις ὅτι ἡ ἐκθεσις συνολικῶς υπελείφθη τῶν προσδοκιῶν τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν προόδον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Βεβαίως ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη δὲν πρόκειται νὰ κριθῆ ἐκ μονομερῶς ἢ ἐσπευσμένως διοργανομένων ἐκθέσεων. Μὴ λησιμονώμεν ὅμως ὅτι αὐταὶ διὰ τὸ κοινὸν ἀποτελοῦν κριτήριον πρὸς σχηματισμὸν γνώμης καὶ οἱ διοργανωταὶ πρέπει νὰ εἶνε αὐστηρότεροι, οἱ δὲ ἐκθέται προσεκτικώτεροι, ἵνα μὴ καταλαμβάνουν πολὺτιμον χρόνον στέλλοντες ὅ,τι ἔχουν ἢ μᾶλλον δὲν ἔχουν διὰ νὰ τὸ θαυμάσουν οἱ «συγγενεῖς καὶ φίλοι». Ἐκθεσις μὲ κριτικὴν ἐπιτροπὴν σημαίνει ἀνθησιν τῆς τέχνης. Ἄς μὴ τὴν μετατρέψουν οἱ ὀργανωταὶ τὴν ἐκθεσιν εἰς ἀσυλον ἀναπήρων ἢ ἀτελῶν ταλάντων.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

## ΕΣΤΙΑΔΕΣ

### ΤΗΣ ΓΗΣ Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

*Προβάλλεις, ξελογάστρα  
ζηλόφθογη Σελήνη,  
καὶ σὲ φοβοῦνται τ' ἄστρα  
καὶ τὸ καθένα σβύνει.*

*Ὅμως τῆς Γῆς τ' ἀστέρια  
ἄφροβα σ' ἀντικρούζουν  
τῆ λάμψι των ἀκέρια  
σιὸ πείσμα σου σκορπίζουν.*

### ΜΗ ΒΙΑΖΕΣΑΙ

*Μὴ βιάζεσαι νὰ φτιάσῃς στήν κορυφή  
θαυροῦντας πῶς ἐκεῖ θὰ ξαποσιάσῃς  
τὸ μάτι σου μὲ πόθο θὰ σιωπήῃ  
σιὸ δρόμο ποῦ μὲ κόπους θὰ περάσῃς.  
Μὴ βιάζεσαι νὰ φθάσῃς στήν κορυφή,  
δὲν θάχῃς ποῦ νὰ πᾶς ὅταν θὰ φτιάσῃς,*

### ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΟΣ

*Τὸ δένδρον τῆς ἐλπίδος τ' ἀγκαλιάζει  
γλυκεῖά, παντοεινὴ καλοκαριῶ  
ἐν' ἀηδονάκι ἀπόκοσμο φωλιάζει  
σιὰ ὡραῖά του κλαριά.*

*Μ' ἂν τὰ κλαριά του πάντα εἶν' ἀνθισμένα  
κι' ἂν τὰ φύλλ' ὁ ἀγέρας χαρωπός,  
τί τ' ὄφελος; ἀπ' τ' ἀνθη του μήτ' ἔνα  
δὲν γίνετα καρπός.*

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

## ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΥΠΡΕ

## ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ

« . . . . . Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ καὶ αἰσθάνεται καὶ ὑποτυπώνει τὸ ἀληθές μετὰ τὴν καλλονὴν καὶ χάριν, μᾶς φαίνεται ὁ Κωνσταντῖνος Βαρβέλλας εἰς τὸ ἐξ ὀπτοῦ ἀργίλλου σύμπλεγμα παριστάνον τὸ Τραγοῦδι τῆς Ἀγάπης. Εἶναι τρία κοράσια, τὰ ὁποῖα περὶ τὸν καὶ τραγοῦδον ἐνηγκαλισμένα μετὰ τὸ πλοῦσιον φόρεμα, τὸ ἰδιότροπον, τῶν κατοίκων τῶν βουνῶν τοῦ Ἀδρούτσου. Τὸ φόρεμα εἰς αὐτὰ τὰ νεανικὰ σώματα, τὸσον ὡραῖα καὶ ζωηρὰ εἰς τὴν κίνησιν τοῦ περιπατεῖν, καὶ ἡ φαιδρότης, ποῦ πνέει ἀπὸ τὰ πρόσωπα, ἀπὸ τὴν χάριν καὶ ἀρετὴν τοῦ ἄσματος, ἀποτελοῦν σύνολον ἐρασμῶς ἐπιχαρι, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖ τις πάντοτε μὲ νέαν εὐχαρίστησιν. Ἐκεῖ ἐξαφανίζεται ἡ σμικρότης τῶν προσώπων, καὶ τῆς ὕλης, ἐφ' ἧς ἐποιήθησαν καὶ φαίνεται ὅτι ἀκούει τις τὸ τραγοῦδι, τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν κορασίων.

« Ἡ κομψὴ αὐτὴ ἐργασία μᾶς φαίνεται ἐκ τῶν ὡραιότερων τῆς ἀληθοκρατικῆς σχολῆς τῆς Νεαπόλεως. Τοιοῦτοτρόπως μὲ ἀρέσκει ὁ ἀληθισμός, Ἡ μελέτη τοῦ Ἀληθοῦς οὕτως αἰσθανομένου καὶ συναισθανομένου πλησιάζει τὸν καλλιτέχνην εἰς τὴν ἰδεώδη σύλληψιν, δηλαδὴ εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῆς ὡραίας φύσεως καθ' ὅλας τὰς ποικιλομορφίας αὐτῆς, ἀνοίγει τὸν νοῦν εἰς νοήματα καὶ σκέψεις σοβαρὰς καλλονῆς καὶ χάριτος, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἔγιναν περιφημοὶ καὶ θὰ ἐπιζήσουν μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου ὁ Φειδίας καὶ ὁ Γκιόττο, ὁ Ὀργάνας καὶ ὁ Μιχαήλ Ἀγγελος.

« Ἡ μελέτη τῆς ὕλικης μιμήσεως τῆς φύσεως, ἰδίᾳ ἂν εἶναι ἐλαττωματικὴ ἢ ἀπρεπὴς τὸ νόημα ἢ τὴν μορφήν, ἐκτὸς ὅτι καθιστᾷ τὰ ἀγγέλματα ἄνευ χάριτος, ἀπομακρύνει τὸν καλλιτέχνην ἐκ τῆς ἰδεώδους συλλήψεως. . . .

« Τὸ ὡραῖον εἶναι σκορπισμένον εἰς τὸ σύμπαν. Ὁ καλλιτέχνης, ὅστις ἐγεννήθη νὰ αἰσθάνεται καὶ συμμερίζεται τὸ ὡραῖον, ὅπερ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης, ἔχει πάντοτε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν προσηλωμένα εἰς τὴν ἔρευναν καὶ εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτοῦ. Ἐκλέγει ἀπὸ τὴν φύσιν μίαν ἢ περισσοτέρας εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τρόπον τινὰ πλησιάζουν εἰς τὸν τύπον, τὸν ὁποῖον ἔχει εἰς τὸν νοῦν, καὶ ἡ πραγματικότης αὐτῶν ἐνδυναμόνουσα τὴν ἰδέαν, τὴν τελειοποιεῖ. Ὁ καλλιτέχνης, ὅστις στερεῖται τοῦ ἰδεώδους τοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ εὕρῃ ἐκτὸς τῆς φύσεως, βαρσανίζων τὴν μνήμη μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶδε ἢ ἐμελέτησεν εἰς τὰ ἔργα τῶν ἄλλων, ποιεῖ ἔργα

ψυχρὰ καὶ κατὰ συνθήκην. Ὁ ζωογόνος σπινθήρ, ἡ θερμότης, ἡ ζωὴ δὲν κυριαρχοῦν εἰς τὸ ἔργον τοῦ, διότι αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ πατήρ, ἀλλ' ὁ ἀνάδοχος τοῦ ἔργου τοῦ. Εἰς τὴν σχολὴν ταύτην ἀνήκουν οἱ μιμηταί, δηλαδὴ οἱ δειλοὶ φίλοι τοῦ Ἀληθοῦς.

« Εἰς ἀντίθεσιν τούτων, ἀλλ' εἰς μεγαλείτερον ἀριθμὸν εἶναι οἱ φυσιολάτραι (Naturalisti), οἵτινες περιφρονοῦν πᾶν ἰδεώδες, καὶ τὸ περιφρονοῦν διότι οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ κατέχουν, οὔτε ἡ καρδία αὐτῶν θερμαίνεται ἀπὸ γενναίαν καὶ ἰσχυρὰν στοργήν, οὔτε οἱ ὀφθαλμοὶ των, οὔτε ὁ νοῦς των ἀφαιροῦσι ποτὲ ἀπὸ τὴν πολύμορφον φύσιν ἕνα τύπον, μίαν συγκίνησιν, μίαν ἔκφρασιν, ποῦ ἐπιμόνως ἐπιδιώκουν, νὰ τοὺς διεγείρῃ τὴν ἰδέαν καὶ νὰ τὴν γονιμοποιήσουν. Ὁ πρῶτος κακοποιὸς ἢ ἡ πρώτη τῶν τριῶν γυνὴ τυχαίως λαμβάνονται καὶ καλοὶ εἶναι δι' αὐτοὺς ἐκεῖνοι, οἵτινες εὐχαριστοῦνται νὰ παρασύρουν εἰς τὸ βόρβορον καὶ εἰς τὴν ἀσχημοσύνην τὴν Εὐγενεστάτην Τέχνην μας. . .

« . . . . . Οἱ νεόφυτοι τῆς νέας ταύτης τέχνης ἦσαν τότε ὀλίγοι καὶ διεσπαρμένοι, καὶ λέγω νέας, μόνον δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ ὑπερβολικόν, τὸ ἀρνητικόν, τὸ παράλογον. Διότι ἡ σχολὴ τῶν Ἀληθιστῶν εἶναι γραῖα ὅσον καὶ ἡ ἰδίᾳ Τέχνη καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς εἶναι ἀλάθητοι. Μάλιστα αὐστηρῶς ἂν κρίνωμεν, αὕτη ἔχει μίαν καὶ μόνην ἀρχήν, δηλαδὴ τὴν μίμησιν τοῦ Ἀληθοῦς. Ἀλλὰ κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν αἱ ἀρχαὶ αἰθεώρουν τὴν μίμησιν τοῦ Ἀληθοῦς ἐν τῇ τελειότητι του, οἱ νεώτεροι—ὀμιλῶ περὶ τινῶν—θεωροῦν ὅλον τὸ ἀληθές, ὅλην τὴν φύσιν, καὶ τὴν εἰδεχθῆ, τὴν παραμορφωμένην προτιμοῦν, μὴ ἐννοοῦντες ὅτι μετὰ τὴν δυσμορφίαν ἢ φύσιν ἐξέρχεται τοῦ Ἀληθοῦς, καθότι μία ἀτέλεια παραμορφώνει τὸν κύριον χαρακτῆρα τῆς φύσεως, ὅστις εἶναι ἡ ἀρμονία τῶν μερῶν καὶ ἧτις ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν καλλονήν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὸ δυσμορφον τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἄσχημον, εἶναι ἡ παραμορφωμένη ἀλήθεια καὶ συνεπῶς παύει νὰ εἶναι τὸ ἀληθές. Γινώσκω ὅτι οἱ Ἀληθισταὶ ἀρνοῦνται τὴν προτίμησιν τῆς χυδαίας καὶ δυσειδοῦς φύσεως, καὶ ἂν ἡ ἀποστροφή των ἐπισημοποιεῖτο μὲ τὰ ἔργα των θὰ εἴμεθα καθ' ὅλα σύμφωνοι, καὶ οἱ λόγοι μου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θὰ ἦσαν ἀνωφελεῖς. Ἀλλὰ, ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὰ πράγματα δὲν τὸ ἐπιβεβαιοῦν. . . . .»

Ἐπεταὶ συνέχεια

ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ



# Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ



ΑΙ ότε ή καλλιτεχνική έκθεση έτεριμάτισε την β' περίοδόν της αί κρίσεις ενός καλλιτέχνη δέν θά έπηρεάσουν ούτε τό ύλικόν μέρος ούτε τό τεχνικόν.

Έν πρώτοις έκφράζομεν την άπορίαν ήμών πώς διάφυγον την προσοχήν της έπιτροπής και έξετέθησαν έργα τινά τέχνης έν τη έκ-

θέσει έν ή συναντώμεν και άναγνωρίζομεν ως καλλιτέχνας τούς κ. κ. Γερασιότην, Λουκίδην, Βικάντον, Γεραλίην, Μαγιάσην, Μαθιόπουλον, Θ. Καραβία, Μαξίαν δι' ούς θά περιορισθώ μόνον ν' αναφέρω άπλώς τά όνόματα αυτών, καθότι πάντες έχουσι τόν άτομισμόν των και βαδίζουσι μετ' εύλαβείας προς τόν σκοπόν, ό όποίος επιδιώκεται διά τών έργων των: ν' άποδώσωιν όριστικώς τό ιδανικόν των.

Τό καθαρώς δημιουργικόν πνεύμα άπουσιάζει έκ της έκθέσεως ταύτης παντελώς. Ένεφανίσθησαν δέ έν αυτή δύο νέοι καλλιτέχνη οί κ. κ. Λύτρας και Στρατιγγός. Πώς τις όφείλει βεβαίως νά σέβεται τό σύστημα παντός καλλιτέχνη, άλλ' υπό τόν όρον νά μη άπομακρύνεται έν κάλπασμώ του σκοπού του, καταπατών πάλν τεχνικόν αισθημα. Όταν δέ ό καλλιτέχνης δέν δύναται ν' αναβιβάσθι τό έργον του και έπικοινωνήσθι με τά μυστήρια της τέχνης, όφείλει νά σταματή, κ. Λύτρα, και ν' άκολουθή τόν δρόμον του άειμνήστου πατρός σας. Έάν δέ τό έργον του Λύτρα δέν άνυψώθη ως έδει υπό της κοινωνίας όπως άνυψώθη τό έργον του Γύζη, δέν πρέπει ν' άποδώσωμεν τούτο εις έλλειψιν τεχνικόν προτερημάτων, άλλά κυρίως εις τό περιβάλλον, εις ό έκάτερος έδρασαν.

Εις πάσας τάς εποχάς της άναγεννήσεως και καταπτώσεως της τέχνης κύριος ρυθμιστής ήτο τό περιβάλλον. Ο καλλιτέχνης είναι όσημαιοφόρος, ό θέτων διά του έργου του την άληθή σφραγίδα της διαβάσεως και δρασεως αυτού έν τε τη Τέχνη και τη Ιστορία ταύτης.

Έργα τινά έκ τών έκτεθέντων, υπενθυμίζουν άπειροστές αιτινες πολλάκις χρησιμοποιούνται ως προγράμματα θεατρικόν παραστάσεων. Αυτός είναι ό άρμόζων χαρακτηρισμός περί του τρόπου καθ' έν αντίπροσωπεύθη ή Ζωγραφική υπό τών μελών και μη του Συνδέσμου τών Έλλήνων καλλιτεχνών.

★

Η δέ Γλυπτική; Αντιπροσωπεύετο διά κεφαλών τινών, μικρών προτομών και τινών μικροσκοπικόν σκίσεων, άτινα θά ήτο καταλληλότατον εάν έξετίθεντο εις Σχολικήν έκθεσην άξια τότε παντός έπαίνου. Προκειμένου όμως περί συνθέσεως έν τη Γλυπτική Τέχνη, έργα τινά ποιούντα έξαίρεσιν τών άνωτέρω κανόνων έπισφραγίζουσι την σχηματισθεϊσαν και διά του Τύπου ύποστηρικθεϊσαν γνώμη μου, ότι ή σύνθεσις έν τη Γλυπτική Τέχνη όμολογουμένως άγνωσται καθ' όλοκληρίαν υπό τών νέων μυστών της. Δέν θά έπιχειρήσω ν'

άσχοληθώ επί του θέματος τούτου, άλλά θά περιορισθώ εις όλιγαριθμούς παρατηρήσεις επί τών έκτεθέντων έργων.

Η Νίκη τών δύο ενδόξων πολέμων μας 1912-1913, ως άποκαλεί τό έργον του ό κ. Ζευγώλης, όχι μόνον ούδόλως στηρίζεται, κατά την τεχνικήν έκφρασιν, άλλά απέχει και αυτών άκόμη τών στοιχειωδών κανόνων της αισθητικής έν τη Τέχνη. Καί έξηγηθώμαι: Έκ του έργου φαίνεται ότι ή Νίκη κατέρχεται χωρίς άλλως τε νά κατορθωθί τό τοιοϋτον ή δέ τοποθέτησις τών περσώνων ως έχει ούδόλως δύναται νά δικαιολογηθί καθότι αυτή δέν συμβιβάζεται με την έν γένει στάσιν του σώματος και τών χειρών, φαίνεται δέ ότι τελείως άγνωσεί ό γλύπτης την άρμόζουσαν στάσιν τών περσώνων κατά την αισθητικήν έν τη συνθέσει της Τέχνης. Πώς είναι δυνατόν νά δικαιολογήσθι τό σφαιρικόν τουτό λάθος του; άλλ' έκτός τούτου όφείλει νά έχη απ' όψει ότι ούδέποτε και εις ούδεμίαν περίπτωσιν έπιτρέπεται νά παρουσιάζεται έργον Γλυπτικής και δέ έν αναγνώσει παραστάσει έπιδεικνύον τόν ένα μόνον πόδα. Δέν άμφιβάλλω ότι πολλοί τών έπισκεφθέντων την έκθεσην θ' άνεξήτησαν τόν έτερον του σώματος της Νίκης πόδα... Η έκφρασις δέ της κεφαλής και ή κλίσις αυτής προς τά άνω και όλιγον πλαγίως δέν συμβιβάζεται και αυτή με τό όλον έργον, καθότι ούδόλως έλαβεν υπ' όψει τούς όρους της προσοτικής του ύπαίθρου, είναι δέ καθολοκληρίαν άόρατος ή έκφρασις ως έχουσα τό κέντρον της παρατηρήσεως υπέρνω του φυσικού.

Επίσης επί ενός άλλου προπλάσματος του αυτού καλλιτέχνη τυτσοφορομένου «Ηρόφον τών πεσόντων του 1912 και 1913» φαίνεται ότι ό νέος ούτος έχει κυριολεκτικώς κατακυριευθή υπό του Ρωμαιοϋ ρυθμού και ούδόλως σταματά ίνα παρατηρήσθι τά περίεξ του άτινα εις πάλν βήμαί του συναντά ό Έλλην καλλιτέχνης τάς όμοίας θεϊάς γραμμάς της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, αί όποια όσον και άν θεωρηθώσιν ως μη άποδίδουσι τόν προορισμόν των έπαξίως, πάντως όμως θά οδηγήσουν τό έργον του Έλληνος γλύπτου εις τόν άληθή και πραγματικόν σκοπόν.

Πολλάκις άνατρέχων άπερισκέπτως εις Ρωμαιοκίας εποχάς άναπαριστά σκίτσα τά όποια είναι κατάλληλα μόνον διά τόν γνωστόν εις πάντας και κατά τάς εποχάς τών Αποκρέφ έμφανιζόμενον Κωννάβαλλον. Όσον άφορά διά τά έκ παστελίνης προπλάσματα όμολογώ ότι δέν είναι άρμόδιος διά την Κριτικήν των. Έν τούτοις έχω νά παρατηρήσω εις την Έπιτροπήν ότι ταϋτα άντί νά ήσαν τοποθετημένα καταλαμβάνοντα τόν περισσότερον χώρον του κέντρον της έκθέσεως δέν θά έχανον ούδεμίαν άξίαν από τεχνικής άπόψεως εάν άπαντα έποποθετούντο εις μίαν γωνίαν και τοιοϋτοτρόπως έλευθερούτο άρκετός χώρος έν νά καταλαμβάνον αί γύψινοι προτομαί, διότι πρέπει νά γνωρίζη ότι ή Γλυπτική έν ταις Έκθέσεσι δέν χρησιμοποιείται έν είδει jardiniere άλλά τοποθετείται εις περιβλεπτον μέρος διότι έχει άνάγκην φωτός.

★

Άλλος γλύπτης ό κ. Τόμπρος, έκθέτει, σόν άλλους τόν «Άθλητήν μας». Κεφαλή καλώς μελετημένη, ήτις

δίδει διά τό μέλλον του νέου καλλιτέχνη προτομήν του κ. Κ. Παλαμά και με τό αυτό πνεύμα καιτοι φαίνεται ότι προσεπάθησε ν' άποδώσει δύναμιν, διέπλασε παρά τούς κανόνες της Τέχνης και χωρίς νά άποδώσει την έκφρασιν και την όλην του ποιητού φυσιογνωμίαν. Επίσης τό άνάγλυφον προς τούς Άγνωστούς νεκρούς όμοία σχεδιασμένον. Άλλ' επειδή θέλει νά συμβολίσθι, ή δέ Γλυπτική είναι τέχνη θετική διά του συμβολισμού και μόνον δύναται ν' αναβιβασθί τό έργον εις τό επίπεδον ό επιδιώκει ή Γλυπτική. Επειδή διά του συμβολισμού άποδίδεται ή τιμή επρός τούς άγνωστούς νεκρούς τών ενδόξων πολέμων ή παρίστασις προς τόν συμβολισμόν είναι όλος άντίθετος. Μόνον δι' εκείνους οι όποιοι έχον την τύχην νά ταφώσιν έν κοιμητηρίοις έπιτρέπεται εις τόν γλύπτην νά ζωράξη έν τώ έδάφει σταυρούς, είτε διά γνωστούς είτε δι' άγνωστούς νεκρούς.

Τόν Συμβολισμόν δέν ήτο δυνατόν νά παρίδωσιν οι Άρχαίοι έν τε τη Τέχνη και τη Φιλολογία, διό και άνεβίβασαν παραλλήλως τούτον μέχρι βομών και Θεότητος έν μετέδωκαν και εις τούς άπογόνους των. Τοιοϋτοτρόπως άνήγαγον έν τη αισθητική Τέχνη δύο Θρησκείας, την άθάνατον Θρησκείαν της Αρχαίας Τέχνης και την Θρησκείαν του έκλιπόντος Διός.

Αναφέρων ότι έν τη Ζωγραφική άπουσιάζει τό καθαρώς δημιουργικόν πνεύμα, τούτέστιν ό Συμβολισμός, βεβαίως δέν απέκλεισα και την δύναμιν, την όποian έκαστος απέδειξεν εις τά έργα του. Βεβαίως δέν είναι εύκολον νά παρίδω τις ένα Λεμπαχ, άλλ' ούδεις δύναται ν' άμφισβητήσθι τό διαμόνον πνεύμα έν τη Συμβολική Τέχνη του Μιχαήλ Άγγελου, διό και έπαξίως εκλήθη Διδάσκαλος τών διδασκάλων.

Πρέπει κατά μέρος ν' άφεθί ή αξία εκάστου, νά στραφώσιν δέ πάντες και διά τών μέσων τά όποια εκαστος διαθέτει ν' άποβλέψωσιν όλοι εις τό γενικόν καλόν της Τέχνης, και νά μη άντιδρώσιν προς εκείνους οι όποιοι ούδέν έσφαλόν προορισθέντες όπως ταχθώσιν και αυτοί σκαπανείς και εργάται της Συγχρόνου Έλληνικής Καλλιτεχνίας μας.

Υπέρ ταύτης εργάζεσθε έμπράκτως και άποτελεσματικώς κατά τό παράδειγμα του ποτέ Διευθυντού της ένταϋθα Σχολής άειμνήστου Σκαλιστήρη και του καθηγητού αυτής Δροσίν.

Σήμερον οι ιδόντες ούδεμίαν άλλην μέριμναν έχουσι ειμή όπως έξασφαλίσωσι διά τούς εννοουμένους των καλώς θέσεις και εργασίας, άδιαφορούντες προς άλλους έπαξίως αντιπροσωπεύοντας την Τέχνην των. Δι' ιδιαίτερον συστάσεων έπιτυγχάνουσι τόν διορισμόν εννοουμένων έν τη Σχολή τών Καλών Τεχνών, ως και την άποστολήν τελειοφοίτων εις Έσπερίαν ως ύποτρόφων. Τούτων ένεκεν ειμθα σήμερον θεαται της



Η Γαλλίς ήθοποιός Cristian Dix.

άποφρακής και κινούνσεως; Έλληνικής Καλλιτεχνίας. Την διάσπαση της ενότητος τών Έλλήνων Καλλιτεχνών καταμαρτυρεί και ό διχασμός τούτων εις δύο Σωματεία έχοντα ως σκοπόν τόν γνωστόν νόμον των Φαρισαίων, Περσώνων, θά συστήσω όπως οι διοργανούντες τάς έκθέσεις δέν πρέπει ως μόνον μέλημα νά έχωσιν τό νά περιβάλλωσιν την έκθεσην διά χροιάς στενός οικογενειακής. Αί έκθέσεις αυται ως ή άρτι κλεισθεϊσα άποτυγχάνουσι και από ύλικής και από τεχνικής άπόψεως. Οι έπισκέπται της έκθέσεως Άθηνών πρέπει και έχον την άξίωσιν νά γνωρίσωσιν πάντας τούς γνωστούς συγχρόνους καλλιτέχνας και ούτω σχηματίσωσι και μορφώσωσι ίδια γνώμην άνάλογον τών αντίληψεων ενός εκάστου. Τοιοϋτοτρόπως όλιγον καθ' όλιγον τό Κοινόν θά μείνι έλεύθερον και άνεπηρέαστον πάσης προφητικής τεχνοκρατίας. Διότι εινε βέβαιον ότι μετά τό σχολειόν αί έκθέσεις μορφούσι τό Κοινόν και οδηγούσι αυτό καθιστώσαι έπικοινωνόν και συνοδοιπόρον τόν θεατήν προς την όδόν, την όποian έδημιούργησαν έν τοις σπουδαστηρίοις αυτών οι άληθείς της Τέχνης μύσται.

ΘΕΟΦ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ



## ΝΕΑ ΕΙΚΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η μεγάλη τέχνη ἐπλουτίσθη μὲ ἐν ἐπὶ πλέον ἀριστούργημα. Εἰς τὴν Μαδρίτην ἀνεκαλύφθη πρὸ τινος νέα εἰκὼν τοῦ Θεοτοκοπούλου, τοῦ μεγάλου Ἑλληνοῦ καλλιτέχρον τῶν χρόνων τῆς Ἰσπανικῆς ἐκλείας. Τὸ παρόμοιον καὶ ἐκλληκτικὸν εἶναι ὅτι ἡ εἰκὼν αὐτή, δὲν ἦτο κομμμένη οὔτε εἰς τὰ ἔργα τῆς γῆς, οὔτε εἰς τὰ βῆθη τῆς ἐρημητηρίου ἀμαθοῦς τινος μοναχοῦ τῶν ἰσπανικῶν βουνῶν. Εὐρίσκειτο ἐντὸς τοῦ κέντρου τῆς Μαδρίτης καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ τάγματος τοῦ Χριστοῦ τοῦ Σάν Τζίνες, ὅπου ἑκατοντάδες εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται καθ' ἡμέραν. Κανείς ὅμως δὲν ἠξίωσε ἐνὸς προσεκτικοῦ βλέμματος τὸ ἀπὸ αἰῶνων ἐκεῖ ἀνηρημένον ἀριστούργημα. Εἰς τὴν τέχνην, ὅπως καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὸς ἄλλους κλάδους, ὅλοι ἔχουν ὀφθαλμούς ἀλλ' ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι βλέπουν. Ἡ εὐτυχὴς ἀνακάλυψις τοῦ ἀγνώστου μέχρι τοῦδε ἔργου τοῦ Θεοτοκοπούλου ὀφείλεται εἰς τὸν φιλότεχρον εὐπαιδίον τῆς Μαδρίτης μαρξίσιον Σάντα Ἄννα γιὰ Σιλβέζα. Ἡ εἰκὼν ἕως 107 ἑκατοστομέτρων καὶ πλάτους 111, παριστᾷ τὸν Χριστὸν διώκοινα ἐκ τοῦ ναοῦ τοὺς ἐμπόρους καὶ ἀργυραμοιβούς, ἡδὴ δὲ εἶναι ἐκθειμένη εἰς τὸ μοναστεῖον τοῦ Πράδο. Ὡς γνωστόν, ὁ Θεοτοκόπουλος μὲ τὴν παθητικὴν του καὶ ζωηρὰν ιδίωσυγκρασίαν ἠρέσκειτο πολὺ εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς καλλιτεχνικῆς του δράσεως ἐδοκίμασε νὰ παραστήσῃ διὰ τοῦ χρωστικῆς τὴν βιβλικὴν αὐτὴν σκηνήν, βραδύτερον δὲ ἐπανῆλθε πολλάκις εἰς τὸ ἴδιον θέμα. Ὑπάρχον πολλὰ εἰκόνες τοῦ Γκρέκο παριστῶσαι τὴν: «Ἐκδίωξιν τῶν ἐμπόρων καὶ ἀργυραμοιβῶν ἀπὸ τὸν ναόν». Μία ἐξ αὐτῶν εὐρίσκειται εἰς Ρίτομονδ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλαι εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ Ἑθνικὴν Πινακοθήκην. Οὐδεμία ὅμως ἐξ αὐτῶν ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς ἡδὴ ἀνακαλυφθείσης, ἢ ὁποῖα φέρει ὀλόκληρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ἀδασκάλου. Εἰς τὰ πρῶτα ἀντίτυπα φαίνεται εἰς ὅλην τὴν τὴν λαμπρότητα ἢ

βενετσιάνικη τεχνολογία, μὲ τὴν ζωηρότητα τῶν χρωμάτων καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἐνδύτητα τῆς παραστάσεως. Εἰς τὸ ἀντίτυπον ὅμως τοῦ Σάν Τζίνες ἡ παράστασις εἶναι μᾶλλον συγκεντρωτικὴ ἄπλοσιτέρα καὶ ὑποβλητικὴ. Τὸ βάθος ἐξιδανικεύεται διὰ τῆς ἀποσιώσεως καὶ ἀμυδρότητος τῶν ἀρχιτεκτονικῶν στοιχείων, ἢ δὲ ὅλη σκηνὴ προβάλλεται πλησιέστερον πρὸς τὸν θεατὴν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δρώντων προσώπων εἶναι μικρότερος, ὅλα εἶναι μετρημένα, τὰ σώματα εὐσιαστικὰ, ἢ δὲ ἀπαλότης τῶν λεπτῶν καμπυλῶν κάμνει λίαν εὐάρεστον ἐντύπωσιν. Ὅλα τὰ ἐπουσιώδη ἀντικείμενα καὶ στοιχίσματα ἔχουν παραλειφθῆ, ἀντ' αὐτῶν δὲ πρὸ τοῦ Χριστοῦ ὀργανισμένον καὶ σείοντος τὸ μασίγιον ὑπάρχει ἓνα τραπέζι ἀνεστραμμένον.

Εἰς τὴν εἰς Σάν Τζίνες ἀνακαλυφθεῖσαν εἰκόνα ἢ ἀὐλοποίησις φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον. Ὁ δριζίων εἶναι ἀόριστος, τὸ δὲ βάθος σχηματίζεται ἀπὸ τὸν μνηστικὸν κωνόκτιστον τοῖχον τοῦ ναοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πίπτει τὸ φῶς λευκῶν καθήλων καὶ πλανῶνται ὀφιοειδεῖς σκιαί. Ἡ ὅλη σύνθεσις συναρπάζει καὶ γοητεύει. Ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς ὀρθῆς ζωγραφισμένα πρόσωπα ἐμφυχοῦνται ἀπὸ δύναμιν, κίνησιν καὶ ζωὴν. Ἡ συγκέντρωσις τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ ἡμιπροσιονιστικὴ παράστασις εἶναι τελεία. Ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἐντονος μορφή τοῦ ὀργανισμένου Θεανθρώπου, περὶ αὐτὸν δὲ ἡ σύγχυσις καὶ ὁ συνωστισμὸς τῶν περιρρόμων καὶ διὰ τῆς φυχῆς ζητούντων τὴν σωτηρίαν τῶν τοκογλύφων. Κάθε γραμμὴ φανερώνει ἀμέσως τὴν δύναμιν τοῦ τεχνίτου. Ὅσον ἀφορᾷ τῶν χρωματισμῶν εἶναι τέλειος. Αἱ θανυμάσιαι ἐναρμονίσεις τοῦ ἰώδους καὶ τοῦ ἀνοικτοῦ πρασίνου, ἢ ἀντίθεσις χρωματιστῶν ἐπιφανειῶν εἰς τοὺς τοίχους καὶ ἀερίων καὶ χροσθῶν τόνων, τὰ ὁποῖα περιβάλλον τὰ πρόσωπα προκαλοῦν τὴν ἔκστασιν. Ὁρισμένως ἢ νέα εἰκὼν τοῦ Θεοτοκοπούλου εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀνώτερα ἀριστουργήματά του.

## ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ.—Ἡ δ' ἡμέρῃς Κοτοπούλη ἐπανεῦρε τὸν δρόμον τὸν φροτεινὸν τῆς τέχνης διὰ δύο ἑβδομάδας, καθ' ἃς ἐπανελάβε σειρὰν ἐκλεκτῶν ἔργων Ἐναψυχή δι' ἑαυτὴν καὶ διὰ τὸ ἀκροατήριον.

✽

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΥΒΕΛΗΣ.—Ὁ κ. Ι. Παξινός εἶνε νέος μουδαῖν γνωστότατος ἐν Ἀθήναις, Ἰθακήσιος ζῆσας εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ εἰς τὸ Παρίσι, ὅπου παρε-

κολούθησε μὲ ἐπιμελείας τὴν θεατρικὴν κίνησιν Ἐργασε Γαλλιστὶ ἔργα τινὰ δραματικά, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ «Βάραθρον» κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Χόρν παρεστάθη μετὰ πολλῆς σκηρικῆς ἐπιμελείας. Στρέφεται τὸ ἔργον περὶ τὰς κρατούσας στρεβλὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις ὡς πρὸς τὸν γάμον. Ἡ Ὀδέττη, νεαρὰ κόρη ἐργαστασιάρχου, ἀγαπᾷ ἓνα νέον δικηγόρον ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀδιάλλακτος πρὸς τὸ αἶσθημα τῆς κόρης του τὴν ἀναγκάζει νὰ νυμφευθῆ ἓνα πλούσιον ἔμπορον

μεσήλικα. Σειρὰ προέχεται ἀτυχημάτων ἐκ τούτου.

Ἡ Ὀδέττη ἐγκαταλείπει τὴν συζυγικὴν ἐστίαν καὶ πηγαίνει πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐραστοῦ. Οἱ γονεῖς τῆς διὰ τὰ ἀποφύγον τὸ σκάνδαλον τὴν πείθουν νὰ ἐπιπέσει προσωρινῶς εἰς τὴν πατρικὴν τοῦλάχιστον στέγην, ὃ δὲ ἐραστὴς μὴ γνωρίζων τὰ διατρέξαντα καὶ νομίζων ὅτι ἐγκατελείφθη αὐτοκτονεῖ. Ἡ Ὀδέττη μανθάνουσα τὴν αὐτοκτονίαν βυθίζεται εἰς σπαρακτικὴν ὀδύνην. Καίτοι ὁ συγγραφεὺς εἰθεῖς θέμα σχεδὸν ἐξηγητημένον, ἀπέδειξε χαρίσματα δραματικά. Ὁ διάλογος εἶνε κομψός, μία εὐγένεια διαπνέει τὸ ἔργον. Τεχνικῶς ὑπολείπεται βεβαίως. Ἡ βίαία σκηνὴ μεταῦ υἱοῦ, ἀγωνιζομένου ὑπὲρ τῆς ἀδικουμένης ἀδελφῆς, καὶ μητρὸς εἶνε τραγικὴ καὶ ἡ ὑπόμνησις τοῦ μητρικοῦ παραπτώματος βεβιασμένη. Τὸ τέλος ἔρχεται ἀπότομον διότι ἀγνοεῖ ὁ θεατὴς τί θὰ ἀπογίῃ.

Ὁ συγγραφεὺς θέλει νὰ καταδείξῃ τὴν δυστυχίαν εἰς ἣν σύρει τὴν οἰκογένειαν ἢ παραγνώρισις τοῦ ἐρατοῦ δικαιοῦματος, καὶ ὃ ἐξ ἔμπορικῶν ὑπολογισμῶν γάμος. Ἀνοίγεται τότε τὸ βάρβαρον εἰς ὃ ὠθεῖ ὁ πατὴρ τὴν κόρην καὶ μετ' αὐτῆς παρασύρεται ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια. Ἡ κ. Κυβέλη καὶ ὁ κ. Ροζάν ἔπαιξαν μὲ πολλὴν τέχνην.

Ὁ κ. Μωραϊτίνης εὐφραδὶς πρὸ δύο πυρῶν, τοῦ θεατρικοῦ «Παπαγάλου» καὶ τῶν συγχρονιστικῶν «Παναθηναίων» ἔκαμε στροφὴν πρὸς τὸν πρῶτον καὶ τὸ **Πανόραμα** του ἐφέτος δικαιοῦ τὸν τίτλον του. Διότι εἶνε κυρίως θεαματικόν. Ἡ σπινθηροβόλος εὐφροσύνη τοῦ ἐφέτους ὑπεχώρησε πρὸ τῶν ὀραίων σκηνογραφικῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ θίασος δι' ἄλλα ἔργα συγκεκριμένους καὶ αἰφηνιδίως εἰς ἐπιθεωρησιακὸν μεταβληθεῖς δὲν ἔδιδεν εἰς τὸν συγγραφέα ἔδαφος διὰ νὰ ἐκτυλιχθῆ πλατύτερον τὸ σατυρικὸν πνεῦμα. Ἡ λεπτότης ἐν τούτοις ἦτις χαρακτηρίζει τὸν κ. Μωραϊτίνην ἀπέκλεισεν εὐτύχως τὸ σόκιν, τὴν πολλὴν κνήμην καὶ τὴν ὀργιάζουσαν πολιτικὴν.

Ὁ κ. Λεπενιώτης, ὁ χαριτωμένος καὶ λεπτότατος κωμικός, πρωταγωνιστεῖ. Ὡς κωμικὸς παριστάνων τὸ Διεθνὲς δίκαιον ἐξωτερικῶς παραστατικώτατα τὰς περὶ οὐδετερότητος κρατούσας ἰδέας ἐνώπιον ἐνὸς πανερίου μὲ κουλούρια τὰ ὁποῖα ἀρελέστατα ἐξαφανίζει. Θαυμασίως ἐκτελεῖται ἡ διωδία τοῦ Ἑβραίου βουλευτοῦ (Λεπενιώτου) καὶ τῆς Βουλῆς (Ἀλκαίου). Αἱ ὄραι μὲ τὸν ὀροδείκτην καὶ λεπτοδείκτην εἶναι χαρακτηριστικαὶ καὶ πρωτότυποι νοῦμερο. Τὸ κουαρτέτο Γούνας—Βράκας, τὸ τερσέτο τῶν σπέρτων, οἱ Εὐζώνοι μανθάνοντες τὴν Γαλλικὴν χάριν τῶν Δαρδανελλίων, οἱ Μάγειροι, ἢ νηοφία μὲ τὰ παραβάκια, ἔγναν δημοφιλέστατα. Τὰ δύο Κοθῶνια (Χρυσομάλης—Νέζερ) προξενοῦν πλατὺν τὸν γέλωτα.

Ἡ τρίτη πράξις εἶνε ἐντελῶς θεαματικὴ. Εἰσήχθη διὰ πρῶτην φορὰν καὶ ἡ ταινία τοῦ κινηματογράφου ἐφ' ἧς συνεχίζεται ἢ ἐπὶ σκηνῆς δράσις τοῦ «Ἡρώα» (Λεπενιώτου) ὅστις προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ ὑποβρυχίως Γερμανικὸν ὑποβρύχιον διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας. Ἡ ταινία ἔχει κωμικώτατος σκηνάς, συνεχίζεται δὲ εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης—μία πρωτοτυπία, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ κορυφωμα τῆς ἐπιτυχίας.

Ἡ μουσικὴ πεταχτὴ καὶ ἐπιτυχῶς διασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κ. Λεπενιώτου. Ἡ λαϊκὴ καντάδα τῆς Σμυρνήας κατέκτησε. Ἡ «σιλουέτες» τῆς ἐσπερινῆς ἐφημερίδος εἶναι πρωτοτυπώταται καὶ εὐφροσύναι παρελαύνουν παραμορφωμένα αἱ «ὀραῖαι

τῶν ὀραίων» καὶ εἰς τὸ τέλος ἢ ἰέρεια τοῦ σημερινοῦ θεάτρου, μία γλαφυρὰ «κνήμη».

Σκηνογραφικῶς ὁ θίασος τῆς κ. Κυβέλης ἐθεαματούργησε. Πρῶτην φορὰν ἐπὶ Ἑλληνικῆς σκηνῆς ἐνεφανίσθη τόση καλαισθησία, τόσος πλοῦτος καὶ τόση τέχνη. Ὁρασιότατῃ ἢ Ἀλσατιανῇ σκηνογραφίᾳ, ὡς καὶ τὸ τέλος τῆς β' πράξεως μὲ δένδρα, σελήνην, θάλασσαν καὶ τὰ φτερά ἐνὸς μύλου στριφογυρίζοντος ὑπὸ τοὺς ἤχους γλυκυτάτης μουσικῆς. Ἀλλ' ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης μὲ τὴν τελείαν προοπτικὴν του—σύνθεσις τοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ, ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τῶν κ. κ. Ζολὺ καὶ Μπογαγιέ,—ἀληθινὴ φαντασμαγορία.

Θὰ ἦτο εὐτύχημα ἂν καὶ εἰς ἄλλας ἐπιθεωρήσεις εἰσήγετο ἢ *Feerie*. Θὰ ἀπεξημῖονε δι' ἄλλας πληκτικὰς σκηνάς.

Ὡς ἐλαττώματα δεῖν νὰ καταλογισθῆ ἢ φορτικὴ σκηνὴ τοῦ ποιητοῦ τοῦ κάρου καὶ ἢ ἑλλειψις φωνῶν. Καμμία σχεδὸν δὲν τραγουδεῖ. Ἡ μόνη φωνή, εἰδικὴ διὰ καντσονέτες, εἶναι ἢ τοῦ κ. Χρυσομάλλη. Ἡ κ. Δελεναδόου ὡς ἠθοποιὸς καλὴ, ἀλλ' ἢ φωνὴ τῆς, προσομοιάζουσα πρὸς τὴν φωνὴν τῆς κ. Νίκα, μᾶλλον ἀντιπαθητικὴ καὶ βεβιασμένη ἢ κ. Παρασκευοπούλου σχεδὸν ἀνεκμετάλλετος, ὡς καὶ ἢ κ. Ἀλκαίου. Ἐκεῖνος ὅστις ἀνεδείχθη ἀκόμη περισσότερο εἶναι ὁ κ. Νέζερ. Ὡς κοθῶνι, ὡς παραμάγειρος, ὡς φοῖγκος, ὡς εὐζώνος παρουσίασε τύπους σατυρικώτατους. Ἡ κ. Πεταλιὰ πανμοιότυπον τῆς Φριαντᾶ. Διατὶ περιορίσθη ὅμως μόνον εἰς αὐτὴν, ἀφ' οὗ εἰς τὰς μιμήσεις εἶναι... ἀμίμητος ;

✽

ΘΕΑΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.—Εἰς τὴν ἐπιθεωρησομαγίαν ἐρρήφθησαν καὶ μερικαὶ ἀναλαμπαὶ ἀληθινῆς τέχνης. Ὁ ἐκλεκτός καλλιτέχνης κ. Βονασέρας ἐνεφανίσθη εἰς τὴν «Σμύρνην» τὸ γνωστὸν ἔργον τοῦ Μπριέ, εἰς τὸν δύσκολον ρόλον τοῦ Σαρζάκ. Συσκένησε μὲ τὴν βαθεῖα ψυχολογημένην ὑπόκρισιν τοῦ συζύγου τοῦ φρονεῖσαντος τὴν ἄτιμον σύζυγον του καὶ θέλοντος νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἔγκλημα ἀπὸ τὴν κόρην του. Ἀλλὰ καὶ ἢ κ. Ρεζάν εἶχε στιγμὰς ὅλως ἐξαιρετικὰς. Ἐπαίξε μὲ φυσικότητα καὶ αὐτὴ ἢ φωνὴ τῆς ἦτο ἀπληλαγμένη τῆς παιδικότητος· ἀλλὰ καὶ ἢ ἔκφρασις τοῦ προσώπου ἀπέδιδεν ἐπαρκῶς τὰ συναισθήματα.

Εἰς τὴν «Καταγίδα» τοῦ Μπερναντὸν πολὺ δυνατὰ ἔπαιξαν ὁ κ. Γαβριηλίδης, ἢ κ. Ρεζάν καὶ ὁ κ. Ἰακωβίδης συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

Ὁ κ. Ν. Μαρσέλλος εἰς τοὺς «Μελλοθανάτους» ἀναρριπίζει τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα. Ὁ Ἄρης, ἐθελοντὴς ἐξ Ἀμερικῆς, ἀνδραγαθεῖ κατὰ τὸν πόλεμον καὶ προάγεται εἰς λοχίαν. Ἀλλὰ συγχρόνως κατακτᾷ καὶ τὴν καρδίαν τῆς Φανῆς θυγατρὸς τοῦ συνταγματάρχου του, ἢτις ὑπηρετεῖ ὡς νοσοκόμος. Ἡ Φανὴ φύσει ὑπεροπτικὸς χαρακτήρος, ἐνθυμίζει εἰς τὴν Ἄρην τὴν κοινωνικὴν ἀπόστασιν, ἀλλὰ κατὰ βάθος τὸν συμπαθεῖ. Εἰς τὸν Ἄρην ἀνατίθεται ἐπικίνδυνος ἀποστολή. Ἡ Φανὴ ἐννοεῖ ὅτι τὸν ἀγαπᾷ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ φύγῃ· ἐξομολογοῦνται ἀμοιβαίως τὸν ἔρωτά των, ἀλλὰ τὸ καθήκον ὑπερισχύει παρὰ τῷ γενναίῳ μαχητῇ. Εἶνε τὸ συγκινητικώτερον μέρος τοῦ ἔργου ἢ ψυχικὴ πάλη ἔρωτος καὶ καθήκοντος πρὸς τὴν Πατρίδα. Ἐπιστρέφει ὁ Ἄρης πληγωμένος βαρέως. Τὸ πένθος καλύπτει τὰς ψυχὰς τῶν δύο ἐραστῶν, οἱ ὁποῖοι εἶνε μελλοθάνατοι.

Ἡ κυρία Ρεζάν καὶ ὁ κ. Γαβριηλίδης—τὰ κύρια πρόσωπα—ἔπαιξαν μὲ στοργὴν πρὸς τὸ ἔργον.



Ἡ νέα ἐπιθεώρησις τὰ «*Ἀθηναϊκά παρασκήνια*» τῶν καθηγητῶν κ. Γκαστή καὶ Λύρα ἀπέτυχε. Δὲν παρουσίασε τίποτε τὸ πρωτότυπον. Τὸ μόνον χαρακτηριστικὸν νοῦμερο ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Ἰακωβίδην, ἐμφανισθέντα ὡς κοθῶνι. Ἡ δὲ Βορδῶνι, ὡς Ἀλεκάκι ἐπελήφθη πολὺ τῆς δεσποινίδος Κοτοπούλη. Ἡ τῶν Καρδινάλιων σκηρὴ ἀτρεπής. Κάποιαν εὐρύτιαν εἶχον οἱ ἀριθμοὶ τοῦ Λεξιθῆρα.

Ἐξαιρετικῶς καλὴ ἡ μουσική. Ἡ διασκευὴ τοῦ κ. Ἀστεριάδου πολὺ ἐπιτυχής. Εἴμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι μετὰ τὸν «Παπαγάλλον» εἶνε μουσικῶς ἡ ἐπιτυχεστέρα ἐπιθεώρησις. Ἀλλὰ τὴν ἠδίκησε τὸ καίμενον.

Εἰς τὰς Ἐπιθεωρήσεις γίνονται μεταβολαὶ σκηνῶν καὶ προσθαφαιρέσεις, ἵνα συγκρατηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ πικνωθῶν οἱ ἀκροαταί. Εἰς τὸν «Παπαγάλλον» ἐγένοντο ἐνέσεις διὰ τῆς προσλήψεως τῆς δεσποινίδος Νίτας Ράλλη καὶ διὰ τῆς ἀπὸ σκηρῆς ἐμφανίσεως τοῦ κ. Βώττη γελειογραφούντος καὶ ψάλλοντος σαυρονέτες. Αἱ στιγμαῖαι γελειογραφαὶ ἐπέξετάθησαν καὶ εἰς ἄλλα θεάτρα. Οἱ κ. κ. Ζάγος καὶ Παπαγεωργίου ἐσκέτασαν διαφοροὺς προσωπικότητας ἐκ τῶν θεατῶν.



ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ.— Δύο ἐπιθεωρήσεις λαϊκαί. Τὸ «*Καλὲ ἄντες*» τοῦ κ. Παπαευθυμίου εἶνε ἀρκετὰ σατυρικόν. Ἡ δὲ Ντίνα Παντοπούλου χειροκροτεῖται ὡς ἐκκοσμοφραγκὸν καὶ ὁ κ. Πολιτάκης ὡς κομπέρ. Ἡρωὶς τῆς ἐπιθεωρήσεως ἡ πεταχτὴ Γκιζώρη, ἡ ὅποια μὲ τὴν εὐστροφίαν καὶ τὸ τραγοῦδι δημιουργεῖ χαριτωμένους ρόλους. Ἡ καντάδα πρὸς τὴν Βουλῆν, τὸ πόκερ, αἱ λουόμεναι, ἡ σκόνῃ εἶνε ὠραῖα νοῦμερα.

Ἡ ἄλλη ἐπιθεώρησις «*Φορεῖς Φανέλλα*» τῶν ἠθοποιῶν κ. κ. Γονίδου καὶ Μυράτ ἀπέτυχε. Μνεῖα ἴμπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον διὰ δύο νοῦμερα. Τοὺς Ζακυνθίους καὶ τοὺς Ἑλληνογαλλοὺς Ἐρασιτέχνας. Ἡ κ. Γκιζώρη ὡς Λουομένη καὶ ὡς Βενζίνα χαριτωμένη.



ΘΕΑΤΡΟΝ ΦΑΛΗΡΟΥ.— Ὁ «*Στρατηγὸς τῶν Οὐσάρων*» τοῦ Ζίρερ ἦτο μία ἐπιτυχία τοῦ θιάσου. Ἡ Βιεννέζικη μουσικὴ τοῦ ἐκκυστικωτάτη. Ἡ ἐλαστικωτάτη πλαγγῶν, ἡ ὅποια λέγεται Ἐλσα Ἐνκελ εἶχε τὴν εὐκαρίαν νὰ θαυματουργήσῃ. Λιμπρέττο ἔξυπνο, χοροὶ γλυκύτατοι, ἐκτέλεσις θαυμαστή.

Κοιμικώτατοι ἡ κ. Λαμιάσκου ὡς διδασκάλισσα καὶ ὁ κ. Δράμαλης ὡς Ἐβραῖος. Ἡ σκηνοθεσία ὠραιωτάτη.

Τὸ Φαληρικὸν θέατρον ἐξέλεξεν ἡ «*Ἐταιρεία τῶν θεατρικῶν συγγραφέων*» ὅπως παιχθῶν τὰ ἐν τῇ ἐφετεινῷ διαγωνισμῷ βραβευθέντα μονόπρακτα ἔργα. Ἐκ τῶν 42 ὑποβληθέντων, ἡ ἐπιτροπὴ ἐξεχώρησεν ὅ, ἐκ τούτων δ' ἐθεώρησεν ὡς τὸ ἀριστον καὶ συνεπὶς ἀσυαγόνιστον τὸ «*Πατρικὸ σπίτι*» τοῦ κ. Ζωϊτοπούλου, ὡς ἰσοδύναμα δὲ τὸ «*Gloria victis*» καὶ τὸν «*Διπλὸν πόνος*». Ἡ βράβεισις ἐγένετο διὰ ψηφοδελτίων ὑπὸ τοῦ κοινού, ἔτυχε δὲ μεγάλης πλειοψηφίας τὸ Gloria victis. Τὰ τρία ἄλλα, ἐπαινεθέντα ἀλλὰ μὴ παρασταθέντα εἶναι τὸ «*Πορτραῖτο*» τοῦ κ. Φιλύρα, ἡ «*Γκιουλίνα Βερέντη*» τοῦ κ. Ἡλιάδου καὶ τὸ «*Φετίχ*» τοῦ κ. Φώτου Γιοφύλλη. Μνεῖας ἔτυχε καὶ ἡ «*Παρθενικὴ Δύσις*» τοῦ κ. Ἀγαπητοῦ.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων, τὸ «*Πατρικὸ σπίτι*» ἤρσε διότι ἔχει τοιαυτὸν χαρακτήρα. Εἰκονίζει ἕνα ἑλληνικὸ σπίτι. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐνεθουσιάσθη ἀπὸ «*τὸ ἠγῶς τῆς ὑποθέσεως, τὸ πρωτότυπον τοῦ θέματος καὶ τὴν φυσικότητα τοῦ διαλόγου.*» Ἀπὸ ἠθογραφικῆς ἀπόψεως καὶ διδακτικῆς ἤξιζε, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα, τοῦ βραβείου. Ὑπὸς ἐνὸς χωρικοῦ ἱπανδρευθεὶς εἰς τὴν πρωτεύουσαν λησμονεῖ τὸ πατρικὸ σπίτι, εἰς ὃ βασιλεύει ἡ φτώχεια καὶ ἡ ἀπογοήτευσις. Ἡ ἀδελφὴ εἶναι φθισικὴ. Ὁ υἱὸς διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀδελφὴν ἵνα τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν δίδει ἕνα ἑκατοντάδραχμον, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἐξαγριούται διὰ τὴν ἀχάριστον διαγωγὴν τοῦ υἱοῦ του καὶ τὸν καταράται. Τοῦ ἐπιστρέφει καὶ τὰς 100 δραχμάς, διὰ νὰ μὴ λυπηθῶν ἡ γυναῖκα καὶ ἡ κόρη τοῦ ἐὰν ἠναγκαζόντο νὰ ἐπιστρέψουν τὰ χρήματα καὶ τὸ σπῆτι ἐπανατίπτει εἰς τὴν σκιάν τῆς λέπης, ἐνῶ ἡ πατρικὴ καρδιά ἀνακαλεῖ τὴν κατάραν.

Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων τὸ «*Gloria Victis*» τῆς κ. Θ. Ζωϊτοπούλου εἶναι θεατρικώτερον, ἀλλὰ βεβιασμένον καὶ ψυχρὸν.

Ὁ «*Διπλὸς πόνος*» τοῦ κ. Παπαμαζαῆ εἶναι ἀφήγησις κορυφαία καὶ χωρὶς πλοκῆν.

Ὁ κ. Νικολάου εἰς δύο ἐμφανίσεις τοῦ ἀπέδειξεν τὴν τελειότητα τῆς ἐκτελέσεως μὲ τὴν θαυμασίαν φωνὴν του. «*Μαῖτρο*» τοῦ ἄσματος, ἀλλὰ καὶ τῆς δραματικῆς τέχνης. Ὡς Μεριστοφελῆς ἀπαράμιλλος. Πρὸς τούτους ὁ κ. Νικολάου ἐθαυμάσθη διὰ τὴν μονοδικὴν του diction. Οἱ στίχοι ἠκούοντο διαηγέστατοι ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων μουσικῶν ἀποχρώσεων.

Ἡ τιμητικὴ τῆς κ. Ἐνκελ, ποιικιλωτάτη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὑπῆρξε ζωηροτάτη εἰς ἐκδηλώσεις συμπαιθείας. Ἐπαίχθη δὲ διὰ πρώτην φορὰν ἡ «*Ἐρωτικὴ κατεργαρία*» μονόπρακτος ὀπερέττα τοῦ Λεκόκ, κατ' ἔμμετρον μετάφρασιν τῆς κ. Ρεβέκκας.

Ὁ θιάσος θὰ δώσῃ παραστάσεις εἰς τὸ θέατρον Συντάγματος. Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου θὰ ἀρχίσῃ τὰς παραστάσεις του εἰς τὸ Δημοτικόν. Θὰ δοθῶν τότε ἡ «*Κρητικοπούλα*» τοῦ κ. Σαμάρα, «*Ὁ πρωτομάστορας*» τῶν κ. κ. Καλομοίρη—Καζαντζάκη, τὸ «*Ὀνειρον Πιερότου*» τοῦ κ. Λαμπελέτ καὶ ὁ «*Βοκκάκιος*». Ἐπίσης θὰ προετοιμάσῃ ὁ θιάσος τὴν μεγαλειτέραν καὶ πλουσιωτέραν Ἀθηναϊκὴν Ἐπιθεώρησιν, αἱ σκηναὶ τῆς ὁποίας θὰ γραθοῦν ἀπὸ διαφοροὺς μὲ ἀμοιβὴν 25 δρ. Τὰ σκηρικὰ καὶ αἱ ἀμφοτέρωθι θὰ ἐνοικιασθῶν ἀπὸ τὸ Μετροπόλ - Τεάτρ. Κομπέρ ἡ κ. Ἐνκελ καὶ ὁ γνωστὸς κομμικὸς Οὐρμπάνο. Διὰ τὴν μουσικὴν θὰ συνεργασθῶν ὅλοι οἱ καλλιτέροι συνθέται. Εἰς τὸν ἀνάδοχον τῆς Ἐπιθεωρήσεως θὰ δοθῶν 500 δρ.



ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΛΕΣΣΑ.— Ὁ λαϊκὸς συγγραφεὺς κ. Κοπακάκης ἐφέτος ἀντὶ ἐπιθεωρήσεων, γράφει φάρσας. Μία παρασταθεῖσα ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς κ. Ρεζάν «*Πεταίει, πεταίει*» ἦτο ὅπως δῆποτε ἔξυπνη. Ἡ δευτέρα φάρσα, μετ' ἄσμάτων αὐτῆ, ὁ «*Θηλυκὸς*» στερεῖται πρωτοτυπίας. Ὅλη ἡ κομμικὸς στρέφεται εἰς τὴν μεταμφίεσιν εἰς γυναῖκα τοῦ κ. Πλέσσα. Ἀλλὰ καὶ πέρσει εἰς ἕν ἔργον τοῦ κ. Ἀντωνοπούλου τὸ ἴδιο συνῆρη. Ἐν γένει ὁ «*Θηλυκὸς*» ὑπενημιάζει τὴν «*Θεῖαν τοῦ Καρόλου*».

Ἡ «*Σάτυρα*» ἐγγράφη ὑπὸ τῶν κ. κ. Δραγάτσι καὶ Αἰλιανού, νέων τῆν τε ἡλικίαν καὶ τὴν ἐμψύχισιν ἀπὸ σκηρῆς. Ἐχει δύο-τρία νοῦμερα ἔξυπνα, ὡς τὸ τοῦ ἱππέως ἱατροῦ, μερικὰ εἶνε ὠραῖα ὡς τύποι, ὡς ἡ Γερμανὶς νταντὰ ἢν ὑπεδύθη ὁ κ. Πλέσσα. Ἡ βιαροκαρὸλα τῶν ψαράδων, τὸ τραγοῦδι τῆς Ρουμανίας ἢν προσπαθοῦν ἢ Ἀντάντ καὶ ἡ Διπλὴ νὰ προσεταιρισθῶν. οἱ Κρητὲς βουλευταὶ καὶ ἡ δωδία Γέρου καὶ Γρηῖας ἤρσαν. Πολὺ καλὸς ὡς πυροσβέστης ὁ κ. Πλέσσα, δημοτογὸς πάντοτε κομμικῶν τύπων, καὶ ἡ δεσπ. Ἀθ. Πλέσσα ὡς ὑπάλληλος κινηματογράφου.



ΘΕΑΤΡΟΝ «*ΠΗΚ - ΝΙΚ*». — «*Ὁ Καθρέπτης τοῦ 1915*», τῶν κ. κ. Δασκαλάκη καὶ Καμπανάκη. Ἐκ τῶν εἰς τὰ συνοικιακὰ θεάτρα διδομένων ἐπιθεωρήσεων εἶνε ἡ εὐφρεστέρα, μὲ πολὺ καλὴν μουσικὴν. Ἡ κ. Βασιλειάδου ἰδίως ὡς Χιωτίσσα ἀλλὰ καὶ ὡς Ἀραπίνα καὶ ὡς ἐκφυλισμὸς, ἡ δεσποινὶς Μ. Νέξερ ὡς φρόνημα λαοῦ, ὡς βεντάγια, καὶ ἰδίως ὡς Παριζιάνα, εἶπαξαν πολὺ καλὰ, ὑπερέβαλε δὲ πάσας ἡ Λίτσα Γραμματίτσα, ἡ πετρόπους καὶ πλήρης ἀκκισιμῶν ὡς Ἀκαθαρία, ὡς Ἀραπίνα, ὡς φουσκον ἄνθος καὶ ἰδίως ὡς χαμίνη. Ὁ κ. Κουρῆς ὡς γαλατὰς καὶ πρὸ πάντων ὡς ἡλίθιος, κομμικώτατος.



ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΕΙΛΗΣΕΙΣ. — Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ θέατρον εὐηρεσιήθη νὰ ἀνογνωσῇ ἀνέκδοτον ἱστορικὸν δράμα τοῦ κ. Ἀσπρέα τιτοφορούμενον «*Ὁ Βασιλεὺς σὺζει*». Φέρει δρόντα ἱστορικὰ πρόσωπα, τὰ κορυφαία τῆς πολιτικῆς ἡτο Κομμουνδοῦρον, Τρικουπῆν, Δεληγεώργην ὡς καὶ τὸν ἀείμνηστον Βασιλέα Γεώργιον. Εἰς τὴν γ' πράξιν ὑπάρχουν δύο συγκλητικώτατα ἱστορικὰ σκηναὶ μετὰ τῶν Γεωργίου Α' καὶ τοῦ τότε Διαδόχου Κωνσταντίνου.

— Συμπαθέστατα ἐχαριτίσθη ἡ ἐπὶ σκηρῆς ἐμφάνισις τῆς διακεκριμένης μαθητριάς τοῦ Ὁδείου δεσποινίδος Δαλεζίου. Ἐτραγοῦδησεν εἰς τὸ «*Πανόραμα*», μίαν νέαν σύνθεσιν τοῦ κ. Σανθοπούλου ἐν δωδίχ μετὰ τοῦ κ. Χρυσομάλλη καὶ ἔφαλε τὸ ἄσμα τῆς Κάριμεν. Ἡ φωνὴ τῆς εἶνε γλυκεία καὶ ἔντονος, παίξει δὲ μὲ μεγάλην ἀπλότητα.



ΘΕΑΤΡΟΝ ΛΑΑΜΠΡΑ. — Ὁ ἠθοποιὸς κ. Βεντούρας παρακολούθησας τὰς κινηματογραφικὰς ἐπιτυχίας τοῦ Σέρλοκ Χόλμς καὶ ἀναγνώσας τὰ ἄλλα Πίνκερτον ἔγραψε τὸ «*Ἀλεκάκι*» ἀτυνομικὴν φάρσαν, σατυρίζουσαν ἀρκετὰ τὴν ἀτυνομίαν. Τὸ λαϊκὸν ἀκροατήριον τῆς «*Ἀλάμπρας*» παρακολούθησεν ἐπὶ 12 ἑσπέρας τὸ διαβολεμένο Ἀλεκάκι, ἐγέλασε δὲ ἰδίως μὲ τὴν ἀπὸ τῆς πλατείας ἐπιδρομὴν εἰς τὴν σκηρὴν τῶν δῆθεν ἀτυφυλάκων—σκηρὴ μὴ ὀφειλομένη εἰς τὸν συγγραφέα, ἀλλ' εἰς ἕνα θεατῆν.

Μετὰ τὴν παράστασιν τῶν βραβευθέντων μονοπρακτικῶν τῆς Θεατρικῆς Ἐταιρείας ἠκολούθησεν οἰογεὶ προκλητικῶς ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων ἡ παράστασις τῶν τυχόντων ἀπλῆς μνεῖας. Ἦσαν δὲ αὐτὰ, ἡ «*Γκιουλίνα Βερέντη*» τοῦ κ. Ἡλιάδου, καὶ τὸ «*Φετίχ*» τοῦ κ. Γιοφύλλη. Ὁ θιάσος τὰ ἀνέβριμσε μετ' ἐπιμελείας ὀρίσας καὶ χρηματικὰ βραβεῖα, ἅτινα ἀπενεμήθησαν διὰ δημοψηφίσματος τῶν θεατῶν. Τὰς περισσοτέρας ψήφους ἔλαβε τὸ πρῶτον, καλύτερον ὡμὸς κατὰ τὴν γνώμην τῶν λογίων ἦτο τὸ δεύτερον.

Ἡ «*Γκιουλίνα Βερέντη*» εἶνε μία δυστυχομένη κόρη, πνιγμένη εἰς τὴν στενότητα τῶν ἀντιλήψεων τῶν οἰκείων τῆς. Διὰ κάποιαν ἄγνωστον ἀνωτέραν ζώην καὶ αὐτὴν τῆς ἀποκαλύπτει κάποιος καλλιτέχνης περαστικός. Ἡ Γκιουλίνα ἐπαναστατεῖ. Καὶ ὅταν βλέπει τὸν καλλιτέχνην νὰ φεύγῃ διὰ παντός, εαυτὴν δὲ καταδικασμένην ἐκ τῶν προλήψεων νὰ ἱπανδρευθῇ ἕνα πεζὸν ἐπιχειρηματίαν φεύγει διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν καλλιτέχνην.

Ὁ κ. Ἡλιάδης ὅστις εἰς ἄλλα ἔργα του ἐδείχθη ὀρηκτικὸς, ἤδη παρουσιάζεται ἡρεμώτερος. Τὸ ἔργον ἔχει ἀρκετὴν αἰσθηματολογίαν ρομαντικὴν, δι' ἧς διήκει λεπτὸς σαραγγμὸς.

Τὸ «*Φετίχ*» τοῦ κ. Γιοφύλλη εἶνε ἔργον μοιρολατρικόν, μὲ χαρακτήρα ἐκ τοῦ φυσικοῦ εὐλημένους οἱ ὅποιοι μὰς δεικνύουν ἕνα μέρος τῆς Ἑλλ. ψυχῆς. Τὸ ἔργον ἔχει ἐμπνευσθῆ ἐκ τινος παλαιοῦ διηγήματος τοῦ κ. Βαρλέντη ἢ «*Κασέλα*», ἀλλ' οἱ χαρακτήρες τοῦ δράματος εἶνε διάφοροι τῶν χαρακτήρων τοῦ διηγήματος. Ἡ γρηῖα Κοινύλω ἡ ὅποια λατρεῖται τὴν παλαιὰν κασέλαν τῆς ἔχει τὴν πρόληψιν ὅτι δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτὴν. Ὡς ἠθογραφία ἦτο ἐπιτυχής, ἀλλ' ὡς δραματικὸν ἔργον στερεῖται ἱκανῶν προσόντων.

Μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἔργων ἐπαίχθη καὶ ὁ «*Νόθος*» δραματικὸν τῆς δεσποινίδος Ἀραϊνῶν Ταμπαιοπούλου. Ἡ ὑπόθεσις πλέκεται περὶ τὸν ἀτυχῆ ἔρωτα μιᾶς νεάνιδος καὶ ἐνὸς νέου, οἱ ὅποιοι ἀποκαλύπτεται ὅτι ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὴν ἰδίαν μητέρα. Ἡ σκηρὴ συμβαίνει εἰς μίαν ἐξοχὴν εἰς ἣν τυχαίως ἡ μητέρα συναντᾷ τὴν κόρην, ἢν ἀφῆκε βρέφος ὅταν ἐγκατέλειπε τὸν ἄνδρα τῆς διὰ νὰ φύγῃ μὲ τὸν ἔραστον. Ἡ μητέρα ἀνέχεται τὴν κόρην συνανατρεφόμενην τὸν υἱὸν τῆς ὃν ἀπέκτησεν ἐκ τοῦ ἔραστοῦ. Εἶνε τραγικὴ ἡ σκηρὴ καθ' ἣν παράφρων σχεδὸν ὁ υἱὸς ἐπιρρίπτει εἰς τὴν μητέρα ὅλην τὴν αἰτίαν τῆς κακῆς μοίρας. Τὸ ἔργον συνεκίνησε, ὡς πρωτόλειον δὲ κριτόμενον δὲν ἦτο κακόν.

Ἡ κ. Γεωργιάδου ὑπεδύθη εἰς τὰ τρία ἔργα τρεῖς διαφοροὺς ἡλικίας. Κοιτίσκει εἰς τὴν «*Βερέντη*», γαῖα εἰς τὸ «*Φετίχ*», μητέρα εἰς τὸν «*Νόθον*». Καλλίτερα ἐπαίξεν εἰς τὸ τελευταῖον ἔργον. Καλλιτοὺς λαϊκὸς τύπος ὁ κ. Ἀλκαῖος.

Ὁ κ. Ἀσπρέας, ὁ σκηνοθέτης τῶν νεωτέρων ἐθνικῶν γεγονότων, ἠθέλησε νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν ἀπὸ τὰ ὠραϊότερα ὄσφ καὶ πενθιμώτερα γεγονότα τοῦ Ἑλληνοβουλγερικοῦ πολέμου. *Μαῦρος Καβαλλάρης* ἀπεκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ἐχθροῦ ὁ ἦρος ταγματάρχης Ἰω. Βελισσαρίου, ὁ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐξαγοράσας τὴν ἐκπόρθησιν τοῦ ὑπ' ἄρ. 1378 ὑψώματος τῆς Τζουμαγιάς. Καὶ παρουσιάζεται σχεδὸν αὐτοῦσις ὁ ὑπερήφανος καὶ ἀρρενωπὸς καὶ αὐστηρὸς ἀλλὰ καὶ μεγάλθυμος καὶ γλυκὺς ἐκεῖνος χαρακτήρ.

Τὸ ἔργον εἶνε καθαρῶς στρατιωτικόν, ἐξελισσόμενον χωρὶς πατριωτικὰς νοσηρότητας, χωρὶς ὑπερβολὰς καὶ χωρὶς ψεύδη. Ὁ κ. Ἀσπρέας ἀναδεικνύεται πιστὸς χρονογράφος, ἡ φιλία του δὲ πρὸς τὸν ἦρωα τοῦ ἐπέτρψε ὥστε νὰ μὴ τὸν παραχαράξῃ. Εἶνε ἔργον ἠγῶς, συγκινῶν ἰδίως ἐκεῖνους ὅσοι ἔζησαν τὴν ἀληθινομένην ζώην τοῦ στρατοπέδου. Δὲν ἔχει πολὺ πλοκὸν ὑπόθεσιν ἀπλῶς σκοπεῖται νὰ χαρακτηρισθῇ ἕνας ἦρος, ὡς ὁ Βελισσαρίου, τὸ διανθίζον δὲ, ἐκτός τοῦ διδάσκοντος ἠρωϊσμοῦ του, ἐπεισοδιακῶς εἰς



παρθενικός έρωσ μνηστής και εις μητρικός πόνοσ.  
Σκηνογραφικώς δέον νά εξαρθῆ ἡ ἀναπαράστασις τῆσ παραμονῆσ τοῦ θανάτου τοῦ ἥρωσ, καθ' ἣν καίεται ἡ Τροίμαγα καί ὑπό τὰσ φλόγασ προῆλθαιεν

ὁ Ἑλλ. στρατόσ, γενομένη ἐκ σχεδίου τοῦ αὐτόπτου καλλιτέχου κ. Ροιλοῦ. Ὁ ὑποκριθεὶσ τὸν ἥρωα ἠθοποιόσ κ. Κ. Νέξερ κατώρθωσε νά τὸν ζωντανεύσῃ. Ἦτο ὁμοιότατοσ.



## ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Διά Β. Διατάγματοσ διορίσθησαν τὰ μέλη τῶν κριτικῶν ἐπιτροπῶν διά τὴν ἀπονομὴν τῶν Βασιλικῶν μεταλλίων τῶν Γραμμάτων καί Τεχνῶν κατὰ τὴν τρέχουσα διετίαν.

Καί ἡ μὲν ἐπιτροπή διά τὴν ἀπονομὴν τῶν μεταλλίων τῆσ Ζωγραφικῆσ καί Γλυπτικῆσ ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν Α. Β. Υ. τὸν πρίγκηπα Νικόλαον καί τοὺσ κ. κ. Σ. Σκουλοῦδην, Στ. Π. Ράλλη, Ι. Κανταζόγλου καί αὐτοδικαίωσ ἀπὸ τὸν κεκτημένον ἤδη τὸ μετάλλιον κ. Γ. Ἰακωβίδην, τοῦ κ. Φιλιππότου δηλώσαντοσ ὅτι λόγφ ὑγείασ ἀδυνατεῖ νά μετάσχη τῆσ κρίσεωσ. Ἡ τῶν μουσικῶν συνθέσεων ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν Α. Β. Υ. τὸν πρίγκηπα Χριστόφορον καί τοὺσ κ. κ. Γ. Νάζον καί Ε. Ρωμᾶνον, αὐτοδικαίωσ δὲ ἀπὸ τοὺσ κ. κ. Σαμάραν καί Λαυράκιαν, ὡσ κεκτημένωσ ἤδη τὸ μετάλλιον, τοῦ κ. Λαμπελέτ διαμεινοντοσ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ δὲ τῶν λογοτεχνικῶν ἔργων, ἐκ τῶν κεκτημένων ἤδη τὸ μετάλλιον κ. κ. Α. Βλάχου, Χ. Ἀγγίνου, Γ. Σουρῆ καί Α. Προβελεγγίου. οἵτινεσ ἀποτελοῦντεσ ἐπαρκῆ ἀριθμὸν κατὰ τὸν νόμον, συνῆλθον καί ἐξελέξαν ὡσ συμπληρωτικά μέλη τοὺσ κ. κ. Σ. Σακελλαρόπουλον, Γ. Χατζηδάκη καί Α. Ἀνδρεάδην, καθηγητάσ τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ κ. Παλαμᾶ δηλώσαντοσ ἀδυναμίαν συμμετοχῆσ εἰσ τὴν κρίσιν λόγφ... ὑγείασ.

Καί αἱ μὲν ἐπιτροπαί τῆσ Μουσικῆσ καί τῆσ λογοτεχνίασ θά κρίνουσ τὰ ἔργα τῆσ διετίασ 1914 καί 1915 καί θ' ἀπονεύουσ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1916 τὰ μέτῆλια εἰσ τὸ ἄριστον τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὴν διετίαν λογοτεχνικῶν βιβλίων, — τόμον ποιημάτων, δράμα ἢ μυθιστόρημα, — καί τὴν ἀρίστην τῶν ἐκτελεσθειῶν δημοσιᾶ ἐν Ἀθήναισ καί ἐκδοθεῖσαν σύνθεσιν. Ἡ δὲ τῆσ Ζωγραφικῆσ καί Γλυπτικῆσ θά κρίνη τὰ ἔργα τοῦ 1915 καί 1916, ὅσα ἐξετέθησαν εἰσ δημοσιᾶσ ἐκθέσεισ ἐν Ἀθήναισ, καί θά ἀπονεύη τσ μετάλλιον εἰσ τὸ ἄριστον κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1917.

Πρὸσ σχεδιάσιν τοῦ μεταλλίου καί τοῦ σχετικῶ διπλώματοσ πιθανῶσ προκηρύχθη διαγωνισμόσ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆσ Παιδείασ. Προθεσμία πρὸσ ὑποβολὴν σχεδίων ὀρίζεται μέχρι τῆσ 1ῆσ Ὀκτωβρίου.

Εἰσ τὰ σχέδια, τὰ ὅποια θά ἐγκριθοῦν πρὸσ ἐκτέλεσιν, θά δοθοῦν ἀνά 500 δραγμαί, ὑποβάλλονται δὲ εἰσ τὸ ἐν τῷ ὑπουργείφ τῆσ Παιδείασ Γραφεῖον τῶν Γραμμάτων καί τῶν Τεχνῶν. Διὰ τὸ μετάλλιον γίνονται δεκτά πρότυπα ἐκ γύφου, φέροντα ἐν προσαρτήματι ἰχνογράφημα, ἢ ὑδατογράφημα οἰουδήποτε μεγέθουσ.

Ὁ ἀνασυσταθεὶσ ἐπὶ νέων βᾶσεων Μουσικὸσ Σύνδεσμοσ, προτίθεται νά διοργανώσῃ διαλέξεισ—συναυ-

λίασ. Εἰσ ἐκάστην ἐξ αὐτῶν θά γίνεται λόγφ δι' ὀρισμένον συνθέτην, τοῦ ὁποίου θά ἐκτελοῦνται τὰ ἔργα. Ἡ πρώτη διάλεξις—συναυλία θ' ἀφιερωθῆ εἰσ τὸν μέγαν Μπετόβεν, θά δοθῆ δὲ εἰσ τὴν αἴθουσαν τοῦ Πινακασοῦ. Κατὰ τὴν συναυλίαν αὐτὴν θά ἐκτελεσθῆ τὸ «Ἐκτάφωνον» τοῦ Μπετόβεν ὑπὸ ὀρχήστρασ ἐξ ἐπτά ὀργάνων.

— Καί πάλιν οὐδὲν πρόπλασμα ἐνεκρίθη ἐκ τῶν ὑποβληθέντων εἰσ τὴν κριτικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Γεροκωστοπουλείου γλυπτικῶ διαγωνισμοῦ. Δώδεκα ἔργα εἶχον σταλῆ, ἐξ ὧν 4 ἐν σχεδίφ, ὑπὸ 10 καλλιτεχνῶν ἐν οἷσ οἱ κ. κ. Μπονάτοσ, Τόμπροσ, Γεωργαντήσ, Δημητρίου, Σῶχοσ, Συννέφασ, Ἀλεξάνδροπουλοσ, Ζενγώλησ καί Κατζαμάνησ Ἡ ἐπιτροπή εἶρεν ὅτι οὐδὲν πληροῖ τοὺσ ὄρουσ τῆσ προκηρύξεισ, διὸ θά προκηρυχθῆ καί πάλιν διά τρίτην φορὰν ὁ διαγωνισμόσ. Εὐφήμευ μνείασ ἤξιωσε μόνον τὸ σχέδιον τῆσ δεσπ. Στεφάνου εἰκονίζον λέοντα θραύοντα τὰς ἀλύσεισ του.

— Οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖσ κ. κ. Μελάσ, Χόρν, Λάσκαρησ καί Μοραϊτίνησ ἀπεχώρησαν τῆσ Ἐταιρείασ τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, ἡ ὁποία ἤδη ἀποτελεῖται κυρίωσ ἐκ τῶν συγγραφέων τῶν «Παναθηναίων».

— Ἀπεφασίσθη ἡ μεταφορὰ τοῦ πολυπαθοῦσ Σιλοθραύτοσ τοῦ ὀφαιῖου ἔργου τοῦ κ. Φιλιππότου ἐκ τῆσ ὀπισθεν τοῦ Ρωσσικῶ ναοῦ πλατείασ εἰσ τὸ Ζάππειον ἐναντι τοῦ Ἀρθροῦ, παρὰ τὸ κατεδαφισθὲν νεκροταφεῖον. Καίτοι ὑπῆρχον καταλληλότερα μέρη εἰσ τὸ πάρκον τοῦ Ζαππειοῦ διὰ νά στηθῆ, ἐν πάσῃ περιπτώσει σώζεται τὸ ἀγαλμα ἐκ τῶν προχείρων λιθοβολισμῶν τῶν ἀγριοπαίδων.

— Ὀμιλοσ ἠθοποιῶν καί δημοσιογράφων ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν Λέσχησ. Εὐχόμεθα ὀλοφύχωσ νά εὐδοκιμήσῃ ἡ ἀρίστη ἰδέα, ἡ ὁποία φεῦ! τοσάκισ μέχρι τυῦδε ἐνανάγησε. Εἰδικότεροσ σκοπόσ, ἡ καταπολέμησισ τῶν ἐπιθεωρήσεων.

— Ἀποστέλλονται πρὸσ ἐπιστημονικὴν καί παιδαγωγικὴν μόρφωσιν ἐν Εὐρώπῃ ἐκ τοῦ ἄθλου Ὀθωνοσ Σταθάτου 5 Ἑλλησισταί, 5 δημοδιδάσκαλοι, 2 μαθηματικοί, αἱ δεσποινίδεσ Μυροσίνη Κλεάνθουσ, Ζωῆ Χαλκιοπούλου, Ἑλλῆ Λαμπριδου καί ὁ Κρησ νεαρόσ ζωγράφωσ Κοκοτοσάκησ παρουσιάζων κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν ἐκτακτον ἰδιοφυίαν ἐν τῇ τέχνῃ.

— Κατὰ τὰς ἐξετάσεισ τῶν σπουδαστῶν τῆσ Σχολῆσ τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀπενεμήθησαν τὰ ἐξῆσ ἐτίσια βραβεῖα. Ὁ κ. Α. Γεραλήσ τῆσ 7ῆσ τάξεωσ ἔλαβε τὸ πρῶτον Χρυσοβέργειον βραβεῖον ἐκ 500 δραχ. Ἡ δ)νίς Μ. Ἀναγνωστοπούλου τῆσ 6ῆσ τάξεωσ τὸ πρῶτον Ἀβερῶφειον ἦτοι ἐτησίαν ὑποτροφίαν δωρεάν ἐν τῇ

Σχολῆ. Σ. Παπαλουνάσ τῆσ 5ῆσ τάξεωσ τὸ πρῶτον Ἀβερῶφειον Κ. Κώτοσ τῆσ 4ῆσ τὸ δεύτερον Ἀβερ. ἦτοι χρηματικὸν ποσό. Α. Γεωργιάδησ τὸ πρῶτον τῆσ 3ῆσ τάξεωσ καί Ρ. Σταματελάτοσ τῆσ αὐτῆσ τάξεωσ τὸ β'.

Τὸ Θωμαῖδιον ἐν τῇ 7ῇ τάξει ἔλαβεν ὁ κ. Α. Σῶχοσ ἀριστεύσασ ἐν τῇ πλαστικῇ ἦτοι χρηματικὸν βραβεῖον.

Τὸ πρῶτον Ἀβερῶφειον εἰσ τὸ μάθημα τῆσ κοσμηματογραφίασ ἀπενεμήθη εἰσ τὸν κ. Α. Γιολεσίην τῆσ 3ῆσ τάξεωσ, τὸ δεύτερον εἰσ τὸν Θ. Παπαγεωργίου τῆσ 2ασ τάξεωσ, τὸ πρῶτον τῆσ 1ῆσ τάξεωσ εἰσ τοὺσ Ν. Φαρὸν καί Α. Δεσῶλλαν καί τὸ δεύτερον τῆσ αὐτῆσ τάξεωσ εἰσ τὸν Χ. Κουσεάν.

Τὰ χρηματικά βραβεῖα θά ὀρισθοῦν ὑπὸ τῆσ ἐπὶ τούτφ ὀρισμένησ Ἀβερῶφείου ἐπιτροπῆσ.

Ἐφοίτησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτοσ μαθηταί καί μαθήτριά 217. Ἐκ τούτων εἰσ μὲν τὸ τμήμα Γραφικῆσ 83 εἰσ τὸ τῆσ Πλαστικῆσ 14 καί εἰσ τὸ τῆσ Κοσμηματογραφίασ 19. Οἱ λοιποὶ 101 ἐφοίτησαν εἰσ τὸ στοιχειῶδεσ Κυριακὸν Σχολεῖον.

Ἐκ τούτων προήχθησαν ἐν μὲν τῇ Γραφικῇ: Α' τάξι ἐκ τῶν 29 μόνον 6, Β' τάξι ἐκ τῶν 11 οὐδεὶσ, Γ' τάξι ἐκ τῶν 10 μόνον 6. Δ' τάξι ἐκ τῶν 7 μόνον 4, Ε' τάξι ἐκ τῶν 11 μόνον 2, ΣΤ' τάξι ἐκ τῶν 7 μόνον 1, Ζ' τάξι ἀπελύθησαν ἅπαντεσ οἱ φοιτήσαντεσ.

Ἐν τῇ Πλαστικῇ: α' τάξι ἐκ τῶν 6 μόνον 2, β' τάξι προήχθη ὁ μόνωσ φοιτήσασ, γ' τάξι ἐκ τῶν 4 οὐδεὶσ, δ' τάξι οὐδεὶσ ἐφοίτησε, ε' ὁ μόνωσ φοιτήσασ δὲν προήχθη, στ' τάξι ὁ μόνωσ φοιτήσασ προήχθη, ζ' τάξι ὁ μόνωσ φοιτήσασ ἀπελύθη.

Ἐν τῇ Κοσμηματογραφίᾳ: α' τάξι ἐφοίτησαν 11, β' τάξι 4, γ' τάξι 3, δ' τάξι 1. Κατὰ τὸν νέον νόμον, οἱ τῶν τριῶν τάξεων θά μετεγγραφῶσιν ἀπὸ τοῦ προσεχῶδεσ σχολικῶ ἔτοσ εἰσ τὴν Γραφικὴν ἢ εἰσ τὴν Πλαστικὴν, ἀπελύθη δὲ μόνον ὁ ἐν τῇ δ' τάξει φοιτήσασ.

Οἱ μαθηταί τοῦ Κυριακῶ Σχολεῖου δὲν ὑποβάλλουσι εἰσ προαγωγικοὺσ διαγωνισμοὺσ.

Πρωτότυποσ ὄσον καί συγκλητικὴ ἐκθεσισ ἠνοῖξεν ἐν Παρισίοισ. Περιλαμβάνει κομφοτεχνήματα καί παιγνίδια κατασκευασθέντα ὑπὸ στρατιωτῶν εἰσ τὰ χαρκόματα μεταξὺ μαχῶν καί εἰσ τὰ νοσοκομεῖα ὑπὸ τραυματιῶν. Εἶνε τὰ πλείστα ἀρελῆ, πρωτόγονα, ἀλλὰ καί μερικά προσέχονται ἀπὸ καλλιτέχνασ.

— Ὁ διάσημοσ Ἑλλησιστήσ φὸν Βιλλαμόβιτς ἐξελέγη Πρύτανισ τοῦ ἐν Βερολίφ Πανεπιστημίου.

— Εἰσ ἀπὸ τοὺσ πλέον διακεκριμένωσ Ἰταλοὺσ δημοσιογράφωσ, ὁ Ἀριστείδησ Γκολδμπάχερ, χρηματίασ ἀρχισυντάκτησ τοῦ «Σέκολο» τοῦ Μιλάνου καί ἐπὶ σειρὰν ἔτων ἀνταποκρινῆσ αὐτοῦ ἐν Βιέννῃ, ἀπεβίωσεν ἐν Βενετία. Μουσικόσ ἀριστοσ, δημοσιογράφωσ τῆσ πρώτῆσ γραμμῆσ ἀπετέλει προσωπικότητα ὄλωσ ἐξαιρετικὴν μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων δημοσιογράφων. Φιλέλλην δὲ ἀπὸ τοὺσ ὀλίγουσ, οἱ ὁποιοὶ ἀπέμειναν εἰσ τὴν Ἰταλίαν.

— Ὁ πόλεμοσ ἔσχεν ὡσ θύματα καί πολλοὺσ Γερμανοὺσ καλλιτέχνασ, ἐν οἷσ μερικοὶ ἦσαν γνωστοὶ καί ἔξω τῶν Γερμανικῶν ὀρίων. Ἐσχάτωσ ἐφρονεῦθη ὁ ἐκ τῶν διασημοτέρων «ἰμπρεσσιονιστῶν» ζωγράφων τοῦ Μονάχου Βάισκερπερ, ὁ ὁποίοσ ἔφερεν εἰσ τὸν στρατὸν τὸν βαθμὸν τοῦ λοχιου.

— Ἀπέθανεν ὁ σοφὸσ καί πολυγλωσσότατοσ Γάλλωσ συγγραφεὺσ Ἰούλιοσ Σουρῶ. Κατὰ τὸ ἡμῖσιν αὐτοῖδι-

κτοσ κατώρθωσε νά γίνῃ εἰσ ἐκ τῶν σοφωτέρων συγζῶνων συγγραφέων. Ἐξοημάτισε μαθητῆσ τοῦ Ρενάν. Τὰ βιβλία του ἐπραγματεύοντο τὰ πλέον διάφορα θέματα. Ὑπῆρξε συνεργάτησ πλείστον μεγάλων ἐφημερίδων. Υἱὸσ ἔργατοῦ ἐγεννήθη καί ἀπέθανε πτωχόσ.

— Ἡ Βασίλισσα τῆσ Ρουμανίασ γράφει νέον μυθιστόρημα, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεσισ εἶνε εἰλημμένη ἐκ τῶν Σταυροφόρων. Τὸ ἐπιτοφόροσ «Χιλτορὶκ».

— Ὁ γνωστόσ φιλόσοφοσ Οὐίλσον καθηγητῆσ τοῦ Πανεπιστημίου τῆσ Ὁξφόρδησ ἀπέθανε.

— Ἡ Γάλλικῇ Ἀκαδημία ἐξελέξε ἐπίτιμον μέλωσ τὸν βασιλέα τῆσ Ἰταλίασ διὰ τὰσ περὶ τὴν νομισματολογίαν μελέτασ του.

— Ἡ Ἀκαδημία τῆσ Στοκχόλμησ ἀνέβαλε καί ἐφέτοσ τὴν ἀπονομὴν τῶν βραβεῖων Νόμπελ.

— Οἱ κάτοικοι τοῦ Βερολίου ἀπεφάσισαν νά ἀνεγείρουσ ἀνδριάντα εἰσ τὸν στρατόφωρον Χίδεμπουργ, κατόπιν τῶν νικῶν τῶν ἰπ' αὐτὸν στρατευμάτων. Διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατεβλήθησαν μέχρι τοῦδε μεγάλα ποσά.

Ἀπέθανε ἐν Κωνσπόλει ὁ γνωστότατοσ Βυζαντιολόγωσ μουσικόσ Γ. Παχτίκοσ, διευθυντῆσ τοῦ περιοδικῶ «Μουσικῆ». Αἱ ἐργασία του ὡσ πρὸσ τὴν περιουλλογὴν δημοτικῶν ἀσμάτων καί χορῶν εἶνε περισοῦδαστοι, ὁ θάνατόσ του δὲ ἀποτελεῖ ἀπώλειαν διὰ τὴν Ἑθνικὴν μουσικὴν.

— Ἀπέθανεν ἐν Κρήτῃ ὁ Ἰωάννησ Σπιτάδησ, καθηγητῆσ ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἐδελπίδων καί τῇ Ριζαρείφ. Ἠσχολεῖτο εἰσ ἱστορικὰσ μελέτασ, ἐκδοῦσ, ἱστοριαντῶν Ἀνατολικῶν λαῶν, ὡσ καί εἰσ τὴν Λατινικὴν φιλολογίαν, περὶ ἧσ ἐπούησατο ἀνακρινώσεισ ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ Ἐταιρείᾳ.

— Ἀπέθανε ἐν Ἀθήναισ εἰσ προβεβηκυῖαν ἡλικίαν ὁ φιλόλογοσ καί ἀρχαιολόγοσ Κωνστ. Κοκτόπουλοσ Μία μελέτη του περὶ τοῦ Ὀμηρικῶ ζήτηματοσ ἐξετιμήθη μεγάλωσ, εἰσ αὐτὸν δὲ ὀφείλεται ἡ διάσωσισ τῶν ἱστορικῶν λόφων τῶν Ἀθηνῶν.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῆσ Παιδείασ προτίθεται νά δημοσιεύσῃ εἰσ τὸ ἐκδιδόμενον Δελτίον του κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν κατὰ τοὺσ δύο πολέμωσ πεσοῦτων λειτουργῶν τῆσ Ἐκπαιδεύσεωσ, ἀνερχομένων εἰσ 54, εἰσ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἀλλὰ διατι νά μὴ ἀνεγερθῆ ἐν μνημείον αὐτῶν; Θά ἦτο ἐν δίδαγμα διὰ τὰσ ἐπερχομένασ γενεάσ.

— Ὁ Ἄημοσ Ἀθηναίων προτάσει τοῦ παρ' αὐτῶ ἀρχιτέκτονοσ κ. Ζάχου πρόκειται, ἐξωραϊζόμενου τοῦ χώρου τῆσ Δεξαμενῆσ νά στήσῃ ὑπὸ τὴν σκιάν του πάρχου τὴν προτομὴν τοῦ Παπαδιαμάντη, ὅστισ ἐν τῷ ἐκεῖ καφενείφ διήρχετο τὰσ περισσοτέρασ ὄρασ τῆσ ἡσῆχου ζωῆσ του. Ὁ γλύπτησ κ. Θωμόπουλοσ, ὅστισ ἔχει ἐτοίμην ἐκ γύφου τὴν προτομὴν τοῦ Σκιαθίου διηγηματογράφου προσεφέρθη νά τὴν ἐκτέλεσῃ ἐπὶ μαρμάρου καί νά τὴν προσφέρῃ δωρεάν εἰσ τὸν Ἄημον. Ἐπὶ τῇ εὐκρυία ταύτῃ ἐγνώσθη ὅτι ἐν Σκιαθῶ αἱ ἀδελφαί τοῦ Παπαδιαμάντη αἱ ὁποιαὶ ἀποστάτευτο πένονται, ἔκαμαν ἀνακομιδὴν τῶν ὀστων καί ὅτι τὰφοσ πλέον τοῦ Παπαδιαμάντη δὲν ὑπάρχει!... Ἡ κοινότησ Σκιαθίου δὲν νομίζει ὅτι ἔπρεπε νά κατασκευασθῇ μίαν πλάκα διὰ τὰ ὀστὰ τοῦ ἐνδόξου τέκνου τῆσ, τὰ ὁποια μεθαύριον θά χαθοῦν εἰσ τὸ κοινὸν χωνευτήριον; Τὸ δὲ Κράτοσ δὲν νομίζει ὅτι πρέπει νά εἶνε εὐλαβέτερον εἰσ τὰ λείψανα τοῦλάχιστον τῶν τιμῶντων



αυτό πνευματικῶς, ἀφοῦ ἐν τῇ ζωῇ ἠγνόει τὴν ὑπαρξίν των;

— Ἐν Κηφισίᾳ ἐδόθη ὑπὲρ τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν τῆς Βουλιαγμένης ἐσπερίς. Ἐκτός τοῦ μουσικοῦ μέρους ἐκτελεσθέντος ὑπὸ τῆς κ. Στραίου καὶ τῶν κ. κ. Γ. Εὐσταθίου καὶ Λώρη Μαργαρίτου, ἐπαίχθη νέον μονόπρακτον κοινωνικὸν δραμάτων τῆς κ. Α. Σακελλαρίου «Ὁ συγγραφεὺς» εἰς ὃ ἔλαβον μέρος αἱ δεσ. Δαμασκηνοῦ, Προβελεγγίου καὶ ὁ κ. Γ. Μελάς· ἐπίσης ἐπαίχθη καὶ ἐν ἀνέκδοτον ἔργον «Ἀγρικὴ νῆξ» τοῦ κ. Χ. ὅστις λέγεται ὅτι εἶνε ὁ κ. Ροδοκανάκης.

— Ὁ κ. Γ. Εὐσταθίου ἔδωκεν ἐν Κηφισίᾳ συναυλίαν. Ἐξετελέσθησαν ἡ 14ῃ σονάτα τοῦ Μότσαρτ, δύο συνθέσεις τοῦ κ. Λιάλιου καὶ μία τοῦ κ. Λώρη Μαργαρίτου, τὸ κονσέρτο τοῦ Μένδελσον, καὶ ὁ κ. Μπότσαϊς ἐτραγοῦδισε.

— Ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Κυριῶν, ἡ κατ'αρχαίαν ὅπως προσφέρει ἀμνηστεικὸν δῶρον εἰς τὴν Βασιλίαν διοργάνωσεν ἑορτήν, καθ' ἣν ὁ ποιητῆς κ. Ματσούκας ἀπήγγειλε μὲ τὸν γνωστὸν ἐνθουσιασμόν του πατριωτικὰ ποιήματά του.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δι' ἐγκυκλίον αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς νομάρχας τοῦ Κράτους δίδει ὁδηγίαν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐφεξῆς θὰ γίνεταί πᾶσα τεχνικὴ ἐργασία διὰ τὴν κατασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Κράτους, προηγουμένης πάντοτε τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ὑπουργείου.



Ἡ Γαλλικὴ κυβερνήσις διοργάνωσεν ἰδιαίτερον κινηματογραφικὴν ὑπηρεσίαν, ἡ ὅποια παρακολουθοῦσα τὸ στράτευμα λαμβάνει διαφόρους φωτογραφίας, αἱ ὅποια θὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν ἀναπαράστασιν ἡρωϊκῶν σκηνῶν.

Ἡ Γαλλία ἀοιδὸς Γκαμπὺ Δελὺς ἐπληρώθη 300 λίρας Ἀγγλίας διὰ τὴν τραγουδήσῃ τρία τεμάχια διὰ μίαν φωνογραφικὴν ἑταιρείαν.

Ἡ Σάρα Μπενάο, τελείως ἀναλαβοῦσα ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως τῆς ἐπέστρεψεν εἰς Παρίσιους. Προτίθεται νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ θεάτρου τῆς τοῦ ὁποῖου θὰ ἐπαναλάβῃ προσεχῶς τὰς παραστάσεις του μετὰ τὴν «Φαίδραν».

Ὁ αὐτοκρατορικὸς διοικητῆς τῆς Τερζέτης ἐξέδωκε διαταγὴν καθ' ἣν «ἐνεκα αἰσθητικῶν λόγων» μεταφέρεται τὸ μνημεῖον τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ συνθέτου Βέρδη. Θὰ ἀναπληρωθῇ «ἐνεκα λόγων ὑγεινῆς» ἀπὸ πίδακα, ὃ ὁποῖος θὰ καθαρῶς τὴν πλατεῖαν, ὅπου τὸ μνημεῖον εὐρίσκεται.

Δύο καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις ἤνοιξαν ἐσχάτως ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Ἐκ τούτων ἡ μὲν μία ἀφιερῶθη εἰς τὴν νεωτέραν ἀμερικανικὴν γλυπτικὴν, ἡ δὲ ἕτερα εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἤνοιξε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αἰθούσῃ τῆς ἐν Στάιπτεν Ἰονλαδ, ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ Βάσιγκτον Ἰρβινγκ Χίγν Σχούλ.

Ἀμφοτέρων τῶν ἐκθέσεων τούτων σκοπὸς εἶναι ἡ προσέγγισις τῆς τέχνης πρὸς τὸν λαόν. Ἡ πρώτη υἰοθετήθησεν ὑπὸ τῆς ἐταιρίας «Τέχνη καὶ Ἐπιστήμη» περιλαμβάνει πλέον τῶν πενήντην θανασμάτων ἔργων πλαστικῆς, ὡς τὰ τῶν Βανέλ, Φρέντς, Ἐρμπερτ, Ἀνταμς, Μις Καρόλ Χάρου Πάινε, καὶ ἄλλων.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀντιπροσωπεύονται πᾶσαι αἱ σχολαὶ τῆς ζωγραφικῆς τέχνης καὶ μεταξὺ αὐτῶν κυριαρχοῦν ἡ Γαλλικὴ, ἡ Ἀγγλικὴ, ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ὀλλανδικὴ, ἡ Ἰσπανικὴ καὶ ἡ Βενετικὴ.

Οἱ ἐκτιθέμενοι πίνακες εἶναι θαυμασίως τέχνης, ἐν ὧν 73 ἀντιπροσωπεύοντες ἐξήκοντα πέντε καλλιτέχνη μεταξὺ τῶν ὁποῶν διακρίνονται τὰ ὀνόματα τῶν γνωστῶν Τέρμπολ, Μώζ, Κρίνς, Διάντ, Λίρκ, Χάισ, Σορόλλα, Τροϊόν, Ζαμακοῖς.

Εἰς Φράϊμπουργ, ἰδιαίτερον πατρίδα του, ἀπέθανεν ὁ γνωστότατος Γερμανὸς Ἑλληνιστῆς καὶ καθηγητῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Στρασβούργου Ἀλβέρτος Τούμπ (Thumb), ἐν ἡλικίᾳ 50 ἐτῶν. Ἡ ἐργατικὴ τῆς του ἦτο μεγάλη. Εἶχε μελετήσῃ κατὰ βάθος τὰς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας γλώσσας, διδάξας εἰς τὰ Πανεπιστήμια Μάριμπουργ καὶ Στρασβούργου Ἰνδογερμανικὰς γλώσσας, Λατινικὰ, Ἀρχαῖα Περσικὰ, Σλαβικὰ, Γοθικὰ καὶ Ἑλληνικὰ, ἅτινα ἀπετέλουν καὶ τὸν κυριώτερον κλάδον τῆς ἐπιστημονικῆς του ἐργασίας. Τὰ πλείστα τῶν συγγραμμάτων στρέφονται περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Πλειστάκις πρὸς τοῦτο ἐταξείδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, γνωρίσας τὸν λαόν καὶ μελετήσας τὰ ἠθῆ, ἔθιμά του, τὴν γλώσσάν του. Ἡ πέρου δημοσιευθεῖσα μελέτη του περὶ τῶν Σαρακίων τῆς Κρήτης ὡς καὶ ἡ περὶ τῆς διαλέκτου τῆς Ἀμοργοῦ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρονται. Πρὸ ἐτῶν ἐξέδωκε καὶ γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς δημοδου γλώσσης. Ὁ Τούμπ ἦτο ἀγαπητότατος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔχων πλείστους θαυμαστὰς ὡς βαθέστερος γνώστης ἐκ τῶν ξένων τοῦ ἑλλ. λαοῦ, τῆς ψυχῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς σοφωτέρους ἐρευνητὰς τῆς ἑλλ. γλώσσης, φανατικὸς δὲ φιλέλληνας.

Κατ'ἀπόφασιν τοῦ περιφίμου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Ἐμβέρ πασσά πρόκειται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου τινὲς τῶν νέων ποιητῶν καὶ λογογράφων τῆς Τουρκίας. Συγχρόνως θὰ ἀναχωρήσων καὶ τινες ζωγράφοι, μουσικοσυνθέται, φωτογράφοι καὶ ἀντιπρόσωποι κινηματογραφικῶν οἰκῶν. Ὅλοι αὐτοὶ φέρουσιν ἐνδύματα χρώματος χακί, ἐπὶ τῶν βραχιόνων δὲ ἐπὶ λευκοῦ θὰ φέρωσιν πράσινην σημαίαν.

Ἡ ἀποστολὴ ἐρχομένη εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ στρατοῦ θὰ περιγράψῃ τὰς εμπνεύσεις τῆς, τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς σκέψεις τῆς. Ἐπίσης γίνεται σκέψις ὅπως συνταχθῇ καὶ πολεμικὸν ἐγχειρίδιον ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ μὲν ποιηταὶ θὰ δημοσιεύσων τὰ ποιήματά των, οἱ δὲ λογογράφοι τὰς ἐντυπώσεις των. Τὶ εἶδος ἐντυπώσεις θὰ ἔχουν, ἕνας Θεὸς τὸ ἠξιεῖται καὶ ὁ προφήτης αὐτοῦ Μωάμεθ . . .

### Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Τὸ πολέμοτον, τὸ καὶ κυριώτερον, ἔργον τοῦ μεγάλου Ἀσιολόγου φιλοσόφου Ρενάν, ὃ «Βίος τοῦ Ἰησοῦ» ἐξεδόθη εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Βιβλιοθήκην Φέξη, μεταφρασθεὶς ἐκ τῆς Γ' ἡρωστικῆς Γαλλικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμπάνη μετὰ τῆς εἰσαγωγῆς, τῶν σημειώσεων, τῶν σχολίων, παραπομπῶν καὶ παραρτήματος.

Πρώτην φρονὴν δημοσιεύονται παρ' ἡμῶν εἰς πλήρη ἔκδοσιν τὸ ἔργον τοῦ Ρενάν, δι' οὗ ἠθέλησε ν' ἀποκαταστήσῃ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ συναγάγῃ ἠθικὰ καὶ γενικώτερον φιλοσοφικὰ συμπεράσματα περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς ἐξελξεῖς του καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων του.



### ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἐν Π. Φαλήρω εἰς θέσιν Βοῦδολίβαδον εὐρέθησαν εἰς ἕκτασιν πέντε μέτρων δέκα ἐξ ἀνθρωπίνου σκελετοὶ κατὰ σειρὰν πλησίον ἀλλήλων τεταμημένοι. Φέρουν πάντες βαρεῖς σιδηροῦς κλοῦς περὶ τὸν λαιμόν τοὺς καποῦς τῶν βραχιόνων καὶ τοὺς πόδας.

Ὅτι πρόκειται περὶ ταφῆς, γενομένης κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἑλληνικοὺς χρόνους, οὐδεμίᾳ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία δεδομένης τῆς θέσεως, ἐν ἣ εὐρίσκονται οἱ νεκροί, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ κειμένου μεγάλου ἀρχαίου νεκροταφείου, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκονται μέχρι τοῦδε μόνον τάφοι ἀνήκοντες εἰς τὴν ὀγδόην μέχρι τῆς πέμπτης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ζήτημα ἠγέρθη εἰς ποίαν ἐποχὴν ἀνάγονται οἱ ἀλυσσόμενοι σκελετοὶ καὶ ἐάν εἴνε δούλων ἢ πειρατῶν, Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων.

Περὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τρόπου τῆς θανατώσεως πλείστα ὅσα ὑπὸ ἀρχαιολόγων καὶ φιλαρχαίων διατριβαὶ ἐγράφησαν, αἱ ὅποια δὲν διεφύλαξαν ἐν τούτοις τὸ σκοτεινὸν ζήτημα.

Πρόκειται περὶ προδοτῶν ταφέντων ζώντων πρὸς παραδειγματισμόν; Ἄλλ' ὁ νόμος ἀπηγόρευε τὴν ταφὴν προδοτῶν ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. Πρόκειται περὶ θυμάτων τῶν τριάκοντα τυράννων; Περὶ Ἀργείων μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Τροίας προσεγγισάντων εἰς Φάληρον, καὶ ἐξ ἀγνοίας φρονεθέντων; Περὶ πειρατῶν τῶν πρὸ τῶν Μηδικῶν χρόνων; Περὶ ληστῶν ἢ αἰχμάλωτων τῆς Σαλαμίνος; Ὁ κ. Κεραιμόπουλος, ὁ εἰδικώτερος τῶν γραμμάτων φρονεῖ ὅτι πρόκειται περὶ πειρατῶν τιμωρηθέντων εἰς τὸ προθεμιστόκλειον ἐπίγειον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκτεθέντων πρὸς παραδειγματισμόν εἰς θέαν μετὰ τὸν ἀποτυμπανισμόν.

Οἱ περισσότεροὶ τῶν ἄλλων δέχονται ὅτι οἱ σκελετοὶ ἀνήκουν εἰς δούλους ἐπαναστατήσαντας. Ἡ ποιητὴ ἐξετελέσθη ἐπὶ τόπου ἢ ἀλλαγῶν καὶ μετεφέρθησαν κατόπιν εἰς τὸ νεκροταφεῖον; Ἀγνωστον. Ἀλλὰ βεβαίως ζῶντες δὲν ἀτάφησαν, ὡς ἡ κανονικὴ τοποθέτησις τῶν σκελετῶν δεικνύει.

Μεταξὺ τῶν σκελετῶν, εἰς εἶνε γυναικός. Εἰς δὲ ἄλλος μικρότερος κείμενος εἰς τὴν ἀγκάλῃν μεγαλειτέρου ἐλέχθη ὅτι εἶνε παιδίον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὑπὸ εἰδικοῦ ἀνθρωπολόγου ἠμφισβητήθη, ὅστις ἐπίσης δὲν παραδέχεται ὅτι πρόκειται περὶ Ἑλλήνων, ἀλλὰ περὶ κατοίκων ἄλλοφυλων.

Περὶ τοῦ χρόνου φαίνεται πιθανώτερον ὅτι ἀνήκουν οἱ σκελετοὶ εἰς τὸν πέμπτον αἰῶνα π. Χ.

Τὸ θέαμα τῶν ἀλυσσόμενων σκελετῶν σπάνιον καὶ γραφικόν καὶ περιεργότατον δυστυχῶς δὲν θὰ διαμνησθῇ. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία ἀπεφάσισε μετὰ πολλῆς ἐπιπολαιότητος νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ Μουσεῖον τοὺς σκελετοὺς, ὅσοις δυνηθῇ, τοὺς δὲ ἄλλους νὰ τοὺς κἀλήγῃ διὰ χοιμάτων πάλιν, διὰ τὴν δὲ κατακλύζετα, δι' ὁδάτων τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ὄχι μόνον ἀντιεπιστημονικὴ ἀλλὰ καὶ ἐπιζημία εἶνε. Ἐπρεπε ἐπὶ τόπου νὰ ἀνεγερθῇ ὑαλόφρακτον περίπτερον, καὶ νὰ μείνουν ὡς ἔχουν, εἰς κοινὴν θέαν ἐκτεθειμένοι. Διότι διὰ τῆς μεταφορᾶς ἀσφαλῶς θὰ καταστῶν ἀμορφος σωρὸς ὁστέων καὶ σιδήρων, ἐνθ' ἀκριβῶς ἡ τοποθέτησις εἶνε ἢ παρέχουσα τὸ μεγαλειέτερον ἐνδιαφέρον καὶ ἀργότερον ξένου ἀρχαιολόγου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφανθῶν. Ἐκμαγεῖα δὲ λαμβανόμενα θὰ ἦδύναντο μετὰ φωτογραφιῶν νὰ κατατεθῶν εἰς τὸ Μουσεῖον.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφῶν ἐν Χίω, εἰς τὰ ἐρεῖα, πια τοῦ ναοῦ τοῦ Φαναίου Ἀπόλλωνος ἀνεκαλύφθη μέγα τμήμα τοῦ κυκλικοῦ περιβόλου ἐντὸς δὲ αὐτοῦ εὐρέθῃ ἦσαν διάφορα ἀρχαῖα μικροτεχνήματα, ὡς κοσμημίτια, πόρπαι καὶ ἐνοστια, ἐκ τῶν ὁποῶν ἐν χρυσοῦν. Πλὴν αὐτῶν ἀνευρέθησαν μία ὀστεινὴ σφραγὶς μετ' ἐγγλύπτου μικροφῆς ἀρχαίου ζῶντος, ἕτερα δὲ ἐξ ὑελμύζης κωνίτης, ἔχουσα σχῆμα κεφαλῆς κροῦ ἐγγλεπτον πάνθηρα, καὶ μία πρωτομὴ ἴππου, ἴππου 015. Πολλὰ τεμάχια γραπτῶν ἀγγείων ἐπιτρέπουν νὰ δοθῇ ὡς χρονολογία εἰς τὰ εὐρήματα ἡ 7ῃ π. χ. ἑκατονταετηρίδι.

Ἐπανελήφθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας αἱ κάτωθεν τῆς Α. γωνίας τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφαὶ πρὸς τελείαν ἀνακάλυψιν τοῦ χώρου τοῦ Ὁδείου τοῦ Περικλέους.

Κατὰ τὰς ἐνεργουμένης ἐν Σουφίῳ ἀνασκαφᾶς καὶ ἐν τῇ τεχνικῇ ἐπιπέσει τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἀνευρέθη ἐπιτύμβιον ἀναγλύφον, εἰκονίζον κατὰ κράταρον ἔφηρον, προσηλόντα διὰ τῶν δύο διακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς χρυσοῦν (ἐλλείποντα ἀστυχῶς) στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς δηλοῦσιν αἱ περὶ τὸ μέτρον 11 ἀπαι, ἐν ταῖς ὁποῖαις διατηροῦνται ἴχνη τοῦ πολυτίμου μετάλλου.

Τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ ἀναγλύφου τούτου, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν εἰδικῶν, εἶνε πρωτοφανῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν καὶ ὁ ρυθμὸς, προδίδοντα προφειδιακὴν τὴν προέλευσιν τοῦ ἀναγλύφου, καθιστῶσι τὸ εὐρημα πολυτιμώτατον.

Ἐσημειώθησαν ἐπίσης καὶ ἄλλα τινὰ εὐρήματα, ὡς τμήματα τοῦ μικροῦ ναοῦ, τοῦ παρακείμενου εἰς τὸν κύριον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀγγεῖα καὶ μικρομίναρον κυκλαδικῶν εἰδῶλων γυναικός.

Διορίσθη ἔφορος τῶν Χριστιανικῶν μεσαιωνικῶν καὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλυσιν μέχρι τῆς καθιδρύσεως ἐν Ἑλλάδι τῆς Βασιλείας μνημείων καὶ ἀρχαιοτήτων ὁ πρῶτος τῆς Θεολογίας κ. Γεώργιος Σωτηρίου, ἐπιτεχὸν ἐν διαγωνισμῷ.

Ἐν Ἀθήναις, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀντιοχείας ἀνασκαπόμενον θεμελίον εὐρέθησαν τρεῖς ἀρχαῖοι τάφοι ἐντὸς τῶν ὁποῶν ὑπῆρχον τρία μικρὰ ἀγγεῖα καὶ τέσσαρες ἀνθρωπίνου κεφαλαί.

### ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου τοῦ κ. Δημητράκου ἡ «Ἱστορία τοῦ Βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου» συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Βόκκου. Περιέχει Διπλωματικὴν Ἱστορίαν ἐν ἠπρολέγεται ὁ σημερινὸς Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος. Ἐκθέσεις Μεραρχῶν καὶ ἀνοτήρων Σωματάρχων ὡς ὑπεβλήθησαν αὐταὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Φωτογραφίας τῶν Πρωτοκόλλων τῆς παραδόσεως τῆς Θεσσαλονίκης. Τὰ ἐπίσημα κείμενα τῶν Συνθηκῶν Λονδίνου καὶ Ἀθηνῶν. Στρατιωτικὸς χάρτης λιθογραφημένος τῶν μαζῶν Ἐλασσόνας, Σαρανταπόρου, Γιαννιτσῶν, Καϊλαρίου, Σόροβιτς, Μπιζανίου, Μοναστηρίου, Κουμανόβου, Σκόδρας, Ἀδριανουπόλεως, Λοσιέ Μπουργκάς, Τσατάλτζας, ναυμαχίαν Ἑλλῆς καὶ Λήμνου καὶ ἄλλων μικρότερον μαζῶν, ἀψμαχιῶν, πορείων κτλ. καὶ ἀπειρίαν εἰκόνων ἐκ φωτογραφιῶν. Τιμὰται 10 δραχμ.

Μετὰ τετραετὴ ἐνεκα τῶν πολέμων διακοπῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Ἰγγλέση ὃ «Ὁδηγὸς τῆς Ἑλλάδος» τοῦ 1915—1916, ὀγκωδέστατος μετὰ πικνοτάτην ὄλην



Ἐκκυκλοφόρησεν ἤδη ὁ Βορ τόμος, καταρτισθεὶς δι' εὐνοειδῆτον καὶ ἐπιμελημένην ἐργασίαν, συγκείμενος ἐκ 1200 σελίδων με' Ὁδηγόν τῶν Ἀθηνῶν, τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ Σύνταγμα, τοὺς Βουλευτάς, τὰ Ὑπουργεῖα, Δασμολόγιον, ἐπαγγελματίας κτλ. Ὁ παρόντιμος τοῦ Βορ τόμος ἐξεδόθη ὁ Ὁδηγὸς τῆς Κρήτης. Τὸν Ὀκτώβριον θὰ ἐκδοθῇ ὁ Βορ τόμος, περιλαμβάνων τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Ταγκόπουλος υἱὸς ἐδημοσίευσεν τὰ πρωτόλαια του, περὶ ποιήματα—ὑπὸ τὸν ξενικὸν τίτλον «*Πρόξες*» Ὁ φιλόσοφος υἱὸς ἀφιερώνει τὰ ποιητικὸφιλοσοφικὰ ποιήματά του εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις τὸν ἐχειραγώγησεν εἰς τὰς ἀγορεύσεις τῆς μιλιαρισμένης. Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου τῶν κ.κ. Βασιλείου καὶ Κουκλάρα τὸ ὅποιον φιλοτιμῶς ἤρξατο καὶ φιλολογικῶν ἐκδόσεων.

Ἐξεδόθη εἰς τὴν Δογιοτεχνικὴν Βιβλιοθήκην Φέξη ὁ «*Πατούχας*» τοῦ κ. I. Κονδυλάκη. Τὸ ἔργον δὲν εἶνε νέον, ἀλλ' εὐχαρίστως ἀναγινώσκειται καὶ ἤδη. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ διηγήματος ἐξελιόσεται εἰς ἕν χωρίον τῆς Κρήτης. Ἡ ἠθογραφία του σκηνογραφεῖ τὴν ζωὴν καὶ ψυχολογίαν τῶν ἀγροτῶν, τὰς ἀντιλήψεις του, τὰ πάθη του, τὰς ἀρετάς. Ἐνα χιόδιον χαρακτηριστικῶν τῆς Κρητικῆς σκεψῆος καὶ φρασολογίας διαπνέει τὴν ἀνεπιτήδευτον ἀφηγησιν.

Review Ἐβδομαδιαῖον Ἀγγλικὸν περιοδικόν. Ἀναδημοσιεύει ἐξήκοντα γελοιογραφίας, ἐκ τῶν εὐφιστέρων αἰτίνας ἐδημοσιεύθησαν ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ πολέμου. Τὴν τιμητικὴν θέσιν δίδει εἰς Γερμανικὴν γελοιογραφίαν τῶν «*Ἰταλιάνων φύλλων*» σατυρίζουσαν τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Δαρδανελίων.

### ΔΑΧΕΙΟΝ ἘΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΑΘΕΩΣ & ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1915—ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ ΔΡ. 1.200.000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην ) Ἐκδίδονται 100,000 γραμμῆται ἀξίας δραχμῶν 400,000  
κλήρωσιν ) Παρέχονται κέρδη εἰς 2.000 γραμμῆται ἀξίας δραχμῶν 200,000

Ἐκαστὸν ἀκέραιον γραμμῆτιον τιμᾶται δραχ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμμῆτιον τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς.

#### ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη	ἔξ	Δραχμαὶ	Ἐν ὄλῳ
1	ἔξ	80,000	80,000
1	ἔξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 22 Φεβρουαρίου (7 Μαρτίου) 1915, ἡ δευτέρα τῇ 26 Ἀπριλίου (9 Μαΐου) 1915, ἡ τρίτη τῇ 28 Ἰουνίου (1 Ἰουλίου) 1915, ἡ τέταρτη τῇ 27 Σεπτεμβρίου (10 Ὀκτωβρίου) 1915, ἡ πέμπτη τῇ 29 Νοεμβρίου (12 Δεκεμβρίου) 1915 καὶ ἡ ἕκτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1915 (13 Ἰανουαρίου 1916).

Δι' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια ἀκέραια γραμμῆται, πολούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὅλοκληρον τὸ κέρδος, καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρτα γραμμῆτιον, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμῆται ἢ τιμήματα γραμμῆτιον ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 οἰο, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμῆται ἢ τιμήματα γραμμῆτιον ἀξίας χιλίων δραχμῶν τοὐλάχιστον παρέχεται ἐκπτώσις 10 οἰο, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν πώλησιν γραμμῆτιον καὶ τιμημάτων γραμμῆτιον, παρέχεται ἐκπτώσις 5 οἰο.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ: Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα, ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς.—Εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς Σταθμάρχας καὶ Στασιάρχους τῶν Σιδηροδρόμων.—Εἰς τοὺς διαχειριστάς τῶν Μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα καὶ τοὺς πωλητὰς τῶν ἐφημερίδων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμμῆτιον ἀπευθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον Δαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων**, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ὁ διευθύνων Τμηματάρχης Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

### ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Υ. τοῦ

Πρίγκηπος Γεωργίου

#### ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ὁδείου γνωστοποιεῖ ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1915—1916 ἄρχονται τὴν 2αν Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τῇ 15ην τοῦ ἰδίου. Οἱ προσερχόμενοι μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀνω ὁριζομένης προθεσμίας ὑποβάλλονται εἰς πρόσθετον πληρωμὴν δικαιώματος ἐγγραφῆς ἐτέρων 5 δραχμῶν, γίνονται δὲ δεκτοὶ ἐὰν ὅσον δὲν ἐμποδίζεται ἡ πρόσδος τῶν ἄλλων μαθητῶν.

Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ παρουσιασθῶσιν αὐτὰ προσώπως πρὸς ἀνανέωσιν τῆς ἐγγραφῆς τῶν δύνανται νὰ ὑποβάλλωσι τὴν αἰτησίαν τῶν δι' ἐπιστολῆς ἢ δι' ἀντιπροσώπου.

Ὅνδεις ἐκ τῶν παλαιῶν μαθητῶν δύνανται νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἐγγραφὴν του ἔαν δὲν προσάγῃ τὸ εἰσιτήριον τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ δὲν καταβάλῃ τὸ κανονισμένον δικαίωμα ἐγγραφῆς καὶ διδάκτρων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἀπευθυντέον ἀπὸ τῆς 2ας Σεπτεμβρίου ἕ. ἕ. εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ὁδείου καθ' ἐκάστην 9—12 π. μ. καὶ 4—7 μ. μ.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου

Γ. Ν. ΝΑΖΟΣ



Ο. Φωκᾶ

Μεγαρίτισσες.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΙΣΤΙΟΤΕΙΟΥ

### Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(1840-1915)



ΒΛΟΜΗΚΟΝΤΑ καὶ πέντε ἔτη συμπληροῦνται τῇ 12 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἀρχαιοτέρας πασῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἐταιρειῶν καὶ πάντων τῶν συλλόγων, τῆς περιωνύμου Παλαιᾶς Φι-

λοσοφικῆς Κερκύρας, ἧτις περιέχει ἐξόχους σελίδας δράσεως καὶ υπερηφάνως συγκρίνεται μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων Ἰταλικῶν, Γερμανικῶν καὶ Γαλλικῶν Μουσικῶν Ἰδρυμάτων.

Ἐἶναι ἀληθὲς κονσέρβατόριον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξήλθον μουσικοδιδάσκαλοι καὶ μου-

σικοὶ ἐπιφανεῖς, οἳτινες ὄχι μόνον ἐν Ἑλλάδι διεκρίθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς Ἀγγλικὰς μουσικὰς. Ἰδρυμα θεμελιωθὲν ἐπὶ στερεῶν βάσεων, περιλαμβάνον τὸ ἄθος τῆς κοινωνίας, καὶ πάντας τοὺς διακρινόμενους εἰς τὰ γράμματα, τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ μεταξὺ τῶν προέδρων τοῦ ὁποῦ συνκριθμοῦνται ὁ πολὺς Μουστοξύδης, ὁ φιλόσοφος Βράιλας, Ἰδρυμα ἔχον ὡς ἰσόδιον πρόεδρον τὸν Μάντζαρον, ὅστις ἐπὶ τριακονταετίαν δηλαδὴ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (1872) ἐδίδασκεν καὶ διητύθνε τὸ μουσικὸν μέρος, δῶρ ἂν ἐννοεῖται, ὡς νὰ ἦτο ἡ ψυχὴ του, Ἰδρυμα τοιοῦτο, ἐπόμενον



ήτο να πρωταγωνιστήσει προς διάδοσιν της θείας τέχνης και συγχρόνως να αναζωογονήσει το ιερών της πατρίδος αίσθημα.

Η άφορμή της ιδρύσεως της Φιλαρμονικής ήτο η εξέλιξις: Η Άγγλική Κυβέρνησις ακολουθούσα τὸ ἐπικρατήσαν ἔθιμον τῶν Κυβερνήσεων τῆς Ἑνετίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας ἐσταλλε καθ' ὅλας τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐπισήμους τελετὰς τῶν τε ὀρθοδόξων καὶ Λατικῶν τιμητικῶν λόγων μετὰ μουσικῆς μέχρι τοῦ 1837. Περί τὰ μέσα τοῦ ἔτους τούτου εἶχεν ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γουλλιέλμος ὁ Δ' ἄτεκνος, καταλιπὼν τὸν θρόνον εἰς τὴν ἀνεψίαν του Βικτωρίαν, ἣτις καθήργησε τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἦτο πρέπον στρατὸς καὶ μουσικὴ νὰ παρακολουθοῦν τὰς τελετὰς ξένων δογμάτων. Φυσικὰ βαρέως ἔφευρεν ὁ Κερκυραϊκὸς λαὸς τὴν παράλογον ταύτην βασιλικὴν διαταγὴν. Τῇ ἐνδεκάτῃ Αὐγούστου, ὅτε ἡ λιτανεὶα τοῦ προστάτου τῆς νήσου Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐπροχώρει ὑπὸ τὰ ἀνάκτορα, ἔπου ἴστατο ὁ Ἄρμωστὴς μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, ἀρκετοὶ ἐκ τῶν παρακολουθούτων ἐν οἷς καὶ τινες ὑπάλληλοι, διὰ τὰ δειξώσι τὴν ἀγανάκτησιν των, ἀπῆλθον ἐπιδεικτικώτατα ρίψαντες μεθ' ὀργῆς ὑψηλά καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Προστατίας Ἀνάστασι τὰς λαμπάδας.

Οἱ ὑπάλληλοι ἐπαύθησαν. Ὁ λαὸς ἀγανακτεῖ. Ἀμέσως φιλότεχνοι καὶ ρέκται νέοι Κερκυραῖοι, συνέλαβον τὴν σκέψιν τῆς συστάσεως Φιλαρμονικῆς Ἑταιρείας, ἣτις γενικῶς ἐπεκροτήθη. Ἐν τῷ ἅμα προσέλαβον καὶ ἄλλους συνεταιρούς, καθηρτίσθη τὸ προσωρινὸν Πρεσβεῖον παμφηφεῖ δ' ἐξελέγη ὡς ἰσόβιος ἐπίτιμος πρόεδρος ὁ Μάντζαρως.

Ὁ Ἀντώνιος Λιβεράλης, ἐκ τῶν ἰδρυτῶν ἀναλαμβάνει τῷ 1841 τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς εἰς φιλοτέχνους νέους, οἵτινες ἀθροῖο ἐνεγράφοιτο μαθηταί. Τόση δὲ ὑπῆρξεν ἡ πρόδος ὥστε, ὡς ἱστορεῖ ὁ ἴδιος Μάντζαρως, μετ' ὀλίγου μῆνας, τῇ πρώτῃ Κυριακῇ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1841, ἡ μουσικὴ καλὰ καθηρτισμένη ἐκ τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων μουσικῶν συνώδευσε τὴν λιτανεὶαν τοῦ Πολιούχου μας, παιανίζουσα με κατανυκτικὸν θρησκευτικὸν αἶσθημα τὰ ἐμβατήρια.

Σκοπὸς τῆς Φιλαρμονικῆς δὲν ἦτο μόνον νὰ συνοδεύῃ ἢ μουσικὴ τῆς τὰς λιτανείας. Τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ καταστατικῆς αὐτῆς ἔγραψεν ὅτι ὁ πρῶτιστος σκοπὸς ἦτο ἡ καλλιέργεια, ἡ διδασκαλία καὶ διάδοσις τῆς Μουσικῆς τέχνης καθ' ὅλας τὰς ἐφαρμογὰς. Οὕτω τὴν τετάρτην Σεπτεμβρίου τοῦ 1842 διὰ τοῦ τύπου γνωστοποιεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι «ὁ Μάντζαρως θὰ παραδίδῃ ἀπὸ τῆς πρώτης Δεκεμβρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος δωρεὰν καὶ δημοσίως μαθήματα ἁρμονίας, κοντραπούντου καὶ συνθέσεως». Ἦρχισαν καὶ μαθήματα ἐγγύρων ὀργάνων, κλειδοκυμβάλου, ὠδικῆς. Ἡ θρησκευτικὴ ψαλμωδία ἐπί-

πίσης ἐδιδάσκατο. Αἱ παραδόσεις καθ' ἑκάστην διήρκουν τέσσαρας ὥρας, τρεῖς τὸ πρῶτ' καὶ μίαν μ. μ. Ὅλαι αἱ παραδόσεις ἦσαν πρακτικαὶ καὶ θεωρητικαί, πάντοτε ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μάντζαρου καὶ τὴν αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν ἐξ ἐφόρων.

Τῷ 1858 ὁ πρόεδρος Βράιλας ἐπρότεινε νὰ πρὸς διέγερσιν τῆς ἀμίλλης τῶν μουσικῶν διοργανωθῇ ἐξαισθητικὸς διαγωνισμὸς τῶν μαθητῶν καὶ ἐξουσιοδοτηθῇ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ διανεῖμῃ βραβεῖα μὴ ὑπερβαίνοντα τὴν ἀξίαν εἰκοσιταλλήρων (φρ. 100). Ὁ πρῶτος διαγωνισμὸς ἐγένετο τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1861 ἐπισήμως ἐνώπιον τοῦ Ἄρμωστοῦ, τῆς Γερουσίας, τῶν λοιπῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ ἀνθους τῆς κοινωνίας. Ὁ Μάντζαρως ἀνέγνωσε τὴν ἐκθεσιν καὶ ὁ Ἄρμωστὴς διένειμε τὰ μετὰλλια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας. Ἀκολούθως ὁ Βράιλας ἀνέγνωσε σπουδαῖον λόγον, δημοσιευθέντα εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ δὲ ἐσπέρας ἐδόθη συναυλία ἐν τῷ Καταστήματι.

Παρατηρητέον ὅτι οἱ Κερκυραῖοι περισσότερον τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ἔχουσιν ἀνεπτυγμένον τὸ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα καὶ ἔχουσι πραγματικὴν μουσικὴν ἀνατροφὴν. Εἰς τοῦτο συνέτεινεν, ὅτι ἄμα ἐν Ἰταλίᾳ ἐφάνη τὸ μελοδράμα, ἀμέσως σχεδὸν ἤρχισαν καὶ ἐν Κερκύρᾳ αἱ μελοδραματικαὶ παραστάσεις.

Τῷ 1844 ἐν τῇ Φιλαρμονικῇ συνεστήθη καὶ δραματικὸς θίασος ἐκ τῶν συνεταιρῶν ὅπως ἐν τῷ καταστήματι διδάσκονται δράματα καὶ ἐν ἀνάγκῃ μελοδράματα. Ἡ διδασκαλία ἤρχισεν ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὰς παρκαστάσεις προσεκαλοῦντο αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ἐπίλεκτα μέλη τῆς κοινωνίας.

Ἐν τῷ καταστήματι συχνὰ ἐτελοῦντο ἐσπερίδες καὶ συναυλαί.

Ἡ Φιλαρμονικὴ συνεδέθη καὶ μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, καθότι ὑπῆρξε καὶ ἡ πολῦτιμος ἐστία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεζωοφυρήθη ὁ ἱερός σπινθήρ τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος, τοῦ πόθου δηλαδὴ τῆς ἐνώσεως τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς ἑταιρείας (1841), ἤρχισε νὰ ἐορτάζηται ἡ 28 Μαρτίου ἐπισήμως καὶ ἐθνοπρεπῶς ἐν τῷ καταστήματι.

Εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν χαρὰν, εἰς πᾶν ἐθνικὸν γεγονός ἡ Φιλαρμονικὴ εἶχε τὴν πρῶτην δρᾶσιν. Ἡ Φιλαρμονικὴ ἐπαιάνισε τὸ πρῶτον τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον κατέστησε δημοφιλεῖ καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἐκείθεν διεδόθη ἀνὰ σύμπαντα τὸν Ἑλληνισμόν.

Τοιαύτη ἐν συντομίᾳ ἡ Φιλαρμονικὴ Κερκύρας, ἣτις συμπληροῖ τὸ ἑβδομηκοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος τῆς συστάσεώς της, πρὸς τὴν ὁποίαν κατὰ καθήκον ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ τηρῇ μνήμην εὐγνώμονα, διότι αὕτη πρώτη εἰργάσθη ἀνευδότης πρὸς διάδοσιν τῆς μουσικῆς ὡς καὶ διὰ τὴν μόρφωσιν ἰκανῶν Ἑλλήνων μουσικοδιδασκάλων.

ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ

ΜΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΣΥΛΛΟΓΗ



ΡΟ ἔτων ἐν τῇ Θεολογικῇ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου εἶχε διοργανωθῇ μικρὰ ἐκθεσις Βυζαντινῶν ἀγιογραφῶν, τὸ μέγιστον δὲ μέρος αὐτῆς ἀπετέλεσε τμήμα τῆς μεγάλης συλλογῆς ἀγιογραφῶν τοῦ φιλοτέχνου κ. Α. Κολυβά, τέως Β. Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ

Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅστις δὲν ἐφείσθη κόπων καὶ μεγάλων χρηματικῶν θυσῶν νὰ περισυλλέγῃ πολυτιμότητας εἰκόνας, ἀθθεντικῆς προελεύσεως, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ Κράτος οὐδεμίαν ἔδιδε προσοχὴν πρὸς διάσωσιν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια καὶ ἀπὸ ἱστορικῆς καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικῆς ἀπόψεως ἀπετέλουν ἐθνικὸν θησαυρὸν.

Ἡ συλλογὴ τοῦ κ. Κολυβά εἶνε πολῦτιμος, καταλαμβάνουσα πέντε ὄλας αἰθούσας. Εἰκόνας ἀναπαριστῶσαι ἐπεισόδια τῆς Ἁγ. Γραφῆς, τὸν Χριστὸν, τὴν Θεοτόκον, τοὺς Ἁγίους, μετὰ διαφόρους τεχνουργίας, ἀπὸ τῆς ἀπλουστερίας καὶ σχεδὸν πρωτογενεῶς μέχρι τῆς συνθετικωτέρας καὶ καλλιτεχνικωτέρας, μία ποικιλία ἀναπαραστάσεως καὶ συγχρόνως ἀντιλήψεως θρησκευτικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκτελέσεως, ἀποτελοῦν ἐν μικρῶν Μουσείον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ παρατηρητὴς πολλὰ ἔχει νὰ μελετήσῃ.

Εἰς τὴν πρῶτην αἰθούσαν, κατάφορον ἐξ εἰκόνων νομίζει τις ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς ἐκκλησίας. Δὲν λείπει οὔτε ἡ χαρακτηριστικὴ τῶν ναῶν ἀπόπνοια, ἢ ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντικειμένων καὶ τῆς μυσταγωγίας προερχομένη. Εἰς τὴν αἰθούσαν αὐτὴν εἰσὶν ἀνηρητῆμαι εἰκόνας Βυζαντινῆς κυρίως τέχνης. Ἰδιαιτάτα τὴν προσοχὴν μου ἐλκύει μία ἀγιογραφία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τοῦ 1583, ἐξαιτίας τέχνης, ἢ τοῦ Δωδεκαμῆρου ἐνιαχοῦ ἐφθαρχμένη, τοῦ ἸΑ' αἰῶνος, ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἁγ. Ἐλένη (1669) τοῦ ἐκ Ρεθύμνης ἱερέως ἀγιογράφου Ἐμμ. Τζάνε τοῦ Μπουνιαλῆ, τοῦ ὁποῖου ἐπίσης ἡ Κυρία ἢ Λαμιοβίτισσα εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων ὑπάρχει πλησίον αὐτῆς καὶ ἐν ἀντίγραφον τῆς Ἀμολίντου, τῆς ὁποίας τὸ πρωτότυπον εὑρηται ἐν τῇ Φανερωμένῃ τῆς Ζακύνθου. Μία Γλυκοφιλοῦσα ἀξίζει νὰ ἐμπνεύσῃ ποιητὴν. Τοῦ Ἡλία Μόσχου, ἐκ τῶν μάλλον ἰδιοτροπῶν Βυζαντινοκρητικῶν ἀγιογράφων ἀκμάσαντος κατὰ τὸ 1681, τοῦ ὁποῖου τὸ ἀριστον ἔργον ἢ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εὐρίσκεται εἰς τὴν Ζακύνθον, ὑπάρχουν εἰκόνας σημαντικαί, ὡς ἡ τοῦ Ἰησοῦ εὐλογοῦντος τοὺς πέντε ἄρτους μετὰ μίαν θαυμασίαν ἐπεξεργασίαν τῶν ἐσθίων, ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ἢ Μετανοοῦσα, ὁ Ἅγιος Εὐστάθιος. Τοῦ Ἰω. Μόσχου ἔργον δεξιότητος ἰκανῆς εἶνε ὁ Ἅγιος Δονάτος. Ἄλλαι ἀξιολογώταται ἀγιογραφίαι εἶνε ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτήρος μετὰ ἀπεικονίσεις τῶν Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐᾶς ἀφ' ἐνός, τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας ἀφ' ἑτέρου, μία τοιχογραφία τοῦ Δοξαῦ παριστώσα τὸν προφήτην Ζαχαρίαν, ἢ θεία Λειτουργία ἐξόχου καὶ πρωτοτύπου συνθέσεως προερχομένη ἐκ Ζακύνθου, ὁ Ἐπιτάφιος θρηλός τοῦ Θ. Πολλάκη, ἢ Ἁγία Τριάς μετὰ τριῶν ἁγίων,

τὸ Ρόδον τὸ ἀμίραντον, ἐν ἣ εἰκονίζετο ἡ Θεοτόκος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἔργον μοναδικῆς τέχνης καὶ χρωματισμοῦ, ἀρίστης διατηρήσεως, προερχόμενον ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἢ Ἀμπελὸς ἦτοι ὁ Χριστὸς μετὰ τοὺς Ἀποστόλους οἰονεὶ ἐκφρομένους ἐκ τοῦ κορμοῦ τοῦ Χριστοῦ. Ἔργα ἐξαιρετῶν καὶ γνησίας Βυζαντινῆς τέχνης εἶνε μία παλαιὰ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, ὁ Ἁγ. Ἐλευθέριος στολισμένος μετὰ πολυσταύρια, οἱ Ἀνάγχοροι, ἢ Ἁγία μη μου ἄπτου (τῆς ὁποίας μεγάλη ἢ ὑπεροχὴ ἀπέναντι ἐνὸς ἄλλου ἔργου, ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἄλλ' Ἰταλικῆς τέχνης), ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν τοῦ διδάσκων αὐτοὺς καὶ μία κεφαλὴ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ ὑπάρχουν πενήκοντα ἀγιογραφικὰ ἔργα τῶν δύο μεγάλων τῆς Ζακύνθου ἀγιογράφων Κουτούζη καὶ Καντούνη. Ὁ πρῶτος ἐσοῦδασεν ἐν Βενετίᾳ. Διὰ τοῦτο καὶ διαφέρουν τοῦ Καντούνη μὴ ἐπιρρασθέντος ἀπὸ ξένης σχολῆς. Τοῦ Κουτούζη τὰ ἔργα διακρίνονται διὰ τὸν θαυμάσιον χρωματισμὸν, ἐνῶ τοῦ Καντούνη ἐπιπροσθέτως καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Κουτούζη κάλλιστα ἔργα εἶνε οἱ Τέσσαρες Εὐαγγελισταί, οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι, ὁ Ἁγ. Πέτρος καὶ δύο σκίτσα: ἡ ἀποθέσις τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ Εὐαγγελισμὸς. Ἐνα παιδάκι, φέρον τὸν τίτλον «Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» εἶνε τεχνικώτατον, ἐκ δὲ τῶν τοῦ Καντούνη οἱ Τέσσαρες Εὐαγγελισταί εἰς δύο πίνακας μεγάλους, ὁ Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ ἡ πλήρης πόνου Παναγία τοῦ Πάθους, πάντα ἴσης ἂν μὴ ἀνωτέρας ἀξίας τῶν τοῦ διδασκάλου του.

Ἄλλῃ αἰθούσα περιλαμβάνει μόνον Παναγίας, διαφόρων μερῶν, ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμὸν. Καὶ παρατηρεῖ τις τὸ περίεργον, ὅτι καμμία δὲν ὁμοιάζει τὴν ἄλλην. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Ἕλληνας ζωγράφοι δὲν ἦσαν ἀντιγραφεῖς ἄλλων, ἀλλ' ἐδημιούργουν νέα πρότυπα, χρησιμοποιοῦντες ὡς μοντέλα, τὰς ὡραιότερας γυναῖκας τῆς πατρίδος τῶν διὰ τὴν ἀπεικόνισιν τῆς Παναγίας. Ἐντεῦθεν αἱ παραλλαγαί, ἐνῶ αἱ Μαντόναι τῆς καθολικῆς τέχνης ὁμοιάζουν πολὺ μεταξὺ των. Καὶ παρατηροῦμεν πρὸς τοῦτοις εἰς τὰς Ἑλλ. ἀγιογραφίας ἐνίοτε καὶ ἀσχήμους Παναγίας, διότι ἐπόζαρον ἀσχημοὶ γυναῖκες εἰς τὰ χωρία. Καὶ παιδιὰ ἀκόμη εἰκονίζοντο ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ὡς Χριστοί. Οὕτω βλέπομεν εἰς τὰς Παναγίας τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Κολυβά Κερκυραῖαν, Σμυρναίαν, Κρησοῦν ἀπεικονιζομένης ἐν ἀγιογραφίαις. Ἄλλῃ τέλος αἰθούσα περιλαμβάνει εἰκόνας νεωτέρας διαφόρων ἁγίων.

Ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἠθέλησα νὰ δώσω μίαν εἰκόνα τῶν... εἰκόνων τῆς σχεδὸν ἀγνώστου συλλογῆς ἣτις περιλαμβάνει 430 ἀγιογραφίας, ἐκ τῶν ὁποίων 180 Βυζαντιναί. Ἡ περισυλλογὴ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1889, ἔχει δὲ τόσον ἀναμφισβήτητον ἀξίαν, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Βυζαντινοῦ μουσεῖου διότι θὰ εὐρῆ ἐργασίαν ἐτοιμῆν, ἣτις θὰ πλουτίσῃ σημαντικῶς τὸ ἰδρυόμενον Μουσείον τῆς Βυζαντινῆς τέχνης.

Δ. Ι. Κ.



## ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ\*

α . . . 'Ο ιδεολογισμός κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ εἶδος ὀπτασίας, τὴν ὁποίαν ὁ καλλιτέχνης δημιουργεῖ ἐν τῷ νῷ του μετὰ μεγάλης ἀγάπης ὅταν σκέπτεται ὠρισμένον ἀντικείμενον. 'Ο ιδεολογισμός ἄρα εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ἀντικειμένου καὶ οὐχὶ ἡ ἰδέα τῶν μερῶν ἢ τῆς φόρμας. 'Αληθές εἶναι ὅτι αὕτη μετὰ τῆς ἰδέας μειδιά εἰς τὴν σκέψιν. 'Αλλὰ παράδοξον καὶ ψευδές εἶναι τὸ πιστεῦναι ὅτι δυνατόν τις νὰ τὴν εἰκονίσῃ διὰ τῆς μνήμης καὶ ἄνευ τῆς ζωντανῆς φύσεως ἐνώπιον αὐτοῦ. 'Ο ιδεολόγος, ὡς τὸν ἐννοῶ, ζητεῖ εἰς τὴν φύσιν τὰ μᾶλλον κατ' ἄλληλα διὰ τὴν ἰδέαν τοῦ νόου, διὰ τὸ θέμα του. Δὲν εὐχαριστεῖται ἀπὸ ἐν μόνον, διότι οὔτε εἰς ἓνα οὔτε εἰς δύο εὐρίσκει τὴν πολλαπλότητα τῶν μερῶν, ἐξ ὧν συνίσταται ἡ ἰδέα του. 'Απὸ τὸ ἐν λαμβάνει τὸ σύνολον καὶ τὴν κίνησιν καὶ θὰ προσέγγῃ ὡς πρὸς τοῦτο, νὰ μὴ ἀλλάξῃ μᾶλλον. 'Απὸ ἄλλο λαμβάνει τὴν κεφαλὴν ἢ τὰς γείρας ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος, ὅπερ δυνατόν νὰ ἔγῃ πληρμελές τὸ μᾶλλον τὸ ὅποιον ἔχει διὰ τὸ σύνολον. 'Οὐ προσέγγῃ, ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν χαρακτήρα νὰ ὁμοιάξῃ μὲ τὸ κύριον μᾶλλον ὅπερ ἔχει διὰ τὸ σύνολον. 'Εἰδὼ ἢ ἐκεῖ, μὲ τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τρόπον καὶ ὁ ιδεολόγος ἐμπίπτει εἰς τὸ κατὰ συνθήκην 'Ακαδημαϊκὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἐλαττωματικόν.

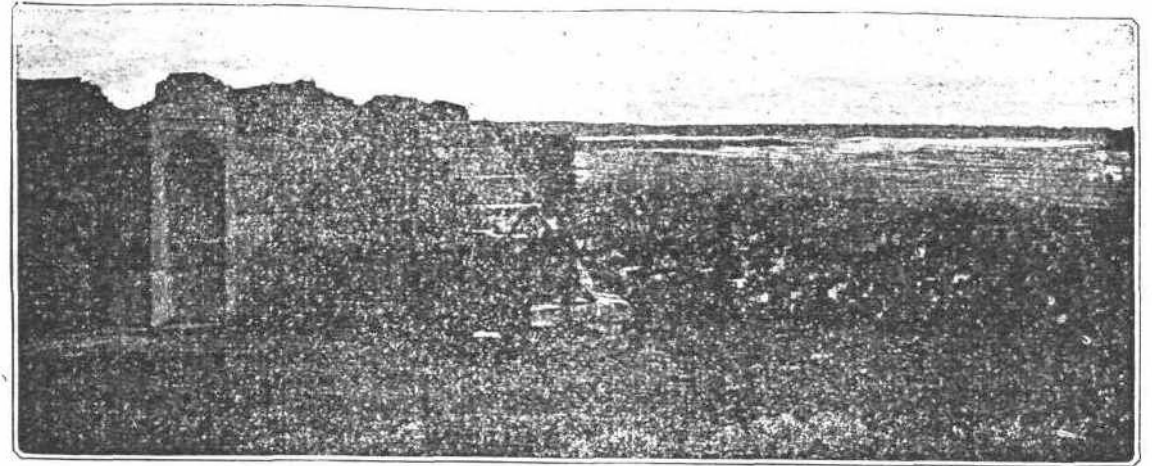
'Η διόρθωσις γινόμενη εἰς τὸ μᾶλλον ἐκ μνήμης, ἀγεί εἰς τὴν κατὰ συνθήκην ἐργασίαν καὶ τὸ τακτικὸν ἀντίγραφον τοῦ μᾶλλον, δι' ἐνὸς μᾶλλον μόνου, τὸν φέρει εἰς τὸ κοινὸν ἢ ἐλαττωματικόν, διότι ἀνθρώπινως ἀδύνατον εἶναι ἐν καὶ μόνον μᾶλλον νὰ ἔγῃ ἐν ἑαυτῷ, ἐκτὸς τοῦ συνόλου καὶ ὅλας τῆς τελειότητος τῶν μερῶν αἱ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ ὅραϊον, τὸ ὅποιον εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης. Τοιοῦτος δὲν νὰ εἶναι ὁ ιδεολόγος. 'Εγὼ εἶμαι τοιοῦτος καὶ οὕτω διδάσκω πάντοτε.

'Ελθωμεν ἤδη εἰς τὸν ἀληθιστὴν. 'Ο ἀληθιστὴς κατ' ἐμὲ εἶναι ὀλίγον ἐπιρροητὴς εἰς τὰς πολλὰς μελέτας, πολλοὺς κανόνες καὶ ἐπιρροημένους ἀπὸ ὅλα τὰ 'Ακαδημαϊκὰ δόγματα, τὰ ὅποια διδάσκουν πῶς γίνονται τὰ ἀγάλματα περιόπου μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, μὲ τὰ αὐτὰ μέτρα, μὲ τὸν αὐτὸν χαρακτήρα, τὸσον διὰ μίαν Παναγιάν ὅσον καὶ διὰ τὴν 'Αφροδίτην, τὸσον διὰ μίαν Μεσαλίαν ὅσον διὰ τὴν 'Οφηλίαν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. 'Ο ἀληθιστὴς εἶναι ἐρωτευμένος ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον του καὶ τὸ θέλει νὰ ἐκφράξῃ μὲ τὸν ἰδίον του χαρακτήρα, μὲ τὴν ἰδίαν του ἐκφρασίαν καὶ ἔστω μετὰ τῶν ἰδίων λεπτομεριῶν καὶ τῶν ἰδίων ἀτελειῶν, αἵτινες διακρίνουν τὰ ἄλλα... 'Αλλὰ

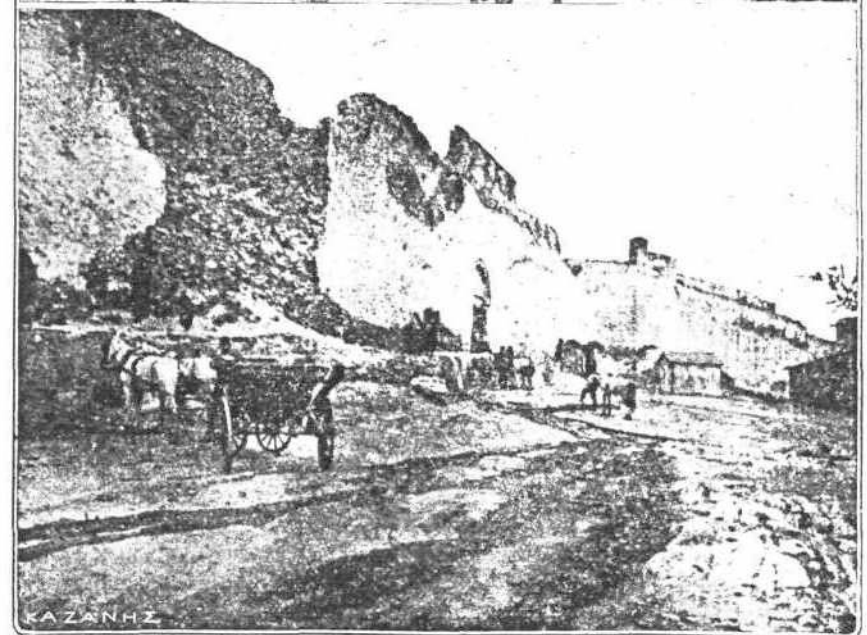
σήμερον ὑπάρχει ἄλλο εἶδος ἀληθιστῶν ἢ μᾶλλον φυσιοκρατῶν ἢ φυσιοκρατιστῶν, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν μὲχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ παραδέχωνται καὶ τὸ δυσχερές εἰς τὴν φόρμα, καὶ τὸ κακόν, τὸ ἀνωφελές καὶ τὸ ἄχαρὶ εἰς τὴν ἰδέαν. Δηλῶ ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι μὲ αὐτοὺς, οὔτε δύναμαι νὰ συμβουλευσω οὐδένα νὰ ἐκτιμᾷ αὐτὴν τὴν σχολήν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκάλουν εὐχαρίστως νοσοκομεῖον ἢ κοπροδοχεῖον τῆς τέχνης. . . . 'Αγαπῶ τὸν ρεαλιστὴν ὅστις θεωρεῖ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν ιδεολόγον ὅστις εἶναι πιστὸς καὶ οὐχὶ δειλὸς φίλος τῆς ἀληθείας, τὸν καλλιτέχνην οὐχὶ τὸν δουρικὸν ἀντιγραφέα τοῦ ἀληθοῦς, εἰδελθοῦς ἀληθοῦς, οὐχὶ τὸν μιμητῶν τῶν ἀγαλμάτων, ἔστω καὶ ὠραίων, οὐχὶ τὸν δουλον τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν ἐντολῶν τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων διδασκάλων. Θέλω τὸν καλλιτέχνην ἐλεύθερον εἰς τὸ φαντάζεσθαι, ἐλεύθερον εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι, ἐλεύθερον εἰς τὴν ἐκφρασίαν καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ δυνατὸν καὶ ἰσχυρὰ συνδεδεμένον μὲ τὸ ἀληθές καὶ τὸ ὠραῖον. Τοιοῦτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν περισσότερους καλλιτέχνας καὶ ὀλιγωτέρας μετρούτητας. 'Αλλ' ἐφ' ὅσον ἔχομεν 'Ακαδημαϊκὴν διδασκαλίαν, εἶναι ματαία ἡ ἐλπίς. 'Η ἐπίσημος διδασκαλία μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν ἐγγραφῶν καὶ προβιδιασμῶν ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν, θὰ ἔγῃ πάντοτε πολλοὺς μαθητὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ προωρισμένοι ἀπὸ τὴν φύσιν διὰ τὴν τέχνην καὶ ἔργασαν οὗτοι πολὺν καιρὸν κατὰ τὴν 'Ακαδημαϊκὴν σειράν τῶν μαθημάτων, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ περισσότεροι τὸ ἔργασαν καθ' ὁλοκληρίαν, διότι εἶναι δύσκολον εἰς τὴν ἐπίσημον διδασκαλίαν νὰ ἀποβάλλουν μαθητὴν μὴ ἔχοντα ἀντίληψιν ἢ κλίσιν. Δὲν λένω ὅτι οἱ νέοι δὲν πρέπει νὰ μελετῶσιν ἢ νὰ μελετῶσιν ὀλίγον. Τουναντίον. Οἱ νέοι πρέπει νὰ μελετοῦν πολὺ, νὰ μελετοῦν πάντοτε, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ παρατηρεῖν, τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ τοῦ ἐκφράζειν τὴν πολυμορφον φύσιν. Καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν ἐπίσημον διδασκαλίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάργῃ, οἱ μαθηταὶ ἔπρεπε νὰ ἐκλέξωσι τὸν διδάσκαλον τῆς ὀρέξεώς των. Βεβαίως οἱ μὴ ἐπίσημοι διδάσκαλοι δὲν θὰ παραδεχθῶν πολλοὺς μαθητὰς, καὶ ὀλίγοι θὰ μείνουν δηλαδὴ οἱ καλλιτέρες, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δίδουν δείγματα ἐπιτυχίας καὶ οἱ ἄλλοι ἀποπέμπονται, καὶ ἐδῶ ἐγκριεῖται ἡ ὠφέλεια. . . . »

(\*Ἔπεται τὸ τέλος)

ΣΠ-ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ



ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.—Τὸ μέρος ὅπου ἐκήρυξαν ὁ 'Απόστολος Παῦλος



ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.—1) Αἱ φυλακαὶ τοῦ 'Επισταυργίου.  
2) Εἴσοδος καὶ τεῖχη τῆς 'Ακροπόλεως.



# ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ



Το πράγμα φαίνεται απίστευτον. Και όμως εις την εποχήν κατά την οποίαν οι σχολαστικοί θεολόγοι της Δύσεως συνεζήτουν κατά πόσον ο Λόγος του Θεού, ως παντοδύναμος, θά ἴτο δυνατόν νά σώσῃ τὸν κόσμον γενόμενος κάρναρος ἀντὶ νά γεννηθῇ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ἀνατολικὴ θεολογία περιορίζετο εἰς ἀποπνικτικὴν δογματολογίαν, ὑπῆρχε σκηνὴ εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἡ μάλλον ὑψοῦντο δύο εἴδους σκηναί, ἀρού καὶ τότε τὸ θέατρον ἐδιγάζετο εἰς δύο, εἰς τὴν σοβαρὰν φιλολογίαν καὶ εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις. Εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιθεωρήσεων θά ἴτο δυνατόν νά κατατάξῃ κανεὶς ὅλα ἐκεῖνα τὰ παλκοσένικα, τὰ ὁποῖα εἶχον στηθῆ εἰς διάφορα πανδοχεῖα τῶν λιμένων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Βουκολέοντος, τῶν Ἐλευθερῶν ἢ τῆς Σκάλας τῆς Χαλκηδόνας. Ἐκεῖ ἀνῆρχοντο διάφορα Θεοδώρα με κοντὰ φουστάνικα, διὰ νά ἐπιδείξουν κνήμας, νά τραγουδήσουν διάφορα σόκιν τραγουδάκια, ν' ἀπομιμηθοῦν διασύρουσαι ὑψηλά πρόσωπα τῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἔπειτα νά κατεβῶν διὰ νά τρέξουν νά καθίσουν εἰς τὰ γόνατα τοῦ ἐκλεκτοῦ των. Εἰς μεγάλας πανηγύρεις, γάμους βασιλέων, υποδοχὰς ξένων πρέσβων, ὅταν ἡ πρωτεύουσα ἐπλεεν εἰς τὰ λάθρα καὶ τῆς ἀνθιστάσεως γυρλάντες, τὰ θεατρῶν αὐτὰ ἐθόγιαν σάν τὰ σαλιγκάρια εἰς περιόδειαν ἀνὰ τὰς συνοικίας καὶ ἐκεῖ οἱ ἀστέρες τῶν ὑπογείων παραδείσων τῆς Θεοφυλάκτου, κάποια Ἀναστασὶ ἢ κάποια Κομινῶ, θά ἐκαμναν τὰς θεοσεβεῖς ἀσ-τὰς νά ἀπαρῶνουν τὰ παράθυρά των, διὰ νά μὴ φθάσῃ μέχρις αὐτῶν τὸ βραχνὸν τραγοῦδι τῆς διαδόχου «μα-γλάδος».

Ἡ σοβαρὰ θεατρικὴ φιλολογία τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἀνευρίσκειται ἱστορικῶς, τὸ πρῶτον, κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ὅτε ὁ Φράγκος ἐπίσκοπος Κρεμώνης Λουτπράνδος ἐπεσκέψθη τὴν Κωνσταντινούπολιν ὡς πρέσβυς τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Ὁ περίεργος αὐτὸς κλόγγρος διηγείται μεταξὺ ἄλλων εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του, ὅτι παρῆστη ἐν Βυζαντίῳ εἰς τὴν διδασκαλίαν ἔργου τιτλοφορουμένου «Ἡ ἀνάληψις τοῦ Προφήτου Ἡλίου» Παρομοίαν πληροφορίαν ἔχομεν καὶ περὶ τὰς παρομοίας τῆς καταλύσεως τῆς Ἑλληνικῆς αυτοκρατορίας, ὅτε ὁ Μπερτανδὸν ντὲ λα Μπρुकιερ παρῆστη εἰς τὴν διδασκαλίαν ἄλλου ἔργου τιτλοφορουμένου «Οἱ Τρεῖς παῖδες ἐν τῇ κἀμίνῳ».

Ἡ λέξις θέατρον καὶ ἡ λέξις δράμα, δὲν ἴτο βεβαίως δυνατόν νά προφερθῇ ἀπὸ τὸν βυζαντινὸν ὄγλον, ὁ ὁποῖος συνέγεε ὅλα αὐτὰ μετὰ τὴν εἰδωλολαοσίαν τῶν ἀρχαίων προγόνων. Καὶ εὐρέθη ἡ λέξις «Μυστήριον» διὰ τὴν χαρακτηριστὴν θεατρικὰς αὐτὰς παραστάσεις, τὰς διεξηγημένας εἰς τοὺς νάρθηκας ἢ τὸν πρὸ τῆς κυρίας εἰσόδου γῶρον τῶν μεγάλων ἐκκλησιῶν. Ἡ ὑπόθεσις τῶν ἴτο φυσικὰ παρμένη πάντοτε ἀπὸ τὴν Παλαιὴν ἢ τὴν Νέαν Διαθήκην καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, ὅπως πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων καὶ ἐδῶ ἀκόμη, τὰ ὑπεκρίνοντο ἀμύστακας νεανίαι.

Τὶ συναγεμῶς θά παρεθρεῖτο εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ ὅτι θά ἐπαίξετο Μυστήριον εἰς τὴν τὰδε ἐκκλησίαν! Εἰσιτήριον δὲν ἐπλήρωνε κανεὶς. Ὁ καθεὶς ἴτο ἐλεύθερος νά κλαύσῃ ἢ νά γιογαῖσῃ, ἀρού μαζιλάρια δὲν ὑπῆρχον τότε. Ἐπειτα θά ἐδίδοτο εὐκαιρία εἰς τὸν ὄγλον τοῦ Βυζαντίου νά ἰδῇ ἀπὸ κοντὰ, νά ἐπικρίνῃ, νά κουργουρήσῃ ἴσως καὶ νά προγάγῃ τὴν ἱεράν ἀριστοκρατίαν, ἢ ὁποῖα περιέβαλεν, ὡς θώραξ ἀπὸ χρυσαῖσι, τὴν αυτοκρατορικὴν οικογένειαν. Τὸ γλέντι ἴτο συνεπῶς μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του.

Μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων χειρογράφων τὰ ὁποῖα μᾶς διέσωσαν τὰς δραματικὰς ἐμπνεύσεις ἀγνώστων ποιητῶν τῆς παρεξηγημένης ἐκείνης ἐποχῆς, «Ἡ Θυσία τοῦ Ἀβραάμ» εἶναι χωρὶς ἄλλο ἀπὸ τὰς περισσότερον δυναμμένας νά μᾶς πληροφορήσουν τί ἀκριβῶς ἴτο ἓνα Μυστήριον. Ὑπάρχει εἰς αὐτὸ τὸ θερησκευτικὸν δράμα, εἰς τὸ πρῶτον ἡμῶν ἰδίως, ζήλευτὴ κίνησις καὶ ἡ σύγκρουσις τῶν ἀισθημάτων εἶναι κορυφωμένη μετὰ τὴν μαστροίαν, ὥστε ἀληθινὰ συγκινεῖ. Καὶ θά ἐπροκαλοῦσε δάκρυα ἂν θά ἴτο δυνατόν νά φαντασθῶμεν μίαν Μαρίκαν ἢ μίαν Κυβέλην ὑποδουμένην τὸν ρόλον τῆς Σάρρας, ὅταν ἐν γνώσει τῆς θείας ἀπειτήσεως, σκύβει ἐπάνω ἀπὸ τὸ κρεθῆναι τοῦ παιδιοῦ τῆς, διὰ νά τὸ ἐξυπνήσῃ καὶ τὸ στείλῃ εἰς τὴν φοικτὴν θυσίαν. Τότε ἡ μητέρα λέγει τὰ ἀπλᾶ, ἀλλὰ καὶ τόσον ὀλιβερά αὐτὰ λόγια :

**Σάρα**

Ποῖον πρόσωπον καὶ ποιὰ καρδιά νά δυνηθῇ νά χόσῃ τέτοιον μυστήριον φρικτὸν, νά μὴ τὸ φανερώσῃ ; ἔσπῃσε, κανακάριον καὶ ἀκριβαναθρεμμένο, νά πᾶς εἰς τὴν ξεφάντωσι, ποῦ σ' ἔχουν καλεσμένο. Ντίσου, νά βάλῃς σχολινὰ ρούχα τοῦ μισσημοῦ σου, καὶ ν' ἀκλουθῆς τοῦ χάρου σου, ἀμι' ὄχι τοῦ κυροῦ σου. Τέκνον τοῦ θελημάτου μου, ποῦ, νᾶχῃς τὴν εὐχὴν μου, ὁ θάνατός σου φέρνει μου εἰς τέλος τὴν ζωὴν μου.

Ἡεὐχὴ τῆς εὐχῆς μου, τέκνον μου, εἰς τὰ στρατεύματά σου καὶ νᾶν' ὀμπρός καὶ ὀπίσω σου κ' εἰς τὰ ποδόξάλα σου.

Π. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ



Ὁ παιδικὸς ἠρωϊσμός.—Τὰ ἀστέρια ἀοράτου οὐρανοῦ.—Ἐπιθεώρησις καὶ ὀπερέττα.—Τὰ νεύρα τῆς Λαίδης.—Τὰ ἀρχαῖα τῶν μονῶν.—Οἱ μεταλλολόγοι ὡς κριταί.—Λατινοὶ οικονομολόγοι καὶ ἐλαφρά φιλολογία.—Τὸ κρυφτοῦδι ἐνός ποιητοῦ.—Πολυτάλαντοι κριτικοί.—Διηγήματα θαλασσινά.—Ὁ δίσκος τῆς ἐπαυτίας.—Ἡ αἰσθητικὴ τῶν ναῶν.—Νεῖαι ἱεραὶ τῆς σκηνῆς.—Σχολικαὶ βιβλιοθήκαι.



ΡΟΚΑΛΕΙ ῥήγος συγκινήσεως ἢ πρωτοβουλία ἐνός Παρισίου παιδικοῦ περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖον προέτινεν ὅπως οἱ νεαροὶ ἀναγνώσται του ἐγείρουν δι' ἐράνων μνημεῖον εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι μὴ ἀναμένοντες στρατεύσιμον ἡλικίαν ἀφροσιώθησαν εἰς τὴν Πατρίδα μετ' αὐτοθυσίας. Οἱ νεαροὶ ἦρωες ἀφθονοῦν κατὰ τὸν φοβερόν αὐτὸν πόλεμον. Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μπαρρέ; εἶρε μίαν ὠραίαν φράσιν διὰ τοὺς πρωῖμους αὐτοὺς ἦρωας. «Τὰ παιδιά αὐτὰ εἶναι τ' ἀστέρια τοῦ ψυχικοῦ Οὐρανοῦ, εἶναι οἱ μάγοι ἐνός νεοῦ Ἰδανικοῦ». Καὶ πράγματι, εἶναι οἱ κήρυκες τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους οἱ μικροσκοπικοὶ μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν δὲν εἶχαν νά σκεφθοῦν τίποτε αἰσθανόνται τὴν σκληρότερον βιαιότητα, καὶ προσφέρουν τὰς ὠραιότερας ὑπηρεσίας πρὸς τὴν κινδυνεύουσαν Πατρίδα των. Μνημεῖον ἀριόξει εἰς τὸν παιδικὸν ἠρωϊσμόν, ἀλλὰ πῶς ἄρα γε μπορεῖ ἓνας καλλιτέχνης νά συμβολίσῃ τὴν μέγλην, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἡλικίαν, ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ, τὸ ὁποῖον ἐστρωβίλισεν ἢ δίνῃ τοῦ πολέμου, χωρὶς νά ταπεινωθῇ ἡ ψυχὴ του;

\*\*\*

Ἡ ἐπιθεώρησις εἶναι ὀπερέττα; Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔθεσε τὸ δικαστήριον πρὸς ἀπόδειξιν εἰς τὴν ἰδιοκτητήριαν τοῦ θεάτρον Κυβέλης κ. Λῶ, ἠτις διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἀναβίβασιν τοῦ «Πανοράματος». Ὑπάρχει ὄρος ἐντὸς συμβολαίφραπαγορευτικὸς νά ἀναβιβάζωνται ὀπερέτται καὶ μελοδράματα, ὡς, παρασσονται τὴν ἡσυχίαν τῆς παραπλεύρωσ; οἰκούσης κυρίας. Πιθανώτατα εἰς τὴν διαμαρτυρίαν νά συνετέλεσεν ἡ ἡχηροτάτη φωνὴ τῆς κ. Δελενάρδου, ἠτις τέρειπαι καὶ τὰς ἀπώτερον ἐτι τῆς κ. Λῶ Ἀρσακειάδας... Ὡς πρὸς τὴν ἀπορίαν ὁμως τοῦ δικαστηρίου, νομίζομεν ὅτι δὲν χρειάζεται σοφία Σολομῶντος. Ὀπερέττα καὶ ἐπιθεώρησις εἶτε πρῶται ἐξαδέλφαι, ὡς πρὸς τὸν θόρυβον ὁμως εἶναι ζωηροτέρα ἢ ἐπιθεώρησις. Τεχνικῶς δὲ ἡ ἐπιθεώρησις εἶναι ὁ ἐκφυλισμὸς τῆς ὀπερέττας.

\*\*\*

Καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς ἐκρούσαμεν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου τῆς ἀπωλείας ἀρχαϊκῶν θησαυρῶν. Τὰ μοναστήρια, ἐν οἷς φυλάσσονται, ἀλλ'

ἀνευθύνως, πολυτιμώτατα χειρογράφα ἀφορῶντα τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν βίον δέον νά ἐφελκύσουν τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ἡ ἱστορία τῶν Ἑλλ. Μοναστηρίων, ὡς ὀρθῶς ἔγραψε ὁ κ. Χρ. Παπαδόπουλος, εἶναι καὶ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ὑπάρχει μοναστήριον ἐν Ἑλλάδι ὅπου νά μὴ συνεδέθῃ πρὸς σημαντικὸν τι γεγονός; τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Τὰ ἀρχαῖα συνεπῶς αὐτῶν ὡς πηγαὶ ἱστορικαὶ δέον νά περιφρουρηθῶσι, νά καταγραφῶσιν, εἰ δυνατόν νά συγκεντρωθῶσιν. Διότι ἔως τώρα οὐκ ὀλίγα ἐξηφανίσθησαν, ἐκάησαν, ἐκλάπησαν, ἀλλὰ δὲ κείνται ἀνεξερευνήτα καὶ ἀπόσιτα.

\*\*\*

Κιτηρησίθησαν αἱ ἐπιτροπαὶ διὰ τὴν προσεχῆ ἀπονομὴν τῶν μεταλλίων τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Ἄλλ' ὁ κιταρισμὸς τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν εἶναι ὁ προσηύκων. Οἱ φυσικοὶ οὕτως εἰπεῖν κριταί εἶναι οἱ πρῶτοι μεταλλιοῦχοι. Δὲν πρέπει δὲ νά παρέχεται αὐτοῖς τὸ δικαίωμα νά ἀπέχουν τῆς κρίσεως, ὡς λ.χ. ἔπραξεν ὁ κ. Παλαμᾶς. Κηρύσσει ἑαυτὸν ἀνίκανον νά κρίνῃ; Δὲν θέλει νά δυσαρτεσίθη κανένα ὑποψήφιον; Δὲν παρακόλουθεῖ τὴν κίνησιν ὥστε νά σχηματίσῃ γνώμην περὶ τοῦ καλύτερου ἔργου τῆς διετίας; Ἄλλ' ὅταν οἰονδῆποτε ἐξ αὐτῶν συμβαίνει, ὁ οὗτος ἀποφενῶν νά ἐκφράσῃ γνώμην, φωρᾶται κατώτερος τῆς τιμῆς, ἢν ἡ Πολιτεία τῷ ἀπένειμε, ἠτις καὶ ἀκριβῶς ἔνεκα τῶν πνευματικῶν προσόντων, προέκρινεν ἵνα καὶ περὶ τῶν ἄλλων εὐσυνειδήτως καὶ ἀφόβως κρίνῃ. Ἐπρεπε νά ὑπάρχῃ διάταξις ἀπαγορευτικὴ παραιτήσεως ἐνός μεταλλιοῦχου ἀπὸ τὴν κριτικὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν μεταλλίων, διὰ δικολαβικῆς προφάσεως ὑποβαλλομένης. Ἄλλὰ καὶ ἡ μέθοδος τῶν «συμπληρωματικῶν» μελῶν, εἶναι ἀστεία. Λατινοὶ, γλωσσολόγοι, οικονομολόγοι διορίζονται νά κρίνουν ἔργα τῆς νεωτέρας λογοτεχνίας. Δηλαδή τὸ ἴδιον ὡς εἴν λογοῖοι σύγχρονοι ἐξελέγοντο διὰ νά κρίνουν ἔργα ἀφορῶντα τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν ἢ τὴν Πολιτικὴν οικονομίαν. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἐν τῇ εὐσυνειδήσει αὐτοῦ ἀπεποιήθη τὴν τιμὴν, ὡς περὶ ἄλλα ἀσολοῦμενος. Ἦτο μία ἀποδοκιμασία κατὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἰδέας τῶν «συμπληρωματικῶν» μελῶν—ὡσαν νά μὴ ἦρουν οἱ μεταλλιοφοροῦντες! Διὰ δὲ τοὺς ζωγράφους καὶ γλύπτας, μὴ ἐπαρκούντων τῶν δύο κεκτημένων τὸ μέταλλον, ὠρίσθησαν μέλη συμπολίται πολυτάλαντοι. Ἐξαιρέσει τῆς Α. Υ. τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου καὶ τοῦ κ. Σκουλοῦδη φιλοτέχνου ἐξαιρετικῆς μορφώσεως, οἱ ἄλλοι οὐδεμίαν εἰδείξαν ἔστω καὶ ἀπὸ ὑλικῆς τοῦλάχιστον ἀπόψεως μέριμναν διὰ τὴν τέχνην, οὐδὲ ἦλθον κᾶν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοὺς ἐργάτας αὐτῆς.

\*\*\*

Ἐγνώσθη ὅτι θά προκηρυχθῇ προσεχῶς διαγωνισμὸς καὶ Ναυτικῶν διηγημάτων, μετὰ τὴν ἀμφίβολον ἐπιτυχίαν τῶν διηγημάτων τῆς Ξηρᾶς. Οἱ θαλασσινοὶ λογογράφοι ἔχουν τὸν λόγον, ἀρκεῖ νά μὴ τὰ κάμουν...θάλασσα. Διότι τὸ ναυτικὸν διήγημα εἶναι πολὺ δυσκολώτερον τοῦ διηγήματος τοῦ βουνοῦ ἢ τοῦ κάμ-που.

\*\*\*

Εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν καθρηγῆθη ἡ κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας περιφορὰ τοῦ δίσκου, ὅστις ἐφέξῃ θά εἶναι τοποθετημένος εἰς τὴν εἰσοδὸν ἵνα ἀθροῦβως καὶ αὐτοπροαιρέτως δέχεται τὸν ὄβολόν τῶν πι-



στών. Ας εὐχηθῶμεν ὅπως ὅλοι οἱ ναοὶ τῆς πρωτευούσης μιμηθῶν τὴν καθεδρικὴν. Νὰ ἀφεθῆ ἡ συζητῆ ψυχὴ διὰ τὴν προσευχὴν καὶ νὰ μὴ μεταβάλλεται ὁ ναὸς τοῦ Κυρίου εἰς οἶκον ἐμπορίου. Αἱ ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας ἄς ἀντικρούζονται δι' ἐτησίων συνδρομῶν τῶν ἐνοριτῶν. Θὰ λείψῃ οὕτω καὶ τὸ ὄς ἐκ τοῦ ἀνεξελέγκτου τῆς διαχειρήσεως ἀποπν. χάρις εἰς τὸ ὅποιον ἐσημειώθησαν ἱκανὰ κρούσματα ὑπεξαιρέσεων.

Καὶ ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἐξαρθῆ ἡ ὑπουργικὴ ἐγκύκλιος, δι' ἣς ἀπαγορεύεται εἰς τὸ μέλλον πάσα ἐπισκευὴ ἐκκλησίας ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου. Θὰ λείψουν οὕτω οἱ βανδαλισμοὶ καὶ οἱ αὐτοσχέδιοι μεταρρυθμιστοὶ ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐθροηνήσαμεν σημαντικὰς καταστροφὰς Βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν. Ἀλλὰ καὶ αἰσθητικῶς θὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὰς ἀρχιτεκτονικὰς ἀνορθογραφίας, τὰς ἀκαλαισθητοῦς.

\*\*\*

Μια νέα πνοὴ ἤρχισε νὰ ζωογονῆ τὸ θέατρον Αἰ ἀπόφοιτοι τοῦ Ὁδείου, ἀποσκορακίζουσαι τὰς προλήψεις ἤρχισαν νὰ μεταπηδοῦν εἰς τὸ θέατρον. Ὁ κ. Κονταράτος ἐν τῇ ὀξύτητι τῆς ἀντιλήψεως του διέγνωσε ποῦ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ νὰ κατευθύνεται τὸ ἀγκιστρον τῆς ἐπιχειρήσεως του, ἥτις δὲν ἀποβλέπει μόνον

εἰς κέρδη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ θεάτρον. Ὁ πολυσχιδῆς θιάσος του ἀποκτῆ ἤδη ὡς ρεζισαίρ ἓνα συγγραφεῖα, καὶ εἰς τοὺς κόλπους του θὰ σεμνύνεται ὅτι ἐδέχθη τὴν πρῶτην μεσόφρονον διπλωματοῦχον, τὴν δεσποινίδα Ἀλεξάνδραν Δημητρακοπούλου. Θὰ προσληφθῶν αἱ δεσποινίδες Δαλεζίου καὶ Βάββη ἀμφότεραι μαθήτριαι τοῦ Ὁδείου καὶ ἄλλαι δ' ἐρασιτέχνιδες θὰ παρακληθῶν νὰ συμμετάσχουν τοῦ θιάσου, ὅστις οὕτω μὲ νέα ἕγχα στοιχεῖα θὰ καταστῆ ἀντάξιος μεζονος ἐτι ὑποστηρίξεως, μεταγυρομένων νέων χυμῶν μὲ καλλιτεχνικὰ καθαρῶς συστατικά.

\*\*\*

Τῶν τοῦ ἀνοίγουν τὰς πύλας των, ἢ ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον, τὰς θύρας των τὰ σχολεῖα, προσήκει νὰ πραγματοποιηθῆ καὶ ἡ μελετηθεῖσα ἀλλὰ μὴ εφαρμοσθεῖσα σκέψις καθαρτισμοῦ σχολικῶν βιβλιοθηκῶν. Θὰ εἶναι τὸ ἐκπολιτιστικώτερον βήμα τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναγεννήσεως. Θὰ δύνανται οἱ μαθηταὶ νὰ προσφεύγουν εἰς τὰ βιβλία ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἀναγνώσουν καὶ ἢ ἐκ τῶν ὁποίων ὠφέλεια θὰ εἶναι σημαντικὴ.

ΔΑΦΝΙΣ

## ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

### Ἐπίδρασις τῶν ἤχων

Ἡ ἐπίδρασις τῆς μουσικῆς ἀπησχόλησε πολλὰκις τοὺς ἐπιστήμονας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρεῦνης των εἶνε περιεργότατα. Ὁ Σάουφρε ἀναφέρει ὡς φάρμακα διαφόρων ἀσθενειῶν ὠρισμένας μουσικὰς συνθέσεις. Οὕτω, διὰ τὸν ἠθικὴν κατὰπτωσιν κατὰλληλον ἀντίδοτον εἶνε ὁ «Βασιλεὺς τῶν δρακόντων» τοῦ Σούμπερτ καὶ ὁ «Καρναβαλικὸς πρόλογος» τοῦ Δρόρακ. Διὰ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ νευρικῆν ἐξάντλησιν συμβουλεύει «Τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου» τοῦ Γκριγκ ἢ «Τὴν Μολδαυίαν» τοῦ Σμετάνα. Τὸ φάρμακον διὰ τὰς μεγάλας ἠθικὰς ὀδύνας εἶνε ἡ «Μελέτη εἰς σὺλ μείζον» τοῦ Σοπέν, ἢ «Παθητικὴ Σονάτα» τοῦ Μπετόβεν καὶ ἡ «Συναυλία» τοῦ Δρόρακ.

Ὁ Γερμανὸς ἰατρὸς Νοῦζερ ἀποφάνεται ὅτι ἡ κόμη τῶν μουσικῶν αὐξάνει κατὰ μείζονα λόγον τῆς τῶν κοινῶν ἀνθρώπων. Πολλοὶ καλλιτέχνη ἔχοντες κατὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν των ψυχὴν τὴν κόμην, ἀπέκτησαν πλουσιώτατον τρίχωμα ὡς ἐκ τῆς εἰς τὴν μουσικὴν ἀσχολίας των. Τὸ φαινόμενον ἀποδίδει εἰς τὴν ὀλιγοφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, ὅστις ἠρεμεῖ παρὰ τοῖς μουσικοῖς, παρ' οἷς δρᾷ ἡ καρδιά, ἢ μόνη τῆς ψυχῆς ἔδρα.

Ἄγγλος τέλος φυσιοδίφης ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἦχος τοῦ βιολιού ἀσχεῖ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν κωνόπων, οἵτινες ὀργίζονται πολὺ καὶ ἐπιτίπτουν κατὰ τοῦ καίζοντος οἰονδήποτε ἔγχρονον ὄργανον.

### Οἱ Κινέζοι συγγραφεῖς

Φαίνεται ὅτι εἰς τὴν Κίνα οἱ συγγραφεῖς ἤρχισαν νὰ μιμῶνται ἐκκεντρικοὺς Εὐρωπαίους συναδέλφους

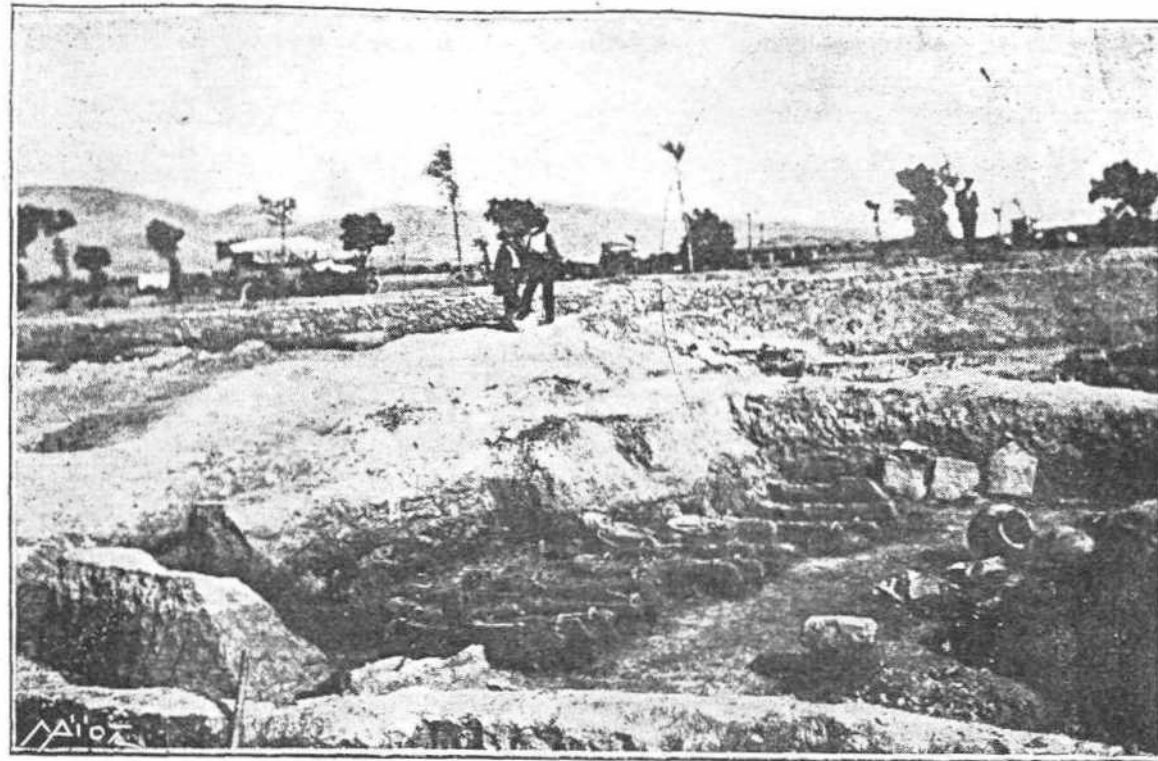
των, πρῶτον τὸ ὅποιον ἠνάγκασε τὴν Σινικὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ μέτρα ὅπως προστατεύσῃ τὴν καλλισθησίαν καὶ τὴν ἠθικὴν τῶν ἀναγνωστών.

Ὁ ἴππουργός τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Κίνας δημοσιεύει εἰς ἓν ἐκ τῶν τελευταίων φύλλων τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς μυθιστοριογράφους καὶ τοὺς ἐκδότας τῆς Σινικῆς Δημοκρατίας, διὰ τῆς ὁποίας ἐξορκίζει αὐτοὺς νὰ διατηρῶσι πάντοτε εἰς τὸ ἔργον των τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ νὰ σέβωνται τὴν εὐαισθησίαν τοῦ λαοῦ. Ἡ φιλολογία ἐνὸς ἔθνους, παρατηρεῖ ὁ ἴππουργός, συνδέεται ἀναποσπαστῶς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐημερίας του. Ἡ ἀνθησις τῆς φιλολογίας ἐν Ρώμῃ συνέπεσε μὲ τὴν ὑπερτάτην ἐκδήλωσιν τοῦ ἐθνικοῦ γοήτρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Ἡ Γερμανία ἤρχισε νὰ ἀποκτῆ τὴν ὑπεροχὴν ἠθικὴν ἰσχύν της, εὐθύς ὡς ἤρχισε νὰ διαμορφῶται ἡ ἐθνικὴ φιλολογία της. Ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἰαπωνίας χρονολογεῖται ἐπίσης ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς φιλολογικῆς προόδου της.

Ὁ ἴππουργός, ἀφοῦ κατὰ τιν μετὰ πικρίας ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐλλείψεως συγχρόνου ἐθνικῆς φιλολογίας ἐν Κίνα, συνιστᾷ εἰς τοὺς συγγραφεῖς νὰ καταβάλουν πᾶσαν προσπάθειαν ὑπὲρ τῆς δημιουργίας ἐθνικῆς φιλολογίας, ἀξίας τῶν ἀρχαίων παραδόσεων τῆς Κίνας.

### Παράδοξος κηδεῖα

Οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ὀρκης παρέστησαν ἐσχάτως εἰς μίαν παράδοξον τελετὴν. Κωφάλαλός τις ὑποδιευθυντῆς τῆς σχολῆς τῶν κωφάλαλων ἀπέθανε καὶ τὴν κηδεῖαν του ἠκολούθησε σιμῆνος ὁμοιοπαθῶν



Οἱ ἀλυσσώδετοι ἴσκελετοὶ τοῦ Φαλήρου.  
Ἡ μόνη ληφθεῖσα φωτογραφία καὶ τὸ πρῶτον ἤδη δημοσιευμένη.

Οἱ ψάλται καὶ οἱ ἱερεῖς ἦσαν ἐπίσης κωφάλαλοι καὶ ἢ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κωφάλαλων, δηλαδὴ διὰ σημάτων. Ὁ διευθυντῆς τῆς σχολῆς, κωφάλαλος καὶ αὐτός, διὰ θαυμασίου λόγου δηλαδὴ διὰ χειρονομῶν, ἐξύμνησε τὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος.

### Παραγωγή χάρτου

Κατόπιν λεπτομεροῦς μελέτης Ἄγγλος στατιστικὸς ἀπέδειξεν ὅτι ἡ Εὐρώπη κατασκευάζει κατ' ἔτος τοῦλάχιστον 34 ἑκατομμύρια στατήρων χάρτου, ἐξ ὧν τὰ 22 κατασκευάζονται διὰ ρακῶν καὶ τὰ ὑπόλοιπα διὰ ξύλου καὶ ἀχίρου. Ἡ ποσότης τῶν ξύλων καὶ τῶν ἀχίρων ἄτινα χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου ἀνέρχεται εἰς 230 ἑκατομμύρια χιλιogramμων διὰ τὰ ἄχυρα καὶ 50 ἑκατομμύρια χιλιogramμων διὰ τὸ ξύλον.

Ἄλλ' ἢ «Μπερλίγγερ Τάγκεμπλατ» ἀναγγέλλει ὅτι μετὰ μακρὰ πειράματα κατορθώθη ἡ κατασκευὴ χάρτου τυπογραφικοῦ ἄνευ κυταροειδίνης. Οὕτω οὐ μόνον ἡ τιμὴ τοῦ χάρτου θὰ κατέλθῃ, ἀλλὰ καὶ ἡ Γερμανία θὰ δυναθῆ νὰ ἐπαρκῆ μόνη εἰς τὴν κατασκευὴν του, χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἄλλων χωρῶν διὰ τὴν προμήθειαν τῆς κυταροειδίνης. Τὰ μέχρι τοῦδε γεγνημένα ἐν εὐρείᾳ κλίμακι πειράματα ἀπέδωσαν λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

### Τηλεγραφήματα . . . εἰκονικά.

Γαλλικὸν περιοδικὸν δημοσιεύει περιγραφὴν τῆς ἐφευρέσεως Γάλλου μηχανικοῦ ἥτις συνίσταται εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ἀποστολὴν εἰκόνων. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ 50 ἐτῶν ἀπασχολεῖ τοὺς ἐπιστήμονας, ἐφημερόσθη-

σαν δὲ διάφοροι μέθοδοι χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κύκλου τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, ὡς ἀπαιτοῦσαι εἰδικὰ μηχανήματα καὶ πλείστας ἄλλας δυσχερείας παρουσιάζουσαι εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν. Ἡ νεωτάτη ἐφεύρεσις ἔχει τοῦτο τὸ προσόν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ μεταχειρισθῆ τις οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ τὴν ἐν χρῆσει τηλεγραφικὴν συσκευὴν καὶ δύναται νὰ διδασθῆ ταύτην καὶ ὁ τυχὸν τηλεγραφητῆς ἀποτάτου χωρίου ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ σχετικὸν ἀναγωγέα διὰ τοῦ ὁποίου διαβιβάζει τὴν εἰκόνα ὅπως τὰ κρυπτογραφικὰ τηλεγραφήματα.

### Οἱ ἠθοποιοὶ τῶν κινηματογράφων

Ὁ διάσημος Ἄγγλος ἠθοποιὸς κινηματογράφου Τζᾶν Βόννυ ὅστις ἀπέθανε πρό τινος ἐκέκρδιζε 200 μέχρι 300 λίρας ἐβδομαδιαίως καὶ ἐπὶ πλέον ἐν ποσοστὸν ἐπὶ τῶν εισπράξεων, ὅπερ τοῦ ἀναβιβάζει τὰ ἔσοδα του εἰς 500 περίπου λίρας ἐβδομαδιαίως. Μετὰ τὸν Τσάπλιν, ἔρχεται ἡ Βασίλισσα τοῦ Κινηματογράφου ἢ Μαίρον Πίκαφορτ, ἡ ὁποία λαμβάνει περὶ τὰς 400 λίρας ἐβδομαδιαίως. Ἄλλοι διάσημοι ἠθοποιοὶ κινηματογράφων εἶναι οἱ Ἀμερικανοὶ Κέρρικαν καὶ Βλάγκουελ, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν μισθὸν μεγαλειότερον ἀπὸ τὸν τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας.





# MARCHE FUNÈBRE



ΔΗΜΗΤΡΑ ΔΑΜΒΕΡΓΗ

## PRELUDIO

Κι' αν πέθανες, δεν πέθανε μ' εμένα κι' η ψυχή σου,  
κι' αν η καρδιά σου έπαυσε πεινά να κινάει, μικρή,  
γαλήνια μέσα στ' άηχο τό μνήμα σου κοιμήσου  
κι' η Δήθ' η τερατόμορφη δε θάρθει να σε βρή.

## ANDANTE

Στο ταξίδι τ' ατέλειωτον όπου μίσηνες, φίλη,  
στο ταξίδι τ' ατέλειωτο τό χωρίς γυριστού,  
δε θα κλάρουν τα νεύατα σου τα πικρά μου τα χέλη...  
ή ζωή 'ναι στο θάνατο κι' είν' ο θάνατος 'δώ.  
Τη χαρά 'ν δέν γνώρισεν ή μικρούλα καρδιά σου.  
και ή μορφή 'ν σου στέργει τή ζωή τής ζωής,  
μά ο κόσμος είν' πέλαγος από λύπες, στοχάσου,  
κι' έχει λύπες αγιάτρευτες, και παιθοί 'μοστε 'μετς.  
Μή τό Χάροντα βρίζετε τις νωφούλες ούν πέφτει,  
—ώ μητέρα βαρυσόμορφη, κι' αν τό κάνεις ποήτς,—  
τήν αιώνη ανακούφιση, τη γαλήνη τούς φέρονει,  
τη γαλήνη π' ολότελα έχει φέγει από μιά.  
"Αν τα μάτια μου θάπορετε ποταμός να γενούνε,  
δε θα κλαίγαν τα νεύατα σου,—δέν πεθάναν αυτά,—  
άλλά 'μιάς, πού θα ζήσωμε δίχως πεινά να σε ίδουμε,  
και πού τάφος σου γίνηκεν ή φτωγή μας καρδιά.

## INTERMEZZO

Στά γιοστινά ντύθη ή γαμπρός και καστερά τη νύφη  
τη λευκοστολισμένη,  
κάτω στ' άηλία βιάθη τον, στο μαγικό πολάτι,  
ό γάμος ό πρωτάκονατος κι' ό 'ξωτικός να γένη.  
Και καλεσμένα είν' στη χαρά του Χάροντα τα πλήθη,  
τα στέφανα κορ' ή Κλωθώ και τα ποτήρια ή Αήθη.

Νάτ' ή νυφιάτικη πομπή! Στη μέσ' ή νύφη στέκει  
και τη Γαλήνη έχει δεξιά και τό Μηδέν παρέκει,  
κίττα στο πρόσωπό της πώς χαρά είν' γυμένη θεία  
πώς τη βαστ' απ' τό χέρι της ή 'αγι' Ανταρσία.  
Πρόβαλε, νύφη, γιά τή ιδή ό Χάρος τί θα πάση  
και πώς σ' επροβόδιαμεν.—ώ των νυφών χαμάρι!

Μ' αυτή στα πίσω άνήσχη γυρίζει τη ματιά της  
να ιδή ή σκλάβες αν πιστ' άκούσθων τη συντροφιά της,  
κι' όταν ό νερός παύσθηκε τό χέρι του της δίνει  
κινιάζει πώς ή Θύμηση μακρόν της είχε μείνει.

Μή την φωνάζεις δε μπορεί στον 'Αδη να περάση,  
κι' αν έρθη τη γαλήνη σας, νεκρή, θα τη χαίση.

Τότε ή κροάστρα ή Αημονιά γιά να τη δυναμώσει  
προβαίνει απ' τ' άθάνατο κρασί της να της δώσει,  
κι' αυτή ξεχνοντας όλο μας τα δνείρα τα πρώτα,  
δέχτηκε με τού Χάροντα να μεθουή τα χνώτα...  
Κι' αν τέτοιο δέν ποθήσαμε γιά σόναγε στεφάνι...  
χαρά 'τόν πού τη λημονιά μές την καρδιά του βάνει.

## VIVACE.

"Ω θύμησες! "Όπου σγραφεί στο σπῆτι εδω τό μάτι  
ξανοίγει από τό χέρι σου καλοβαλμένο κάτι,  
από τά πειν μικρότερα, ως και τά πειν μεγάλα,  
κι' ως και τό πιάνο τό κλειστό μές την κλειστή τη σάλα

Νουώθωμ' ακόμα την προή πού γέρω σου σκορπούδες  
και σ' άπαυτούμε κάποτε, σάμπως να μιάς μιλούσες,  
και στη μικρή σου κάμαρα πού μένει κλειστή τόρα,  
ό γέρος ό πατέρας σου περνάει σκυφτός την ώρα.

"Ω, δε θα ξεχαστούν ποτέ τα δάκρυα τα σιερόν σου  
πού κίλησαν πικρόθεομα πάνω στα μάγουλά σου.  
μιά κι δλ' αν σε ξεχάσουνε ως αγαπούδες άλλα,  
θα κλαίη τό πιάνο τό κλειστό της νύχτες μές τη σάλα.

## FINALE.

Κατενόδιο στ' αγύριστο τό ταξίδι σου, φίλη...  
"Ω καυμή! τό νεκρόφίλο μούχει κάρει τ' άζειλι.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΦΕΡΗΣ



## ΣΤΡΟΦΕΣ

### ΘΡΥΛΟΣ

Απόψε ή νύχτα ολόμαυρη και μέσ' απ' τό κατώγι  
του πύργου, ένα παράπονο τρεμμένο ανεβαίνει.  
Χαμηλοβλέφαρη ή νυχτιά, τό μαύρο μοιρολόγι  
ν' άκουριμιστή γυρεύοντας, καλά δέν ανασαίνει.

Μιάς αλλυσσίδας σύρσιμω μεσ' τό βαθύ κατώγι  
βροχιάδων πλέχτης γίνεται και σφίγγεται ή καρδιά.  
—Βασιλοπούλα εφτάκάλλη με μαύρο μοιρολόγι,  
μαρτυρημένον έρωτα θρηνεί στη σκοτεινιά.

Βουβή ή καρδιά μου ολάνοιχτη και μέσ' απ' τό κατώγι  
ρουφάει τ' αναστενάγματα κι' ολόβαιθα τό χώνει.  
Βαρειά κι' άμίλητη ή καρδιά...Τό μύθο μοιρολόγι  
συμπονεμένο, σβύνεται σάν τό κερί πού λιώνει.

★ ★

### ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

'Αχνή κι' έτοιμοθάνατη του χινοπόρου ή άνάσα  
μοιρολογήτρα ξεπλεκη, σάν κάτι ή λεύκα κλαίει,  
τά χλωμασμένα φύλλα της, χουσα μάλλινα μαδώντας  
στο θολωμένο τό νερό πού μεσ' τό δρόμο ρέει.

Τά σπίτια γύρω τάκλεισε μιά κούφια ανατροχίλα.  
Και μεσ' από παράθυρο σ' αυλήν όπου κυτάζει,  
κάποια κινάρα θλιβερή σ' άγγουρου νιού τά χέρια,  
ίδια καρδιά πονόπνιχτη, βογγάει κι' αναστενάξει

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ



Ο Ιδίατε-Ο κ. Λεπε-Ο κ. Χρυ-Ο κ. Λεπε-Η κ. 'Αλ-Ο κ. Νέζε-Ο κ. Μα-Ο κ. Πρι-Η κ. Δελε-Ο κ. Θη-Ο κ. Νέζε  
ρος του κ. νιάτης ως σομάλης νιάτης ως καιου ως ως χαινι. κης ως Γεε νίας ως υ- νάρδου ως σούς ως 'Αγ- ως κωδιαν.  
Πρωθυπουργ Γκρανκασ- ελς τας Κου- 'Εβραίου. Βουλή. μανός. παιθρος ούδτεροτής γλος.  
γού. έρης. κλίτας. ρήτωρ.

Καμικοί τύποι εκ του Πανοράματος

(Γολοιογραφία Θ. 'Αντωνιάδου)

# ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

**Θέατρον Κοτοπούλη.** — Κατά την διακοπήν των «Παναθηναίων» ή δις Κοτοπούλη είχε την ώραίαν εμπνευσιν να δώση εκτός τωνών εκ των κυριωτέρων έργων του εκλεκτού δραματολογίου της και την «**Τύχη της Μαρούλας**», ή οποία άνέννησε εις τους παλαιότερους μίαν ολόκληρον εποχήν, ήτις άπετέλει και την άθωοτέραν δόξαν του 'Ελλ. θεάτρον. Ο κ. Χαλκιοπούλος προσήγγισε τον πρώτον δημιουργόν του Μάρματ Δινάρδου Παντόπουλον, ή δις Κοτοπούλη ως Μαρούλα ήτο φυσικωτάτη και ό κ. Γονίδης ως άμιζά; δέν υπελήφθη. Η παράστασις επαναληφθείσα τετράκις απέδειξεν ότι τα παλαιότερα έργα, ως άφελέστερα, είναι και μακροβιότερα. Διότι ή «Τύχη της Μαρούλας» έχει ήλικίαν 27 ετών.

Τά «Παναθήνια» επανελήφθησαν με αρκετάς νέας σκηνάς και σκηνογραφίας. Έγενεαν και αυτά θεαματικώτερα. Τό «δάσος της 'Αρχόν» (;) με τον επιτυχή διάκοσμον και τας οίονει νύμφας και τούς χορούς, ήρσε πολύ. Η αντίθεσις μενουέττου και μασιτς αρκετά επιτυχής. Επίσης θεαματική ή σκηνή των λουτρών Φαλήρου με τά λουόμενα ζεύγη και με την επιτυχή αναπαράστασιν της κυμαινομένης θαλάσσης, κατά σχέδιον του έρασιτέχρον κ. Ι. 'Αμπελά. Η κωντάδα της Βουλής έξεστη. Έκείνοι όμως οι άπαισιόι άνθρωποφάγοι τί ήθελον εις τό χαριτωμένον άλλως περιβάλλον της επιθεωρήσεως; Οί άδελφοί Μπαρκογιάννη χορεύον διαφόρους ξένους χορούς ποικίλλοντες επί τό :Ευρωπαϊκώτερον τά αληθώς παγ κ ό σ μ ι α πλέον «Παναθήνια», μολονότι αι δύο τελευταία λέξεις γροθοκοπούνται. Προτιμώτερον είναι να ονομασθών...χορευτικά «Παναθήνια».

✱

**Θέατρον Κυβέλης.** — Μετά την 45ην παράστασιν του «Πανοράματος» εις ό προσετέθησαν και τρεις νέαι σκηναί, ή κ. Κυβέλη ένεφανισθη και πάλιν εις σειράν γνωστών δραματικών έργων, εις ή διαπρέπει, διά να παραχωρήση και πάλιν μετ' ολίγον την θέσιν της εις τό ανακαινιζόμενον «Πανόραμα», το οποίου αι μέχρι τουδε εισπράξεις άνήλθον εις 40.000 δρ, εκ των οποίων ό θεατρώνης μόν είχε κέρδη καθαρά 15.000 δρ, ό δε συγγραφεύς ποσοστά 4.000 δρ.

✱

**Θέατρον Συντάγματος.** — Εις τον θίασον της κ. 'Ενκελ επαιξεν εκτάκτως ό παρεπιδημών Ρουμάνος βαρύτονος κ. Γρηγόριος Θεοδωρέσκου, σπουδά-

σας εις Μιλάνον και μεταβαίνων διά να παίξη την βασιλικήν όπεραν του Βουκουρεστίου. Έχει διανοήν φωνήν, αρκετά έντονον αλλά και γλυκειαν, ή δε άπαγγελία του, της 'Ιταλικής σχολής, συμπαθής.

Έπαιξεν «'Ερμάνην», «Καβαλεριάν» και «Παλιήτσους». Ο Θεοδωρέσκου έφυλε εσχάτως εις τό San Carlo της Νεαπόλεως.

Εις τον αυτόν θίασον θα εμφανισθη και ή 'Αμερικανίς ύψίφωνος κ. Χάριγκτον. Διά την διεύθυνσιν της όρχήστρας μετεκλήθη εκ Κεραλληνίας ό διαπρεπής συνθέτης κ. Λαυράγκας.

✱

**Θεατρικά είδήσεις.** — Δύο νέαι λαϊκά επιθεωρήσεις εδόθησαν άρξάμενον του φθινοπόρου. Η «**Φασαρία του 1915**» του κ. Ν. Μόρου εις τό θεάτρον του Λαού, και ό «**Κολοκυνθοκορφάς**» του ήθοποιού κ. Σαρηγιάννη εις τό «Πικ-Νίκ» των 'Εξορχείων. Η δευτέρα επιθεωρήσις είναι...άντιεπιθεωρησιακή, ολόκληρος δε ή ά πράξις είναι σάτυρα των θεατρικών συγγραφέων, συμβολιζομένων διά κολοκυνθίων. Πρωταγωνιστεί ό ίδιος ό συγγραφεύς και τραγουδεί ευμορφά ή κ. Βασιλειάδου, ιδίως ως Τουρκία. Η δ. Ζαφειροπούλου, εύπλαστος και χαριτωμένη, ως 'Επιθεωρήσις ως Καλοκαιράκι και ως Δραχημί δίδει ζωήν, αντικαταστήσασα την διδα Γραμματικά. Ο κ. Κουρής ως Νησιώτης, άφελέστατος. Και έν προσόν της επιθεωρήσεως αυτής. Δέν έχει τετράστιχα-

Η «Φασαρία» είναι αρκετά εύφνης. Αί σκηναί των σιδηροδρόμων, των παρασημοφορημένων και των τριών βουλευτών πολύ καλά. Η κ. Βασιλάκη ως Κ)πολις, ως αυτοκίνητον, ως μοδιτρούλα πολύ καλή, ως και ή κ. Μπογδάνοβιτς και ή δνίς Σοφιάδου.

—'Εορτάσθη ή πεντηχοστή παράστασις του «Πικ-Νίκ». Διεξάγονται συνεννοήσεις μετά του κ. Λαμπιλέτ όπως παρασταθή 'Αγγλιστι έν Λονδίνω.

—Οί θίασοι ετοιμάζονται διά τας περιουείας των εις τας επαρχίας. Ο θίασος 'Ενκελ—Κονταράτου θα μεταβή εις Κέρκυραν. Θα τον παρακολουθήση ή άρτι προσληφθείσα κοντραλά δνίς 'Αλ. Δημητρακοπούλου ήτις θα εμφανισθη εκει τό πρώτον, εις την Κάρμεν και άργότερα εις την Τζοκόνδαν. Άργότερα ό θίασος θα μεταβή εις Πάτρας.

Ο θίασος Καλογερίκου—Μηλιάδου θα παίξη εις Τρίπολιν, Πάτρας και Καλάμς. Ο της Νίκα—Φύρστ παίξει εις Πύργον, μεθό θα μεταβή εις 'Ιωάννινα και



κατόπις εις Αίγυπτον. Ο εν Θεσσαλονίκη παίζων θίασος της κ. Μουστακά θα μεταβή εις Μιτυλήνην, ο του κ. Πλέσσα εις Πάτρας, Βόλον και Θεσσαλονίκην ο της κ. Ρεζάν εις Πρέβεζαν και Ιωάννινα.

— Η δνίς Βορδόνη και το ζεύγος Χέλμη, μετά του συγγραφέως κ. Βώτη, κατήχησαν ίδιον θίασον.

— Υπό του παλαιμάχου ήθοποιού κ. Δ. Κοτοπούλη ιδρύεται δραματική σχολή δια πρακτικά μνημματα προς δημοφιλίαν ήθοποιών.

— Ο κ. Λεπενιώτης ιδρύει προσεχώς μετοχικήν εταιρείαν προς κατασκευήν κινηματογραφικών ταινιών με Έλληνικά έργα και Έλληνες ήθοποιούς.

— Ο «Μαύρος Καβαλλάρης» εις την «Αλάμπραν» έπαιχθη 30 φορές κατά συνέχειαν.

— Εις το θέατρον «Πλέσσα» έπαιχθη η «Λύρα του Γέρου Νικόλα» του άειμνήστου Κόκκου και μία άκατάλληλος, και να αναγραφη ακόμη φάρσα του Ένεκέν.

— Εις το «Αθηναϊκόν» έπαιχθη το «Τζιωτικό Ραβαίσι», δια 999 φορές από της έμφανισέως του.

— Απεφασίσθη υπό επιχειρηματίου ο καταρτισμός Έλλ. θιάσου, όστις θά περιοδεύση εις Αμερικήν. Πρωταγωνίστρια προσελήφθη η κ. Νίτσα Ράλλη, μετέχει δέ και ο κ. Κουρής.



**Κινηματογράφοι.** Οί Αθηναϊκοί κινηματογράφοι έρί-  
τος και περισσότεροι θα είναι και καλλιτέρας, ως  
λέγον οι ειδικοί, ταινίας θα εκτυλίξουν. Πένησι, ως  
και του πολέμου ύστερησαν. Άλλ- έμέτος οι μεγά-  
λοι Ευρωπαϊκοί κινηματογραφικοί οίκοι ειργάσθησαν  
με δραστηριότητα. Η Άστα Νίλσεν θά κυριολήσῃ  
με μεγάλας άποζημιώσεις έστερξεν όπως παίζῃ  
πρό του φακού. Ο κομψός Ψιλαντέρ, η είστρο-  
φος Ρίτα Σακέτο, η γήθησα Έσπέριε, η εύταστος  
Μπορέλλι, η Νανσεν, η Βάιτξλερ, η Ξανθή Πόρτεν, η  
Μπέκερ θα συκινήσουν, θα γοητεύσουν. Κατά την έφη-  
τεινήν χειμερινήν περίοδον θα παιχθούν νέα ταινία, το  
«Χρήμα» του Ζολά, το «Κάτω τα όπλα» επί τη βάσει  
του μυθιστορήματος της μεγάλης ειρηνοφιλου Μπέρτας  
Σούττνερ, ο «Κύριος Βαρώνος» έρωτική περιπέτεια  
άριστοκρατικού περιβάλλοντος. Η «Καταστροφή της  
Καρχηδόνας» ιστορικόν δράμα μεγάλης έπιβολής και  
ο «Τζόκευ του θανάτου». Αστυνομικόν έργον θα πα-  
ιχθῇ το «Μυστικόν του οίκου Μουρα» και κομωδία  
«Ο Ροβέρτος και ο Βερνάρδος», η «Πανσιόν Λαμπέλ»  
ή «Χονδρή Μέρτα», το «Έλάφι που πηδά» και άλλα.



**Σένα θέατρα.**— Εις την Αγγλίαν παίζεται από του  
Ίουνίου εν έργον του Φίλιπς υπό τον τίτλον «Αρμαγν-  
τόν». Παρουσιάζει εις τρεις σκηνας, πρόλογον και έπί-  
λογον την εικόνα του πολέμου, ιδιαίτερος δέ την  
ώμότητα μεθ' ης πολεμούν οι Γερμανοί. Το έργον δέν  
έχει φιλολογικά χαρίσματα, είναι όμως θεαματικόν,  
ιδίως εν τῷ προλόγῳ όπου έμφανίζεται επί σκηνής ο  
Σατανάς με λεγεώνας δαιμόνων της Κολάσεως και με  
το πνεύμα του Άττίλα.

Τεχνικώτερον και φιλολογικώτερον είναι το εν  
Ρώμη παίζόμενον Ιταλικόν έργον «Ο Άνω Έζόντζο»  
(τοποθεσία όπου διεξάγεται πολεμικός άγών) του Ίω-  
σήφ Τσούκα. Στρέφεται περί μίαν Ιταλικήν οικο-  
γένειαν οικούσαν επί Αυστριακού εδάφους εις την  
παραμεθόριον γραμμην και ποθούσαν να ένωθῇ με  
την έλευθεραν πατρίδα της. Χήρα πεσόντος εν τῷ πο-  
λέμῳ απεύδει να εύρη τόν δεκαπενταετή υιόν της, δα-

τις επί τῷ ακούσματι του πολέμου καιτι άσθενών έφυ-  
γε προς άγνωστον διεύθυναι. Μαγθάνει ότι είναι με  
τους Ιταλους, οι όποιοι πλησιάζουν. Εν τῷ μεταξύ  
η κόρη άποκρούει τόν έρωτα Αυστριακού αξιωματικου  
έρχεται δε εις θεός της, όστις είχε καταστή ύποπτος  
εις τας Αυστριακάς άρχάς. Ο υιός έρχεται εξητλημέ-  
νος με μίαν άποστολήν. Πρέπει να ανάγῃ ένα φῶς εις  
το σπίτι των δια να δείξῃ εις τους Ιταλους, οι όποιοι  
φρουρούν εκεί πλησίον, τόν δρόμον. Μητέρ, θεός,  
άδελφή άμιλλώνται τις να ανάγῃ πρώτος το φῶς έπί-  
νω εις το σπίτι, το όποιον ητο εκτεθειμένον εις τας  
έχθρικές σφαίρας. Η στιγμή είναι τραγική. Νικά  
η μητέρα. Εινε η μεγαλυτέρα και η ολιγώτερον χρήσιμος.  
Αστυνομικός όστις ηχοητο να συλλάβῃ τόν θεϊνοβλέπει  
τόν υιόν και συλλαμβάνει ολόκληρον την οικογένειαν.  
Άλλ' είναι άρτά. Το φῶς έδειξε τόν δρόμον και οι Ιταλοι  
ήλθον γοργοί. Έλευθερούται η οικογένεια, αλλά κατά  
την συμπλοκήν ο υιός φονεύεται και πίπτει φωνάζων:  
«Ζήτω η Ιταλία!»

Ο αυτός συγγραφέας Τσούκα γράφει ολόκληρον  
πατριωτικήν τριλογία. Το πρώτον μέρος άποτελει ο  
«Άνω Έζόντζο», δια το δεύτερον η «Ψυχή μας» έργάζε-  
ται ηδη. Κοινόν τίτλον θα έχη η τριλογία «Η ώρα  
μας».

Ο Δάντης Σινιορίνη έγραψε το «Καδόμε» τρι-  
πρακτον δράμα, γενόμενον δεκτόν ευμηνώς. Το έργον  
εκτελείσεται εις εν χωρίον της άπαρχίας Καδόμε, κατά  
τας παραμονάς του πολέμου. Ο συγγραφέας θέλει να  
δείξῃ πως έξυπνά το αίσθημα του πατριωτισμου εις  
τας ψυχάς τριών ανθρώπων όλως διαφόρων λόγω μορ-  
φώσεως και ιδεών δηλ. ενός ιερέως, ενός σοσιαλιστου  
και ενός χωρικού.

Επίσης επιτυχίαν ειχε και το πατριωτικόν δράμα  
του Μαστριλή «Εις τα σύνορα». Θεμα του η ψυχική  
άγωνία ύφ' ης καταλαμβάνονται οι πέραν τών συνόρων  
αλύτρωτοι Ιταλοι, επί τη είδησει ότι προχωρούν  
οι όμοσθνεϊς στρατιώται δια να τους άπελευθερώσουν.  
Λείπει η ένθουσιώσα ρητορική και συγκρατήτα: ο λυ-  
ρισμός. Διότι οι ηρωες του έργου είναι θερμοί πατρι-  
ώται, άλλ' άπλοϊκοί και σιωπηλοί. Ο διάλογος  
πλούσιος εις νοήματα.

Ο κ. Άλεξ. Μαυρουδής, άρχισυντάκτης της Ρου-  
μανικής εφημερίδος «Βιτορούλα» διορίσθη γενικός  
Διευθυντής των Ρουμανικων θεάτρων. Η θέσις εινε  
από τας καλλιτέρας δημοσίας θέσεις της Ρουμανίας.  
Οι συνάδελφοι του κ. Μαυρουδή δημοσιογράφοι έπα-  
νηγύρισαν τόν διορισμόν δι' έορτής.



Η δνίς Φρ. Η δνίς Ν. Ο κ. Νέζορ  
Κόκκου ως Κόκκου ως Εύζωνος,  
γούνα. Αλατά.

(Έκ του «Πανοράματος»)

## ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Η έπιτροπή δια την άπονομήν του Β. Μεταλλίου  
της λογοτεχνίας κατά την τρέχουσαν διετίαν εξέλεξεν  
πρόεδρον τόν κ. Άγγελον Βλάχον, έπρότεινε δέ ως  
άντικαταστάτην του παραιτηθέντος μέλους κ. Άνδρε-  
άδη τόν κ. Άριστ. Κουρτίδην. Κατά τόν νόμον η έπι-  
τροπή κρίνουσα τα κατά την διετίαν 1914 και 1915  
έκδοθέντα και εκδοθησόμενα λογοτεχνικά έργα, ητοι  
ποιηματα, δράματα και διηγήματα, θ' άπονειμῃ το  
μετάλλιον και το εκ 2 χιλ. δραχμών έπαθλον εις το  
έργον εκείνο το όποιον—κατά τόν νόμον—μεταξύ  
των λοιπών της διετίας όχι μόνον προσείχε λόγω έξω-  
τερικής μορφής, αλλά και τείνει να έξυψώση την αν-  
θρωπίνην σκέψιν, να έξεγγειώση τα ανθρώπινα αισθή-  
ματα και να έρμηνύσῃ τα εθνικά ιδεώδη». Η από-  
φασις της Έπιτροπής θα εκδοθῇ κατά Ίανουάριον  
του 1916.

Η προτομή του κ. Βενιζέλου, την όποιαν έχει έτοι-  
μην εις Παρισίους ο κ. Κ. Δημητριάδης, ηγορήσθη υπό  
πεντε Έλλήνων και θα προσφερθῇ ως δῶρον εις τόν  
κ. Πρωθυπουργόν Οι πέντε ούτοι Έλληνες είναι  
οι κ. κ. Αθ. Βαλλιάνος, Δ. Θεοφιλάτος, Δρακούλης,  
Ν. Άρματιέλος και Π. Κακατάνος. Ο καλλιτέχνης  
έτοιμάζει και μικρά αντίτυπα της προτομής, τα όποια  
θα σταλούν εις όλα τα Έλληνικά κέντρα.

Ο κ. Δημητριάδης είναι ηδη πολύ άπρησολημένος  
με Βασιλικάς και πριγκηπτικές προτομάς, τόν πλει-  
στον όμως καιρόν του άπορροφά η μεγάλη γλυπτική  
σύνθεσις του μνημείου της εκατονταετηρίδος της  
Παλιγγενεσίας μας.

Ο εν Παρισίους από έτων διαμένων κ. Κ. Ράδος  
του όποίου κ' έδω αί έπιστημονικαι και ιστορικαι  
εργασίαι ειχαν εκτιμηθῇ τόσον, έτυχεν εις την Σορ-  
βόνην του βαθμού του διδάκτορος, με την τιμητικήν  
προσωνυμίαν «έντιμότατος», η όποια άποτελει τόν  
άνώτατον βαθμόν διακρίσεως. Ο κ. Ράδος παρουσία-  
σεν εις την έπί τούτῳ συνεδρίσσειν δύο μελέτας του  
νέας, την μίαν περί του Βυζαντινου Ναυτικου και την  
άλλην περί της συμμετοχής των Έλλήνων εις τόν  
πόλεμον της Κριμαίας.

Η συζήτησις, εις την όποιαν έλαβαν μέρος οι κα-  
θηγηταί Ζιράρ και Ντίλ, διήρκεσε τρεις ώρας, κατά  
τας όποιας ο κ. Ράδος ύπεστήριξε και προφορικώς τα  
θέματά του, μεθ' ο τῷ άπενεμήθη ο βαθμός εν μέσῳ  
γενικῶν έπιδοκιμασιών της σχολής.

Αναχωρεϊ ποσοχώς εις Παρισίους ο γλύπτης κ.  
Θ. Θωμόπουλος όπως χύσῃ εις χαλκόν τόν άνδριάντα  
του Χαριλάου Τρικούπη.

Η επί των Στρατιωτικῶν διηγημάτων κριτική  
έπιτροπή άποτελουμένη εκ του Πρίγκητος Νικολάου,  
προέδρου, Ι. Δαμβέργη εισηγητου, Α. Κουρτίδου, Μ.  
Βολονάκη και των ταγματάρχων κ. κ. Ρακτιβάν και  
Έξαδακτύλου έδημοσίευσεν την κρίσιν της.

Υπεβλήθησαν υπερδιακόσια έργα, εκ των όποιων  
όκτώ έτυχον βραβείου, 400 δραχμών, δέκα έπαινον 200  
δραχμών και όκτώ εύφήμου μνείας άνευ χρηματικου  
έπιδόματος.

Τα βραβευθέντα και έπαινεθέντα είναι τα εξής.  
**Βραβεία.** 1) Το Εύαγγέλιον, Θρ. Ζωϊοπούλου,  
2) Ζήτω η Πατρίδα! Άγγέλον Εύαγγελίδου (Τανά-  
γρα), 3) Παρόν! Δ. Γρ. Καμπούρογλου, 4) Στο βομό  
της Πατρίδος, Νεοκόσμου Γρηγοριάδου, 5) Το Πολυ-  
βόλον, Ηλ. Βουτιερίδου, 6) Έφοδος Λοχίου, Άγγ-

Εύαγγελίδου (Τανάγρα), 7) Χριστούγεννα στρατιώ-  
του, Θρ. Ζωϊοπούλου, 8) Ημέρωμα Τούρκου, Άγγ.  
Εύαγγελίδου (Τανάγρα).

**Έπαινοι.** 1) Πώς πήραμε τα Βοδενά, Νεοκό-  
σμου Γρηγοριάδου, 2) Διπλοσκόπος, Αίμ. Βεάκη, 3)  
Προσκύνημα Χριστουγέννων, Άγγ. Εύαγγελίδου (Τα-  
νάγρα), 4) Φωνή της Πατρίδος, Θρ. Ζωϊοπούλου, 5)  
Δύο ειδών παλληκαριά, Άγγ. Εύαγγελίδου (Τανά-  
γρα), 6) Ζήτω ο Στρατός! Άνδρ. Πρίντζη, 7) Φω-  
τογραφία άδελφής, Άγγ. Εύαγγελίδου (Τανάγρα) 8)  
Στο μερτύριον, Νεοκόσμου Γρηγοριάδη, 9) Αιχμάλ-  
ωτος, Θρ. Ζωϊοπούλου, 10) Έκδικήσις φαντάρου.  
Άγγ. Εύαγγελίδου (Τανάγρα).

**Εύφημος μνεία.** 1) Τα τρία βασιλόπουλα, 2)  
Οί Νεοσύλλεκτοι, 3) Δάφνες και λεμονάνθια, 4) Άνα-  
γνώρισις, 5) Από το θάνατο στη ζωή, 6) Για την  
Πατρίδα, 7) Η καρδιά του Πέτρου, 8) Ο μικρός  
έθελοντής.

Τα βραβευθέντα διηγήματα άνήκοντα πλέον εις  
την ιδιοκτησίαν του ύπουργείου των Στρατιωτικῶν θ'  
άποτελέσουν τόν πρώτον τόμον της «Βιβλιοθήκης του  
στρατιώτου» της όποιας άθλοθέτης είναι ο κ. πρω-  
θυπουργός. Τα βιβλία θα διανέμονται δωρεάν εις  
τους στρατιώτας.

Εις τόν διαγωνισμόν ειχε ύποβάλλη και ο κ. Νι-  
βάρνας την «Έκδικήσιν του Πέτρου Γιούση» ητις κατά  
την όμολογίαν του συμπαθούς συγγραφέως, άπερρίφθη  
Έννοείται ότι είναι το μόνον θύμα της άφελείας,  
διότι εκ των δοκίμων διηγηματογράφων μας ούδεις  
άλλος μετέσχε του διαγωνισμου. Διατι τάχα δέν άνε-  
τέθη εις αυτούς η συγγραφή διηγημάτων τα όποια  
πάντως θα ήσαν άρτιώτερα των έγκριθέντων, άν όχι  
όλων, τουλάχιστον των περισσοτέρων; Όπως δηλαδή  
έγένετο με τους συνθέτας στρατιωτικῶν άσματων.

Εκ των βραβευθέντων ο κ. Γρηγοριάδης είναι  
λόχαγός. Ο κ. Καμπούρογλους ειχε ύποβάλλη δύο διη-  
γήματα, αλλά το εν μόνον ένεκρίθη.

Υπό του ύπουργου των Έσωτερικῶν συνεστήθη  
πολυμελής έπιτροπή εκ Μακεδόνων όπως συλλέξη  
Πανελληνίους έράνους επί εν έτος δια την άνέγερσιν  
μεγαλοπρεπούς μνημείου επέρ των πεσόντων κατά  
την μάχην του Κιλκίς. Εις το μνημειον θα χαρα-  
χθούν τα όνόματα όλων των πεσόντων.

Ο κ. Φιλαδέλφους προέτεινε εις την πόλιν  
Πρεβέζης όπως εν τῷ χώρῳ της Αρχαία Νικοπόλεως  
πρός ανάμνησιν της ένδόξου μάχης της 20 Οκτω-  
βρίου 1912 καθ' ην ήλευθερώθη η Πρέβεζα, άνεγε-  
ρθῇ άναμνηστικόν μνημειον.

Ο κ. Θεοφ. Δημητρίου έφιλοτέχνησε κατά πα-  
ραγγελίαν τας προσωπογραφίας των θανόντων εν πο-  
λέμῳ στρατιωτικῶν Ιατρῶν Πρασά και Άσμηάκη,  
αίτινες θα άναρτηθούσιν εις το Β' στρατιωτικόν νο-  
σοκομειον.

Το πρώτον δεκαήμερον του Οκτωβρίου θα  
ανοίξη εν τῷ Ζαπτεῖῳ η Καλλιτεχνική εκθεσις του  
«Καλλιτεχνικου Συλλόγου». Θα διαρκέσῃ ένα μήνα  
και θα περιλάβῃ περί τα 300 έργα.



Οί καλλιτεχνικοί θησαυροί της Πετροουπόλεως  
μετεφέρθησαν δια του φόβον της Γερμανικής προελά-  
σεως εκ Νίου—Νοβγορόδ. Επίσης μετεκομίσθησαν  
και των έντός του άνακτόρου της Ταυρίδος θησαυ-



ρών, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκεται τὸ Μουσεῖον τῆς γλυπτικῆς. Ἐπίσης αἱ ἀρχαιότητες τοῦ «Ἐρμητηρίου» μετεφέρθησαν.

—Τὸ Τουρκικὸν ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἀναθέσῃ εἰς Γερμανοῦς, Καθηγητὰς δεκατέσσαρας ἑδρας τοῦ ἐν Κων)πόλει Πανεπιστημίου. Εἰς τοὺς ξένους καθηγητὰς θὰ παρασχεθῇ ἀνάλογος προθεσμία πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Τουρκικῆς γλώσσης.

—Ἡ Τουρκία, ἡ ὁποία δὲν εἶναι πλούσια φιλολογικῶς, ἔσχε μεγάλας ἀπολείας ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Τρεῖς συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τῆς ἀπέθανον, ὁ Ἀχμέτ Μιντζάι, ὁ Ἐκρέμ καὶ πρό τινος ὁ Τεβφίκ Φικρέτ. Ἐκ τῶν τριῶν, ὁ τελευταῖος ἦτο ὁ νεοτερικτικώτερος, καὶ τὸν ὀνόμαζαν ὄχι ἀδίκως «στασεσιονιστὴν τῆς Τουρκικῆς λυρικῆς ποιήσεως». Ὁ Τεβφίκ Φικρέτ ὑπῆρξεν εἰς τὸ ἔργον του ἐπαναστάτης. Ἐξήτει τὸ ὕμνον τῆς ποιήσεως του κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, ἐτραγουδοῦσε τὰς λύπας καὶ τὰς χαρὰς, τὰς φροντίδας καὶ τοὺς πόνους τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ. Ἦτο καὶ πατριωτικὸς ποιητὴς, τὰ τραγούδια του δὲ ἦσαν λαϊκὰ.

—Τὸ πνεῦμα τοῦ θετικισμοῦ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἐξετόπισε τὰς κλασικὰς σπουδὰς ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ σχολικὰ προγράμματα. Ἦδη ὁ Γάλλος ὑπουργὸς τῆς παιδείας ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ὁμοίως ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι εἰς τὴν Γερμανικὴν Culture δὲον νὰ ἀντιταχθῇ ἡ Ἑλληνολατινικὴ μόρφωσις. Ἐπίσης πάντες οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ ὑπερβαίνονται ἤδη τῆς κλασικῆς σπουδῆς.

\* \*

Ἐλθὼν κατόπιν ἀτελείσεως ὑπὸ τῆς Αὐστρίας ὁ Σέρβος βιολιστὴς καὶ καθηγητὴς τοῦ Ὀδείου Πράγας κ. Στέφανος Στογιάνοβιτς, ἔδωσε εἰς τὸ Ἀκταῖον συναυλίαν. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε τὸ Κοντσέρτο τοῦ Μπραῦν, τὴν φαντασίαν τοῦ Φάουστ τοῦ Βενιάφσκη τὴν «Romance» τοῦ Σβέντσεν, τὴν «Ballade» τοῦ Γιουκτεμπερ καὶ Σερβικὰ ἄσματα. Ὁ νεαρὸς βιολιστὸς ἐξετέλεσε καὶ τὴν ὁραίαν σύνθεσιν τοῦ κ. Σανθοπούλου «Tristes pensées». Ὁ κ. Στογιάνοβιτς ἔχει παιξῆν εἰς τὸ Παρίσι καὶ τὸ Βερολίον ἐπιτυχῶς.

—Ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας ἐξ Ἑλβετίας μετὰ τοῦ χορευτικοῦ ἐπιτελείου τῆς ἡ διασήμετος Ἀμερικανῆς χορείου κ. Ισαδώρα Δούγκαν, ἣτις ἐφόρσε καὶ πάλιν τὸ ἀρχαῖον Ἑλλην. ἔνδυμα.

—Ὁ καθηγητὴς τῆς Βυζ. μουσικῆς κ. Ψάχος περιώδεσε ἀνά τὴν Γορτυνίαν πρὸς συλλογὴν Γορτυνιακῶν δημοδῶν ἀσμάτων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μαζιθητοῦ του κ. Πατὰ. Συνέλεξεν 110 ἄσματα ποικίλης φύσεως, δηλ. ἠρωϊκὰ, κλέφτικα, ἐπιτραπέζια, χορευτικὰ, γαμήλια, παίγνια, κ. λ. π. Εἶναι δὲ πολὺτιμα διότι ἀπεδείχθη ὅτι ἐν Γορτυνίᾳ σφύζονται ἀφθονα ὅλα τὰ εἶδη τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, ὃν ἡ ἀξία εἶνε μεγίστη ἀπὸ ἀπόψεως μίλου· ἰδίᾳ δὲ ρυθμοῦ, τοῦ ὁποίου ἐπίσης ἀπνευτὰ τὰ εἶδη συναντῶνται.

—Εἰς τὴν Γερμανίαν καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως ἀπαλλαγῶν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας οἱ καλλιτέχναι τῆς σκηνης. Ἐν Βερολίῳ τὴν διεύθυνσιν τοῦ θεάτρου «Λέογγ» καὶ τοῦ θεάτρου τῶν «Καλλιτεχνῶν», τῶν δύο μεγαλητέρων φιλολογικῶν θεάτρων ἀνέλαβεν ὁ ὀνομαστός σκηνοθέτης Μπαρνόφσκη. Τὸ θεῖον «Λέογγ» ἤρξισε μετὰ τὸν «Πιέρ-Γκόντ», τοῦ Ἴψεν, τοῦ ὁποίου θὰ δοθῶν καὶ ἄλλα ἔργα, ἐν οἷς καὶ



Ἡ Γαλλίς δοιδῶς, Yvette Guilbert

ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Γαλλικός. Πρῶτον νέον ἔργον θὰ παχθῇ ἡ «Κομωδία τῶν λόγων» τοῦ Αὐστριακοῦ Σνίτσερ. Εἰς ὅλα τὰ ἔργα αὐτὰ πρωταγωνιστεῖ ὁ Μπάσσαρμαν. Τὸ θεῖον τῶν Καλλιτεχνῶν ἤρξισε μετὰ τὸν «Βασιλεὺς Σολομώντα» τοῦ Χάρδ. Θὰ παχθῶν ὁ «Γκάιτς Φὲν Μπερλίγγκεν» ἠρωϊκὴ τραγωδία τοῦ Γκαίτε, ἡ «Στέλλα» τοῦ Ἰδίου, τὸ «Πρὸς τὴν Δαμασκὸν» τοῦ Στρέιμπεργ, ὁ «Βασιλεὺς» τοῦ Μπίορσον, καὶ τὸ «Ἁγιονπνεῦμα» τῆς τολμηρᾶς Δανίδος συγγραφῆς Κάριν Μιχαῆλη, τὸ ὁποῖον θὰ προκαλέσῃ ζωντὸν ἐνδιαφέρον.

—Ἡ «Γαλλικὴ κομωδία» ἤρξισεν μετὰ τὸν «Πειρατὴν παλαιῶν κομωδιῶν τοῦ Ρισπέν. Θὰ παχθῶν «Τὸ παιγνίδι τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς τύχης» τοῦ Μαριβῶ, ἡ «Δνίς Μπελίλ» τοῦ Λουμᾶ, ἡ «Μονομιχία» τοῦ Λαβεδάν καὶ ἄλλα ἐκ τῶν γνωστῶν. Πρῶτον νέον ἔργον θὰ δοθῇ τὸ «Φτεροῦνισμα» τοῦ Φρανσοῦ ντὲ Κυρῆλ.

Εἰς τὰ ἄλλα θέατρα ἐξακολουθοῦν αἱ πολεμικαὶ ἐπιθεωρήσεις.

Εἰς τὸ θεῖον «Αναγέννησις» παίζεται ἡ «Παρθένος τῆς Λοντίνης» νέον ἔργον θεματίζον τὴν Ἁγίαν Γενεβιέβην τὴν διασώσασαν ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βαρβάρου τὴν Λοντίνην, δηλαδὴ τὸ Παλαιὸν Παρίσι. Τὰς πεσίσσεις παρακολουθεῖ ὡς θεατῆς ἡ ἀτυχὴς ἰδιοκτητρία τοῦ θεάτρου Σάρρα Μπερνά.

—Δὲν ἀποκάνουν οἱ Γερμανοὶ ἀποδίδοντες εἰς συμπαιριώτας τῶν καθὲς ἐξαιρετικῶν γεγονότων. Ἦδη, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ «Μισοαλιωτισ» εἶναι ἔργον τοῦ Γερμανοῦ μουσικοῦ Φριντολίν, ὅστις τῷ 1842 εἶχε ἀνακαλύψῃ εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ Χόλτμαν, ἀρχιμουσικοῦ τῆς αὐλῆς τοῦ Παλατινάτου τὰ κείμενα διαφορῶν λειτουργικῶν συνθεσῶν τῷ 1776 καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο ἡ μελωδία τῆς «Μασαλιωτίδος», ἣτις ὡς γνωστὸν ἐγράφη τῷ 1792. Αἱ λειτουργίαι αὗται ἐξετελοῦντο εἰς τὴν Ἀλσατίαν καὶ διόλου παράδοξον ἂν τὴν ἤκουσεν ἐκεῖ ὁ Ρουζέ ντὲ Λι. Ἡ «Μαζαλιωτισ» φηλομένη ἀργὰ ἔχει τὴν ἐπιβολὴν ἐκκλησιαστικοῦ ἔμνου, αὐτὴ δὲ ἦτο ἡ ἐντύπωσις τοῦ Γκαίτε, ὅστις ὅταν ἤκουσε τὴν «Μασαλιωτίδα» εἰς τὴν Μαγερτίαν τῷ 1793, τοῦ ἐφάνη ὡς «τραγικὴ ἐπιναστικὴ δοξολογία».

—Καὶ κατὰ τοῦ προξενεῖ αἰσθηθῶν εἰς τὸ Παρίσι. Θὰ ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν πρὸ τοῦ κοιτοῦ ἡ γνωστὴ μας

ἀπὸ τὴν τελευταίαν τῆς περιοδείαν Ἰβρέτ Γκυλιμπέρ, ἡ ἀριτοτέχνις παλαίμαχος τῆς καντσονέτας.

—Ἐφρονεῦθη ἐκ πτώσεως ἀεροπλάνου, πυροβοληθέντος ὑπὸ Γερμανῶν, ὁ Παρισινὸς γελοιογράφος Ντέ Λέσκ, ὅστις εἶχε καταταχθῇ εἰς τὸ ἀεροπορικὸν σῶμα. Οἱ Γερμανοὶ τιμῶντες τὴν ἀνδρείαν του, εἰδοποίησαν τοὺς Γάλλους διὰ τὸ μέρος ὅπου ἔτεσε καὶ τὴν ἐπομένην Γαλλικὸν ἀεροπλάνον ἐσκόρπισαν ἐπιτοῦ τάφου τοῦ γελοιογράφου ἀνθη.

—Ἀπέθανεν εἰς Παρίσι· ἐν ἡλικίᾳ 85 ἐτῶν ὁ γερουσιαστὴς Μπερανζέ, γνωστός διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἠθικῆς προσπάθειάς του. Χάριν αὐτῆς ἴδρυσεν πολυάριθμα σωματεῖα καὶ ἐξέδωκε πολλὰ συγγράμματα. Οἱ ἀγῶνες του δὲν ἔμειναν ἀκαρποί.

—Ἐν Γερμανίᾳ ἐορτάσθη ἡ ἑκατοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Καρόλου Βίλελμ, τοῦ ποιητοῦ τοῦ περιφημοῦ ἐθνικοῦ ἄσματος «Ἡ φρουρὰ τοῦ Ρήνου», τὸ ὁποῖον ἐψάλλετο καὶ κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον.

—Μετὰ μεγαλοπρεπεῦς τιμῆς ἐγένοντο ἐν Βερολίῳ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ξυλίνου ἀνδριάντος τοῦ νικητοῦ τῶν Ρώσων στρατηγοῦ Χίνδερπουργ. Ὁ ἀνδριάνς εἰς μέγεθος ἀνώτερον τοῦ φυσικοῦ ἔχει βάρος 26 τόννων, ἐστὴν δὲ παρὰ τὴν στήλην τῆς Νίκης ἐρ' ἣς ὑπάρχουν αἱ ἀνάγλυφαι μορφαὶ τοῦ Βίσαρκα, τοῦ Μόλτκε καὶ ἄλλων. Ὁ ἀνδριάνς εἶναι ἐκ ξύλου, ἵνα δύναται πᾶς πολίτης νὰ ἐμπήξῃ ἐν καρφίον εἰς ἐνδειξὴν σεβασμοῦ. Μέχρι τοῦδε ἐκαρφόθησαν 2,000,000 καρφία. Τὸ πρῶτον καρφίον, φέρων τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα, ἐνέπηξεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κάιζερ, τὸ δὲ δεύτερον ἡ σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ. Αἱ ἑκαστὸν καρφίον πληρῶναι ἑκαστος ἐν μάρκον, τὸ δὲ συλλεγόμενον ποσὸν διατίθεται διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου.

—Ὁ Ριχάρδος Στράους, ὁ περιώνυμος συνθέτης τῆς «Ἡλέκτρας» ἐτελείωσε τὴν «Συμφωνίαν τῶν Ἄλπεων», ἣτις θὰ ἐκτελεσθῇ προσεχῶς εἰς Βερολίον.

\* \*

Ἐν Μεσολογγίῳ ἀπεφασίσθη ὅπως ἀνεγερθῇ ἀναθηματικὴ στήλη εἰς τὸν ἥρωα τῆς ἐνδόξου πολιορκίας Χρηστον Καψάλην, ὅστις ἐθῆκε πῦρ εἰς τὴν πυρκαϊκατοθήκην τῆς πόλεως καὶ ἀνετινάχθη μετὰ τῶν γυναικοπαίδων καὶ τῶν ἐχθρῶν. Ἐπίσης ἐν τῷ Ἡρώφ ἐστήθη παρὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βύρωνος ἡ προτομὴ τοῦ στρατηγοῦ Ραζηκώτσιακα φιλοτεχνηθεῖσα, δαπάνη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγωνιστοῦ, ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Α. Στεφάνου.

—Ἐν τῷ Διδασκαλικῷ συνεδρίῳ τῶν Ἀθηνῶν, ἐκτὸς ἄλλων καθηγητῶν, ὁμίλησε καὶ ὁ κ. Α. Κουρτίδης, περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων εἰς τὰ σχολεῖα. Ἀνέπτυξε τὴν σχέσιν τῆς δημοτικῆς ποιήσεως πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν. ἔξηρε τὴν περιγραφικὴν ζωντανότητα, ἀπέδειξε πῶς ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων μετεδόθη διὰ τοῦ δημοτικοῦ ἄσματος, περιέγραψε τὴν μέθοδον τῆς ἀπαγγελίας καὶ ἐκάλεσε ἐν τέλει τοὺς διδασκάλους νὰ ἀνοίξουν τὰ θύρας τῆς εκπαιδεύσεως διὰ νὰ εἰσελθῇ ὁ ἀγνός καὶ ρωστικὸς ἀήρ τῶν Ἑλλ. βουνῶν, ἵνα καὶ ὁ νοῦς τῶν παιδίων ἐξυψοῦται καὶ ἀνδρίζεται ἡ καρδιά. Εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ πραγματοποιηθῇ ὅσον τάχιστα ἡ θαυμασιὰ ἰδέα τῆς σησηματικῆς διδασχῆς τοῦ δημοτικοῦ ἄσματος ἐν τῷ σχολείῳ, ὅπου εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἡ θέσις του. Παρακλήσει τῆς «Πινακοθήκης»

ὁ κ. Κουρτίδης θὰ γράψῃ χάριν αὐτῆς ἐκτενὴ περίληψιν τῆς ὁμιλίας του, ἣν καὶ θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

—Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐν ἡλικίᾳ 55 ἐτῶν ὁ Μιχαὴλ Σκλαβος, καθηγητὴς πλαγιαίου εἰς τὸ Ὀδεῖον Λόττεν. Ὁ ἀτυχὴς καλλιτέχνης ἐσπούδασεν εἰς Ἀθήνας, ἐτελειοποιήθη εἰς Ἰταλίαν καὶ διηθῶνεν ἐπὶ δεκαετίαν τὰς μεγαλειτέρας ὀρχήστρας τοῦ Καίρου. Ἀπὸ τριετίας εἶχεν ἐγκατασταθῇ εἰς Ἀθήνας, διακρινόμενος διὰ τὴν τέχνην του.

—Εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων ὑπεβλήθη τὸ σχέδιον ὀργανισμοῦ τῆς Διοικήσεως τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου. Ταύτην θὰ ἀσκή ἐπιτροπὴ ἐκλεγμένη ὑπὸ τοῦ Δημ. Συμβουλίου καὶ ὑποδιαιρουμένη εἰς καλλιτεχνικὴν, εἰς οἰκονομικὴν καὶ εἰς διοικητικὴν. Ἡ καλλιτεχνικὴ ἐφορὰ θὰ ἐγκρίνῃ τὴν παραδοχὴν τῶν θιάσων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραστάσεων καὶ τῶν σκηνογραφιῶν. Τὸ προσωπικὸν θὰ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς γεν. ἐφόρου ἀμίσθου, ἐνὸς μουσικοῦ διευθυντοῦ, ἐνὸς διευθυντοῦ τῆς σκηνης, γραμματέως, ἐπιμελητοῦ, καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων. Ὁ μουσικὸς διευθυντὴς θὰ φροντίσῃ διὰ τὴν σύστασιν δημοτικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, δημοτικῆς ὀρχήστρας καὶ δημοτικῆς χορωδίας. Ἐν μόνον ὑπολείπεται. Γενναῖα ἐπιχορήγησις. Θὰ δοθῇ;

—Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ὁ ἐπὶ μακρὸν δημοσιογραφίας πρὶν ἢ πολιτευθῇ Στέφανος Γρανίτσας δόκιμος λογογράφος. Τὰ τελευταῖα του δημοσιεύματα ἀφείρων ἀγροτικὰς περιγραφὰς τοῦ ζωικοῦ κόσμου ἀπὸ λαογραφικῆς ἰδίως ἀπόψεως, διεκρίνοντο δὲ διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ ἀπλότητα τοῦ ὕφους. Ἐπεγράφητο «Τοῦ Βουνοῦ καὶ τοῦ Λόγγου».

—Ὁ πρίγκηψ Ἀνδρέας μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Ἀλίκης ἐπεσκέφθησαν ἐν Κερκίρα τὸ ἐργαστήριον τοῦ ζωγράφου κ. Παρθένου, μονάζοντος εἰς ποιητικὸν κρησφύγετον μακρὰν τῆς πόλεως.

—Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν θὰ στηθῇ ἀνδριάνς μετὰ ὀλοσόμων Κρήτα χοροφύλακα εἰς τιμὴν τῆς Κρητικῆς χοροφυλακῆς διὰ τὴν περιφανῆ δράσιν τῆς ἐν τῇ Μακεδονικῇ μητροπόλει.

\* \*

Οἱ σχολικοὶ ἐπιθεωρηταὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ ζητοῦν ἀπὸ τὰ ὑπουργεῖα τῆς Παιδείας τὴν ἀντικατάστασιν τῶν Ἰταλικῶν ὄρων τῆς μουσικῆς διὰ Γερμανικῶν τοιοῦτων. Εἰς τὴν Γερμανίαν πρὸ καιροῦ ἤρξισεν ἤδη ἀνάλογος ἐργασία, ὄχι μόνον εἰς τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἄλλως τε, ὁ Σούμαν εἰς τὰ τελευταῖα ἔργα του προσέβη εἰς τοιαύτην καινοτομίαν.

—Καὶ ἄλλοι τρουβαδοῦροι ἀπέθανον τελευταίως εἰς τὸ Παρίσι. Μετὰ τὸν Λαρσέλ Λεγκαί, ἔσβυσεν ὁ Ζερνὸν καὶ μετὰ τὸν Ζερνὸν ὁ Λεὼν ντὲ Μπερσὺ. Ὁ Λεὼν ντὲ Μπερσὺ εἶδε τὴν φήμην ἀπὸ πολὺ κοντά. Τὸ τραγούδι του «Τὰ χρυσὰ στάχνα» εἶχε χαλᾶσῃ κόσμῳ πρὸ δέκα πέντε ἐτῶν. Εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν εἰς χωρία καὶ εἰς πόλεις «Τὰ χρυσὰ στάχνα» ἦσαν ἡ πλέον ἀγαπημένη ρομάντσα.

Ὁ Λεὼν ντὲ Μπερσὺ ἐτραγούδησε ἐκ περιτροπῆς εἰς ὅλα τὰ καμπαρέ τῆς Μονμάρτης. Ὀλίγον καιρὸν πρὸ τῆς ἐκρήσεως τοῦ πολέμου εἶχε κατασταλάξῃ εἰς τοὺς «Ξενύχτηδες» τοῦ Καρτιέ Λατέν. Ἐκεῖ εἶπε τὰ



τελευταία του τραγούδι. Με φωνήν κάπως βραχνιασμένην, αλλά δυνατήν ἀκόμη ὁ αἰσθηματικός Λεὼν ντὲ Μπερού ἐρράγησεν πολλές καρδιὰς κοριτσιῶν τῆς φοιτητικῆς συνοικίας.

— Ἐν Λονδίῳ ἐξεδόθη ἡ «Μικρὰ Ἰλιάς», μυθιστόρημα τοῦ Χιούλετ, διὰ τὸ ὅποιον πολὺς ἐγένετο λόγος ἐσχάτως. Καίτοι ὁ συγγραφεὺς εἶναι οὐμοριστὴς τὸ νέον ἔργον του εἶναι μᾶλλον ρωμαντικόν. Πρωταγωνιστοὺν εἰς αὐτὸ ὁ Ἐκτωρ καὶ ἡ Ἐλένη Ὁ συγγραφεὺς ἐξηγεῖ ὅτι ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῆς «Μικρᾶς Ἰλιάδος» καὶ τῆς ἀρχαίας Μεγάλης Ἰλιάδος ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς νέας Τροίας ἀφίνει τὸ ἔργον τοῦ τελικοῦ ἀγώνος εἰς τὸν πατέρα του. Τὸ ἔργον εἶναι σατυρικόν καὶ οἱ ἥρωες ζῶσιν εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, εἰς μικρὸν φεουδαλικὸν κράτος εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Σκωτίας, ὅπου οἱ ἥρωες διὰ γονὴν τὴν ζωὴν τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων.

— Ἐυφημος μνεία ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων διὰ τὸν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Καλῶν τεχνῶν τῆς Κανσᾶς φοιτῶντα νεαρὸν Ἑλληνα Λεωνίδα Ἀθανασοῦλαν, σπουδάζοντα ζωγραφικὴν, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Χάρρις. Ἐσχάτως ἔκαμε τὴν προσωπογραφίαν βασιλευσσοῦ τοῦ Ἀμερικανοῦ, ἀξίας 500 λιρῶν, οὗτος δὲ τοσοῦτον ἠὲ χαριστήθη ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Ἑλληνοῦ, ὥστε προσεφέρθη νὰ τῷ δίδῃ μηνιαίον ἐπίδομα 50 λιρῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του. Τελευταίως ἐφιλοτέχνησε τὴν εἰκόνα τοῦ πρὸ μηνός ἀποθανόντος διευθυντοῦ τῆς ἐφημερίδος «Στάρ».

— Τὸ μνημεῖον τοῦ Δάντου εἰς τὸ Τρεντίνον καταστράφη διὰ δυναμίτιδος.

— Ὁ ποιητὴς Γαβριήλ δ' Ἀννουέντζιο ἐπέταξε ἐπὶ ἀεροπλάνου ὑπεράνω τοῦ Τρεντίνου καὶ ἔγραψε διάφορα ποιητικὰ μανιφέστα.

✱

Εἰς τὴν προθήκην τοῦ βιβλιοπωλείου, Ἐλευθεροδράκη ἐξετέθησαν ἑξ ἑλαιογραφίαι παριστώσας Ἀθηναϊκὰ τοπεῖα ἐν ὧρα νεκρός, ἔργα τοῦ λογογράφου κ. Βώκου, ὅστις ἐπεδόθη ἤδη εἰς τὴν μουσικὴν καὶ ζωγραφικὴν. Ἰδιότροπος ἀρμονία χρωμάτων καὶ συνθετικὴ δύναμις ἀσυνείδηστη τὰ χαρακτηρίζει. Ὁ κ. Βώκος εἶναι αὐτοδίδακτος. Ζωγραφίζει σχεδὸν μοιραῖος, ὑπέικων εἰς μίαν ἑσωτερικὴν ἀνάγκην. Μία θλίψις πλανᾶται εἰς τὰ ἔργα του, τὸ ὅποιον ἂν δὲν παρουσιάζουν ἐξαιρετικὴν τέχνην, ὁμιλοῦσιν ὁμῶς εἰς τὴν ψυχὴν.

— Ὁ κ. Παπαγαρουφάλης ἐφευρε σύστημα ὅλων προτότυπον διδασκαλίας τῶν Ἑλλ. ἀσμάτων καὶ χορῶν διὰ τῆς ἀπλοποιήσεως τῆς τε γραφῆς τῆς μουσικῆς καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ χοροῦ. Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Πολίτου, Καλομοίρη καὶ Ψάχου μελετήσασα καὶ ἐντολὴν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας τὸ σύστημα τοῦ κ. Παπαγαρουφάλη εὑρεν αὐτὸ ὡς «λίαν σκόπιμον καὶ πρακτικόν». Ἐγκείται δὲ εἰς τὴν ἀποτύπωσιν ἐπὶ πινακῶν τῶν ποδικῶν κινήσεων, διευκολυνομένων τὰ μέγιστα τῶν πολυσχιδῶν τρόπων καθ' οὓς χορευοῦνται οἱ πολυειδεῖς Ἑλλ. χοροί. Ὡς πρὸς τὰ ἄσματα ὁ ἐφευρέτης ἀντικατέστησε, μιμούμενος τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας, τὴν παρασημαντικὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, συνδυάζει δὲ τὴν μουσικὴν ἐκάστου ἄσματος πρὸς τὰς κινήσεις τῶν ποδῶν διὰ μουσικῶν φθόγγων. Προσεχώρθη δὲ ἐκδόσῃ ἰς εἰκονογραφημένα τεύχη τὸ σύστημά του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Vincenzo Costanzi, Thessalicaeres. I, Ftiotied Achei Ftiofi, estratto di Rivista di Filologia e di Istruzione classica XLII,—Torino, (Σελ. 529—559).

ὑπὸ τοιοῦτον τίτλον ἐξέδωκεν ἐσχάτως ὁ διακεκριμένος ἑλληνιστὴς, καθηγητὴς τοῦ ἐν Πίσῃ τῆς Ἰταλίας Πανεπιστημίου καὶ γνωστὸς εἰς τὸν κόσμον τῶν λογίων κ. Βικέντιος Costanzi, ἐμβριθεστάτην μελέτην περὶ τῶν Φθιωτῶν καὶ τῶν Ἀχαιῶν Φθιωτῶν, ἐξετάζον ἀπὸ ἀπόψεως ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς τὸ ζήτημα. Ὁ κ. Costanzi ἐν τῇ εὐσυνειδήτῳ αὐτοῦ καὶ ἐμβριθεῖ μελέτῃ παρηκολούθησεν οὐ μόνον τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς νεωτέρας πηγὰς, παρ' ὧν πολλὰ ἠντιλήθη πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Σχεδὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἔγραψαν ἄλλοτε ὁ Du Mesnil, De rebus Pharsalicis. (1865) Λατινιστὴ ἐν ἀναίσιμῳ ἐπὶ διδασκαλίᾳ διατριβῇ καὶ ἐσχάτως ὁ Kip (Thessalische Studien) γερμανιστὴ. Ἄλλ' ἢ τοῦ κ. Costanzi μελέτη εἶναι ἡ πληρωτέρα πασῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ μελέτη τοῦ κ. Χρυσοστ. Παπαδοπούλου «Ἑλλάς καὶ Ἑλληνες» καὶ τοῦ Stächlin, περὶ Φθιωτ. Θηβῶν, μεγάλως συμβάλλονται εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀχαιῶν Φθιωτῶν.

Ἐν κεφαλαίῳ Γ' γράφει περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὀμηρικῆς, καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς ὀνόματος «Ἑλληνες» ὅπερ βραδύτερον ἐπεκράτησεν ἐν ἁπασῇ τῇ μετὰ ταῦτα κληθείῃ Ἑλλάδι, ἥτις βραδύτερον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τὸ δεδοξασμένον τοῦτο ὄνομα.

Δύο πόλεις παρ' Ὀρίθῳ, ἀνήκουσαι τῇ Φθιώτιδι, εἶναι ἀορίστως γνωσταί, ἦτοι ἡ Φθία καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἀπὸ τοῦ Leake μέχρι τῶν ἡμερῶν μας πολλοὶ πολλὰ ἔγραψαν περὶ αὐτῶν, οὐδεὶς ὁμῶς ἠδυνήθη νὰ καθορίσῃ τὰς θέσεις τῶν δύο τούτων πόλεων. Καὶ ὁ μὲν Leake ἐταύτισε τὴν Φθίαν μετὰ τῆς Φιρσάλου. Τὴν αὐτὴν δὲ ἰδέαν ἐξηγεῖται καὶ ὁ Stächlin ἐσχάτως ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθείῃ διατριβῇ αὐτοῦ. Οὐχ ἦτιον ὁμῶς, ἂν συνταντίσωμεν τὴν Φθίαν πρὸς τὴν Φιρσάλου, παραμένει εἰσέτι τὸ ζήτημα τῆς θέσεως τῆς ὀμηρικῆς Ἑλλάδος αὐτοῦ. Οὐκ δὲ ἐπανερχόμεθα εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Στράβωνος, καθ' οὓς οἱ Φαρσάλιοι ἠρίζον πρὸς τοὺς Μελιταίους περὶ τῆς θέσεως τῆς πόλεως ταύτης, διεκδικοῦντες τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῇ αὐτῶν χώρα ἐκάτεροι ἐκ φιλοδοξίας.

Ἡ Φθιώτις, καὶ ἰδίως ἡ ἄρεινὴ χώρα, μετὰ τὰς ἐρεῖνας ἡμῶν τε καὶ τοῦ Stächlin δὲν εἶναι πλέον mal connue, ὡς ἀπεκάλεσεν αὐτὴν ἄλλοτε ὁ Monceaux. Λεῖται ὁμῶς λεπτομερεστέρως ἐρεῖνης καὶ ἄλλως καὶ δι' ἀνασκαφῶν. Ἡ δὲ ἀνακάλυψις τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης πόλεως, ἥτις βραδύτερον ἐπέβαλε τὸ ὄνομά της ἐφ' ὅλης τῆς χώρας, καὶ ἥτις ἐδοξάσθη τοσοῦτον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ μετὰ ταῦτα, λατρευομένη ὑπὸ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, πρέπει ν' ἀνακαλυφθῇ καὶ ν' ἀνασκαφῇ συστηματικῶς. Τίς οἶδεν ὁποῖους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς ἐγκρύπτει ἐν τοῖς σπλάγχοις αὐτῆς, ὅποιος δ' ἐκπλήξῃς ἐπιφυλάσσει διὰ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον, καθισταμένη ἢ Κνωσός τῆς Μυκηναϊκῆς Θεσσαλίας!

Ἄλμυρός, Ἰούλιος 1915.

N. I. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ